

086557517

101 KØBENHAVNS
KOMMUNES
BIBLIOTEKER

Mag. 09.6307 TS

RHB

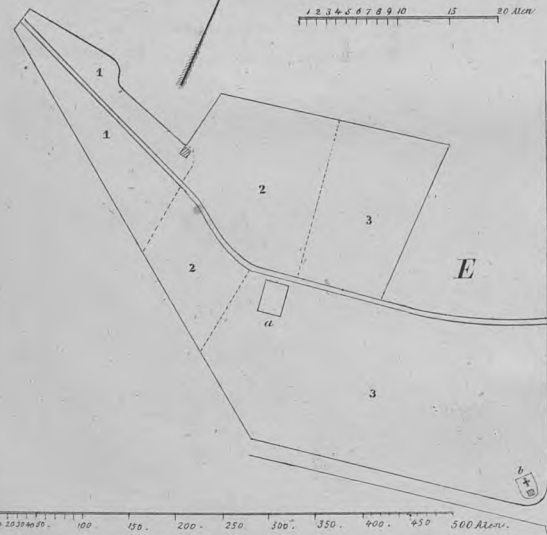
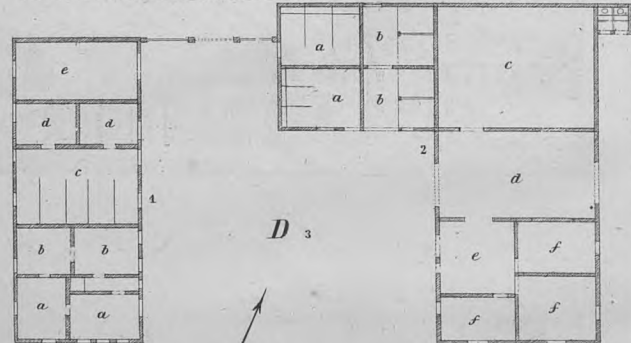
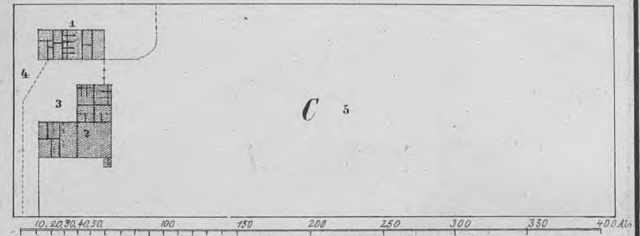
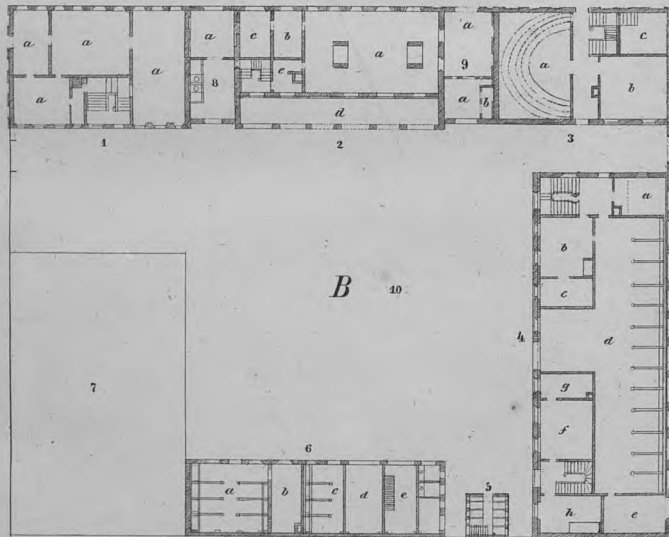
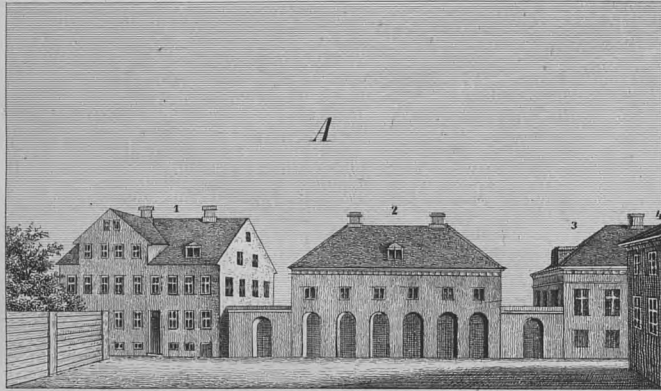

Mag

09.6307

Ts

Til H.C.Tscherning's Efterretning om Veterinairskolen i Kjöbenhavn 1851.

Efterretning

om

den Kongelige Danske Veterinair-skole

ved

H. C. Tscherning,

Lector og anden Læser ved Skolen; corresponderende Medlem af „Gesellschaft für Natur und Heilkunde“ i Dresden og af „Société nationale et centrale de médecine vétérinaire“ i Paris.

Kjøbenhavn.

Trykt paa Forfatterens Forlag
hos Kongl. Hofbogtrykker Bianco Luno.

1851.

Verzeichnis

08.163

Ko 65

t

den Königl. Preuss. Verzeichnisse

Verzeichnis

Das Verzeichnis enthält die Namen der in Preussen lebenden Juden, welche im Jahre 1847 geboren sind, und die Namen der in Preussen lebenden Juden, welche im Jahre 1848 geboren sind.

Verzeichnis

27

Das Verzeichnis enthält die Namen der in Preussen lebenden Juden, welche im Jahre 1847 geboren sind, und die Namen der in Preussen lebenden Juden, welche im Jahre 1848 geboren sind.

1851

Indholdsfortegnelse.

	Pag.
Forklaring over den Skriftet vedhæftede Tavle	IV
Forerindring	V
Indledning	IX
Første Afsnit: Lærestaltens Grund og Bygninger	1
— Friheder	8
Andet Afsnit: Lærestaltens Dverbestyrelse	9
— Bestyrelse	12
— Inspecteur	15
Tredie Afsnit: De faste Lærere	16
Hjælperlærerne	25
Dyrlægen og Beslagsmesteren	28
Candidater	33
Tjenestefolk	35
Fjerde Afsnit: Museet	36
Bibliotheket	39
Archivet	41
Femte Afsnit: Cuuranstalterne	41
Veterinair-Politie-Forretninger	49
Smedien	53
Apotheket og Medicinalhaven	56
Den botaniske Have	59
Voldsbrug og Fouragevæsen	60
Sjette Afsnit: Dyrlæge-Elever	62
Elever i Hippologie	67
Andre Studerende	68
Beslagsmede	69
Fordring til Elevernes Egenstaber og Forberedelse	69
Elevernes Logis, Disciplinreglement, samt Lenning og Forpleining	76
Dyrlæge-Elevernes Børnepligt	80
Militaire Dvelfer	80
Syvende Afsnit: Underviisningen for Dyrlæge-Elever	81
— — Elever i Hippologie	96
— — Beslagsmede	99
Godtgjørelse for Underviisningen	100
Privat Underviisning	101
Ottende Afsnit: Afgangsprøver for Dyrlæger	103
Eksamensrestitutioner for Dyrlæger	114
Grovsmedprøve for Dyrlæger	117
Afgangsprøve for Hippologer	118
— for Beslagsmede	121
Andre Prøver	123
Niende Afsnit: Lærestaltens Indtægter og Udgifter	125

Forklaring

over den Skriftet vedhæftede Table.

A. Prospect af Skolens Bygninger paa Christianshavn, taget fra Gaarden.

1. Museumsbygningen.
2. Smedebygningen.
3. Læsesalsbygningen.
4. Den søndre Staldbygning for store Huusbyr (mod Prindsenøgade).

B. Grundrids af Skolens Bygninger paa Christianshavn.

1. Museumsbygningen. a) Locale for Museet.
2. Smedebygningen. a) Smedie; b) Værelse for Dreierlab; c) Rum for Kul og Jern; d) Beslagsskur; e) Contor.
3. Læsesalsbygningen. a) Læsesalen; b) Anatomiestuen; c) Gemiss Laboratorium.
4. Den søndre Staldbygning. a) Vortnerværelse; b) Medicinstue; c) Contor; d) Hestestald; e) Foderkammer; f) Apothek; g) Contor; h) Laboratorium for Apotheket.
5. Staldbygningen for Hunde.
6. Den vestre Staldbygning for store Huusbyr. a) Stald for Heste og Keer; b) Karlekammer; c) Hestestald; d) Brændestuur; e) Vognstuur; tilhøre for samme: Stobekammer.
7. Have.
8. Mellemgaard. a) Vognstuur.
9. Mellemgaard. a) Dissectionslocale; b) Hundestalde.
10. Gaard.

C. Skolens Grund under Sundbyvester paa Amager.

1. Baaningshuus. 2. Ladebygning. 3. Gaard. 4. Have. 5. Mark.

D. Grundrids af de paa C værende Bygninger.

1. Baaningshuset. a) Værelser for Avlingsbestyreren; b) Bolig for Avlskarlen; c) Hestestald; d) Staldkammer; e) Vognstuur.
2. Ladebygningen. a) Stalde for Heste med smitsomme Sygdomme; b) Stald for Keer og Faar; c) Lade; d) Lo; e) Huggehuus; f) Afstuffer til fri Bevægelse for Heste.

E. Skolens Grund under Sundbyvester paa Amager (Veterinairhaven).

1. Den botaniske Have med en Havestuebygning. 2. Medicinalhaven. 3. Marken med a) Baanings- og Materialhuus, b) C. N. Viborgs Begravelse med Monument.

Forerindring.

Det var i længere Tid et ved Læreanstalten næret Ønske, at der kunde udgaae en Aarsberetning om dens Virksomhed. Som Bestyrelsens Forretningsfører for Aaret 1845 forsøgte jeg at gjøre det første Skridt i denne Retning, og det viste sig da snart, at Aarsberetningen ikke kunde have den tilsigtede Nytte, uden at Læseren var istand til at anstille Sammenligning mellem Læreanstaltens forbigangne og dens nærværende Tilstand. Men hertil manglede der let tilgængelige og tilstrækkelige Ailder, thi den sidste udførlige Efterretning om Skolen udkom 1792 (see p. 20) og de Oplysninger, som findes adspredte i andre Bøger og Tidsskrifter samt i Dagblade, ere kun lidet fuldstændige. Desuden folte man ved Læreanstalten selv Savnet af en sammenhængende Udsigt over dens Tilstand

i de forskjellige Tidsperioder og over Udviklingen af dens forskjellige Bestanddele. Jeg blev opmuntret til at lægge Haand paa et Skrift, som kunde afhjælpe denne Mangel og jeg forberedede derfor strax Arbeidet ved omhyggeligt at gjennemgaae Læreanstaltens Archiv. Archivet frembyder, foruden Materiale for en Fremstilling af Veterinairskolen som Underviisningsanstalt, ogsaa vigtige Bidrag til Fædrelandets veterinaire Medicinalvæsens Historie og til Kundskab om Huusdyrenes Sundhedstilstand i hele Landet, da Læreanstalten stedse har været den raadgivende og tildeels den controllerende Autoritet ved det offentlige veterinaire Medicinalvæsens Pleie, og Lærerne i Regelen have været overdragne Undertrykkelsen af smitsomme Sygdomme i Landet. Betragtningen af Skolens Virksomhed i sidstberorte Retning, i Forbindelse med dens Hverv at afgive Betænkning i Retsfager og at yde Bistand ved Foretagender i Anledning af Huusdyravlens Forbedring i Landet, er et vigtigt Led i dens Historie, og jeg benyttede derfor Leiligheden til ogsaa at ordne det herhen hørende Materiale, men en Bearbejdelse af dette staaer endnu tilbage.

Nærværende Arbeide gaar fornemmelig ud paa

Skolens Virksomhed som Underviisningsanstalt. Min Interesse for Læreanstalten bevirkede, at jeg oprindeligen gav Arbeidet en langt større Udførlighed end den, som senere blev befunden forenelig med dets Udgivelse i Trykken, og jeg paatog mig derfor at forfatte nærværende Udtog, efterat jeg var bleven sat istand til at afgive tvende skrevne Exemplarer af den udførligere Efterretning om Læreanstalten, det ene til Opbevaring hos Overbestyrelsen, det andet ved Skolen selv.

Fremstillingen af de factiske Forhold var mit Hovedformaal med Skriftet, da jeg maatte antage, at et let tilgængeligt Bekjendtskab med disse vilde afgive et vigtigt Middel til at befordre Læreanstaltens fremskridende, organiske Udvikling. Med Flid undgik jeg ved Fremstillingen at berøre andre Omstændigheder end de, som staae i aaben Forbindelse med de factiske, af den styrende Villie afhængige Forhold, og jeg har tilbageholdt min egen Bedømmelse af disse, eftersom jeg, der stod i saa nær Berørelse med dem, maatte befrygte derved at kunne svække den Upartiskhed, med hvilken jeg ønskede at give Fremstillingen af den virkelige Tilstand.

En Fortegnelse over de ved Læreanstalten exami-
nerede Dyrlæger blev affattet i Forening med den be-
rorte udførligere Efterretning om Skolen, men den er
udeladt her og særskilt udgivet i Trykken (p. 24), fordi
det maatte antages, at den ikke kunde have Værd nok
for Læsere, som muligt ellers kunde værdige nærværende
Skrift deres Opmærksomhed.

Den Kongl. Veterinærskole, i Marts 1851.

H. C. Eschering.

Indledning.

Den i Aaret 1762 i Danmark herskende almindelige Dvægsyge vakte Regjeringens Opmærksomhed for Veterinairvidenskabens Pleie og man lod derfor nogle danske Læger studere ved den da nylig oprettede Veterinairstole i Lyon. Blandt disse var Dr. med. Peter Christian Abildgaard, der blev den danske Veterinairstoles Stifter. Efter flere mislykkede Bestræbelser saae han sig istand til for egen Regning at begynde paa Læreanstaltens Indretning, da han ifølge en Kgl. Resolution af Aft. Januar 1773 hertil blev tilstaaet en aarlig Understøttelse af 1200 Rdl. Skolen blev anlagt paa det Sted, hvor den endnu er beliggende, efter at flere dertil i Forslag bragte Steder vare forkastede. Den 25de Januar 1773 fik Abildgaard Bestalling som Professor og Forstander ved den tilkommende Veterinairstole. Forelæsningerne toge deres Begyndelse den 13de Juli 1773 og Tilhørerne vare Officerer og Corporaler, som laae i Byen for at besøge Ridebanen, samt Beridere fra den Kgl. Stald-Etat. Den første Examen blev holdt med de berørte Militaire den 15de Febr. 1775. I de fire Aar, i hvilke Læreanstalten bestod som privat Eiendom, findes ikkun antaget een Dyrslæge-Elev, som blev prøvet 1779 i Forbindelse med flere, som vare tilkomne senere. Abildgaard var i Læreanstaltens berørte Periode dens eneste Lærer. Allerede 1775 fik Skolen extraordinair Tilskud og Løfte om saadan Indtægt, at Abildgaard vel antog at kunne paatage sig en forønsket Udvidelse af Lære-

anstalten paa disse Vilkaar, men da han holdt det for ufor-
 deelagtigt for det Offentlige, at Skolen vedblev at være privat
 Eiendom, gjorde Directionen gjentagende Forestilling derom, og
 Kongen bevilgede derpaa under 9de Juni 1776, at Albildgaard
 maatte affjøbes den ham tilhørende Grund og Bygninger og de
 for hans egen Regning gjorde Indretninger. Den 23de Juli
 1777 bekræftede Kongen Læreanstaltens Foundation ¹⁾.

Udførligere Oplysning om Læreanstaltens Oprettelse og
 første Tilværelse er meddeelt af Albildgaard i det pag. 19, og senere
 af C. N. Wiborg i det pag. 20 berørte Skrift. I de forstjæl-

¹⁾ Denne Foundations Indhold er følgende:

§ 1. Til Skolens Vedligeholdelse og Betjentenes Lønninger maa
 den aarlige Fond, som af Kongen dertil er henlagt, efter Directionens
 bedste Skjønne anvendes.

§ 2. Skolen maa have Navn af „Kongelig Veterinair-skole“ og have
 sit eget Segl med Kongens Navn i Chiffre og derunder det danske Vaaben
 med Omstrift: Den kongelige Veterinair-skoles Segl, med Aarstal 1773,
 som Skolens Stiftelsesaar (efter en i Fundatsen anført Tegning).

§ 3. Skolen maa for sin Grund og Bygninger have de samme Fri-
 heeder, som andre kongelige publiqe Stiftelser.

§ 4. Ligeledes maa den bestandig have sin egen Direction, bestaaende
 af en eller flere af Cheferne for de kongelige Stalde, en eller flere af de
 Deputerede ubi Gen. og Commissariats-Collegio og Chefer for Caval-
 leriet, Ober-Stutmesteren og hvem Kongen ellers dertil vil udnævne.

§ 5. Skolen maa bestandig have en Professor eller offentlig Lærer,
 som, ved Tilfælde af Vacance, af Skolens Direction foreslaaes, og af
 Kongen bekræftes.

§ 6. Den maa og af sin aarlige Fond holde en eller to Pensionairer
 af unge Chirurgi eller Medici, som kunde erhverve sig Duelighed til at
 blive i Tiden Lærere ved Skolen.

§ 7. Skolens Smed eller Beslagmester maa anses lige med Mestere
 i Lauget i Kjøbenhavn, dog uden at høre til Smedelauget, saa at unge
 Menneſter, som ved Skolen ere udlærte, maae have Frihed til at indtræde
 i Lauget, naar de ellers kan gjøre det sædvanlige Mesterstykke.

§ 8. De, som ere udlærte ved Skolen og med Testimonio derfra for-
 synebe, maae, uden at indtræde i Lauget, have Frihed til at nedsette sig

lige Afdelinger af nærværende Skrift er iøvrigt gjort Brug af disse Efterretninger og Skriftet berører tillige de Forandringer, som Læreanstaltens Foundation undergik i Tidens Løb, og som

paa deres Profession, som Cuursmede, og sig ved Hestecurer ernære; dog uden at befatte sig med Beslag, undtagen i Tilfælde af Sygdomme, hvor et andet Beslag maatte behøves.

§ 9. Paa det at Grovsmed-Professionen ikke, som hidindtil, skal forveksles med Cuursmedenes, saa maa, fra denne Foundations Dato af, ingen Grovsmed, som herefter nedsetter sig, befatte sig med Beslag eller Hestecurer, meget mindre som Cuursmed i Kongens Tjeneste antages, med mindre han har lært ved Veterinairskolen og derfra om sin Dueltighed erhvervet sig Testimonium. Dog, dersom nogen, uden at have frequenteret Veterinairskolen, formener sig at have den fornødne Kundskab, skal han derom først aflægge Prøver, og examineres af Professorene ved Veterinairskolen i Directionens og andre kyndige Mands Dørværelse, da han derefter, om han befindes dygtig, maa derfra meddeles Testimonium for at kunne nedsette sig og ernære sig af hans Kunst, hvor han vil.

§ 10. Til den Ende maa Enhver, som i behørig Orden sig derom melder, uden nogen Betaling bivaane de offentlige Forelæsninger og Underviisninger ved Skolen, samt øve sig i Beslag, samt have fri Afgang til Skolens Sygestalde, for at erhverve sig Erfarenhed; men da adskillige Smedesvende ikke, uden Affavn for deres Mestere, kan have Tid og Lelighed til at bivaane de offentlige Underviisninger ved Skolen, saa skal Professorene ved Skolen, paa en for dem beqvem Tid, give hver Uge tvende Timers Forelæsning og Underviisning for disse uden nogen Omkostning for dem, hvorved de i det høieste tvende Aar kunde erhverve sig det Vigtigste af den Kundskab, der udfordres for en god Cuursmed, nemlig at kjende Kreaturets legemlige Bygning og Indretning ved Anatomien, de udvortes Fuldkommenheder og Feil i Hensigt til dets Bestemmelse, den rette Omgang og Behandlingsmaade med samme i Sundheds Tilstand, Grunden til Beslaget og dets forskjellige Indretning efter Fodens forskjellige Bestaaffenhed og Kreaturets Bestemmelse, Løgemidlernes Natur og Virkning i og paa Kreaturets Legeme, Sygdommens Natur, Aarsager og deres rette Behandling med videre, om hvilket Alt ved den hidindtil brugelige Haandværks-Læremaade ikke kan erhverves nogen bestemt Kundskab, og hvorved denne nyttige Kunst ikke nogenstinde kan komme til vedborlig Visshed og Fuldkommenhed, langt mindre efter sin Nødvendighed udbredes i Landet.

§ 11. Skolens Beslagmester, Pensionairer og andre Betjente maae af Directionen vælges, antages og Instruction meddeles.

findes samlede i et særegt Skrift¹⁾. De trykte Kilder, som iøvrigt ere benyttede ved Udarbejdelsen af nærværende „Efterretning“, findes i Regelen berørte paa vedkommende Steder; men her maa dog henvises til nogle, hvortil Leiligheden ikke foresaldt paa andre Steder i Skriftet, nemlig C. G. Rafns „Bibliothek for Physik, Medicin og Deconomie“ 1774 for Juli; C. N. Viborgs „Veterinair=Jagttagelser“ (see pag. 20 i nærværende Skrift)²⁾; „Veterinairselfabets Skrifter“; H. C. Ischernings „Bemærkninger om den danske Veterinairskoles Virksomhed“ i „Beretning om de danske Landmænds Forsamling i Randers i 1815; N. F. Bergsøes „den danske Stats Statistik“, og Bladet „Dagen“³⁾.

1) Udtog af Forordninger, Placater, Kgl. Resolutioner o. s. v., der vedkomme Veterinairer som saabanne, efter Foranstaltning af Bestyrelsen for den Kgl. Veterinairskole udgivet ved C. M. Winther, Cand. jur. Kbh. 1847.

2) Angaaende Viborgs Veterinair=Jagttagelser blev det (ved kongl. Befaling) bestemt at de skulde udgives aarlig og tilskilles Dyrslagerne i begge Rigerne og i Hertugdømmerne igjennem vedkommende Dyrighed, og at der med samme skulde følge Spørgsmaal, over hvilke Dyrslagerne anmodes om at sende Svar gennem Dyrigheden til Læreanstaltens Direction (see „Veterinair=Jagttagelser for 1806“).

3) Navnlig for 1803 Nr. 154, for 1804 Nr. 23 og 71, for 1806 Nr. 180, for 1807 Nr. 8 og 181, for 1809 Nr. 69, for 1820 Nr. 15, for 1821 Nr. 233, for 1822 Nr. 126 og 232, for 1824 Nr. 82, for 1825 Nr. 139, for 1826 Nr. 65, for 1827 Nr. 129, for 1828 Nr. 38 og 107, for 1832 Nr. 114, for 1833 Nr. 264, for 1835 Nr. 191, for 1836 Nr. 226, for 1837 Nr. 93, for 1841 Nr. 301 og for 1842 Nr. 32.

Første Afsnit.

A. Lærestaltens Grund og Bygninger.

1. Lokalet paa Christianshavn.

(Fig. A. og B.)

Lærestaltens Grund paa Christianshavn, der ikke er foreget siden 1776, da Skolen blev offentlig Eiendom, udgjør en Firkant paa 7420 □ Alen og støder mod St. Annegade, Brindsensgade og Dronningensgade. Herpaa findes 6 Bygninger, af hvilke de tre, for Museet¹⁾, for Smedien²⁾ og for Læsesalen³⁾, vende mod St. Annegade; den fjerde, for Sygestald til større Huusdyr⁴⁾, støder til Brindsensgade, og en Bygning til

1) Den ældste af Bygningerne; kjøbt af Abildgaard til Skolens første Indretning. 1780 blev den udvidet 3 Fag og herpaa anvendte man 6000 Rdl.

2) Den er opført 1806, hvortil blev bevilget 7500 Rdl. og desuden 2000 Rdl. til Værktøi.

3) Opbygget 1793. J. E. Viborgs „Nachricht von der Einrichtung der Königl. dänisch. Thierarzneischule“, i 1ste Bd. af hans „Sammlung von Abhandlungen“ angives Byggesummen til 4789 Rdl. efter Licitationen; men Bygningen kom tilligemed en Tilbygning til en senere nedrevne Staldbygning, og hvis Opførelse efter Licitationen skulde koste 746 Rdl., paa 6209 Rdl.

4) Den er opført 1819—20 istedetfor de 1776 og 1793 paa samme Sted reiste Bygninger, som forhen benyttedes til Smedie og Sygestald. Opførelsen tilligemed Istandsættelsen af den mindre Staldbygning (Fig. B. 6.) og nogle andre Reparationer kostede 32439 Rbd. Sedl.

fyge Hunde¹⁾ samt en Staldbygning, som er indrettet til Dyhold for større Huusdyr²⁾, grændse til Nabobygningerne. Naar undtages den sidstberørte ere samtlige Bygninger 2 Etager høie. Paa Hundestalden nær ere de grundmurede. Et Portal støder til Dronningensgade og et andet til Brindsensgade³⁾, og desuden føre to Portaler fra St. Annegade⁴⁾ til tvende aflukkede Gaarde, som findes imellem de tre førnævnte Bygninger. Til Museum anvendes foruden første Etage i den herefier benævnte Bygning, hvor den anatomiske, patologiske og zoologiske Samling opbevares, tvende Værelser i Læsesalsbygningen, og et Værelse i Staldbygningen mod Brindsensgade. Den nederste Etage af Smedebygningen afbenyttes alene til Smedeværksted med Tilbehør. Her findes navnlig ogsaa Beslagfluret under en muret Hvalvning. Læsesalen med amphitheatraliske Tilhørerpladse i en Halvcirkel gaaer igjennem begge Etager af den herester lenævnte Bygning. I den nederste Etage af denne Bygning findes foruden Dissectionsstuen et Chemist Laboratorium, som blev indrettet 1845 i den mindre Anatomistue, og i et Værelse i øverste Etage opbevares siden 1844 Lærestansaltens Archiv, hvor ogsaa Lærerne holde Bestyrelsesmøder. I Sygestalden mod Brindsensgade er i een Række Spiiltouge Plads til 14 større Huusdyr, og foruden Foderkammer findes i denne Bygnings nederste Etage tillige Apotheklocale med Laboratorium, samt Medicin- og Inspectionsstue for Cuuranstalterne. I Hundestaldbygningen ere 18 heelt adskilte Aflukker, og i den ene af de ovenfor berørte Mellemgaarde (Fig. B. 9. b.), hvor der er Locale for Abningen af de døde Dyr, findes desuden tvende Aflukker for Hunde. Den mod Nabobygningerne grændsende Stald-

1) Opførelsen, som fandt Sted 1827, kostede 796 Rbd. Sebl.

2) Den er bygget i Skolens første Tid, men erholdt 1819—20 en Hovedforandring. (See Pag. 1, Anmærkning 4).

3) Ombyggede 1820.

4) Ombyggede 1806.

bygning har i 2 Stalde Plads til 11 større Huusdyr. Pladsen, som omgives af Bygningerne, er for den største Deel ved Gruusbelægning indrettet til Bevægelse for de syge Huusdyr, og her foretages de chirurgiske Operationer paa de større Huusdyr, hvortil ellers ogsaa benyttes en dertil indrettet Plads i Staldbygningen mod Prindsensgade, der tillige tjener til Foredrag over Ydrelæren og Klinik.

I Skolens Locale er indrettet Familiebolig for tre af Lærerne, nemlig i Museumsbygningen for ældste Lærer, i Smedebygningen for Bestagmesteren og i den største Staldbygning for Bestyreren af Cuuranstalterne. Iøvrigt findes i de tvende sidste Bygninger 10 Værelser, 7 paa 2 Fag og 3 paa eet Fag, som benyttes til Arbeidsværelser for Lectorerne, til Assistenten ved Cuuranstalterne, til den tjenstgjørende Candidat og til de Elever som tildeles Friplads ved Læreanstalten.

Eiendommen er beliggende under Christianshavns Qvarteer nyt Matricul Nr. 283 og er forsikret i Brandkassen for 50500 Rbd.

2. Læreanstaltens Jorder paa Amager og de der værende Bygninger.

a. Under Sundbyvester.

(Fig. E.)

Ved Kgl. Resolution af 21 Mai. 1800 tillagdes Læreanstalten 10 Edr. Land af Sundbyvester Overdrev paa Amager, som ved det Kgl. Rentekammers Foranstaltning var udlagt af Jorderne ved en Gaard, der kjøbtes for at udvide den tilstødende militaire Exerceerplads. Denne Strækning udgjør den saakaldte Veterinairhave og ligger omtrent 1000 Skridt fjernet fra Localet paa Christianshavn. Veterinairstolen blev tilpligtet at svare Skatter og Paabud af det Hartkorn 4 Skpr. 1 Fdkr. 1½ Alb., for hvilket denne Strækning var ansat, samt desuden efter de første 8 Aars Forløb at erlægge en aarlig Afgift af

4 Rbd. pr. Td. Land til den Kgl. Kasse og iøvrigt at paatage sig Opførelsen og Vedligeholdelsen af Kongens Andeel i Hegnet omkring berørte Strækning¹⁾. Ifølge Kgl. Resolution af 18 August 1838 blev denne Afgift estergiven for de forløbne Aar, men er senere bleven erlagt. 1802 folgte Skolen af denne Løb 6326 □ Alen til en tilgrændsende Oliemølle imod at Eierne af denne Mølle svare Skatterne af Hartkornet 2½ Alb. Efter dette Salg udgjorde Arealen i alt 124112 □ Alen eller 87½ Td. Land geometrisk Maal. 1837 folgte Stiftelsen endvidere til Eieren af samme Oliemølle den nordlig for denne beliggende Strækning, omtrent 5000 □ Alen, for 560 Rbd. Sedler. Efter nyt Hartkorn er denne Jordlob ansat til 6 Skpr. 3 Tdk. 2¼ Alb. med Andeel i Saltholms Hartkorn 1 Tdk. 1¼ Alb.

I Veterinairhaven er et Baaningshuus af Bindingsværk paa 9 Fag, 1 Etage høit, som benyttes til Boldig for nogle af Lærestiftelsens Tjenestefolk²⁾ og tjener iøvrigt til Lo og Materialhuus for den botaniske Have og Medicinalhaven. Det er forfikkret for 1050 Rbd. Sølv. En mindre grundmuret Bygning³⁾ afgiver et Værelse for den Lærer som underviser i Veterinairhaven.

Veterinairskolens Forstander C. N. Wiborg ligger begravet paa denne Jordlob, ved Hovedlandeveien, som fører her forbi.

¹⁾ Den Deel af Jordlobben som benyttes til botanisk Have blev 1846 for den største Deel omgivet med Træstakit, hvorpaa blev anvendt 304 Rbd. Iøvrigt er Veterinairhaven kun omgivet med Bold og Groft.

²⁾ Tidligere var her indlogeret tvende Elever, som påsede Kreaturene og førte Tilsyn med Jorderne.

³⁾ Begge disse Bygninger ere opførte 1816 og de kostede, i Forbindelse med de nedenfor, Pag. 6, berørte tvende Bygninger paa de af Byen leiede Jorder, 6698 Rbd. Sedl. Opførelsen var allerede paatakt 1802, da man ogsaa her vilde indrette en Stald for kullerske Heste og en Svinegaard, men den tilstaaede Sum 1000 Rbd., der var slaaet sammen med Afgifter for Grøstegravning og Træplantning, medgif for den største Deel til de sidstnævnte Gjenstande.

b. Under Sundbyvester.

(Fig. C.)

I Marts 1831 forøgedes Lærestanstaltens Grund ifølge Kgl. Res. af 1 Novbr. s. A. med den Kjøbenhavns Commune tilhørende, saakaldte Ahrensens Riisfabrik med tilhørende Bøenge, der udgjør en Firkant, som indeholder 58,670 □ Alen. Den blev kjøbt for 3000 Rbd. Sels¹⁾. Eiendommen, som ikke har Hartkorn, støder umiddelbar mod Nord til Byens Jorder, som ere leiede af Skolen, og ligger kun noget over 200 Skridt fjernet fra Eiendommen under Sundbyvester. Ved Overdragelsen til Skolen fandtes her de endnu tilstedeværende tvende Bygninger, nemlig et grundmuret Huus paa 14 Fag, 1 Etage høit, i den ene Ende indrettet til Afstrøelsesværelse for Bestyreren af Avlingen og til Bolig for Avlskarlen, i den anden til Stald for Skolens Arbeidsheste, Vognstuur o. s. v., samt en i Vinkel bygget Lade af Bindingsværk paa 26 Fag udvendig, hvori er bleven indrettet tvende Stalde med 6 Spiltouge til Heste med smitsomme Sygdomme (Snive og Skab), en Stald til nogle Køer og Saar (forhen afbenyttet til Heste med ondartet Lungesyge) og 3 Afstutter til større Huusdyr, som maae kunne bevæge sig frit under Sygebehandlingen (Kullerstalde). Localet afbenyttet isøvrigt ved Avlingen.

3. Leiede Jorder.

I Erkjendelse af at Græsgange og Avlsbrug ere af Vigtighed for Lærestalten bestræbte man sig allerede i Marts 1791—92 for at erholde Jord tilleie af Christianshavns Fælled; men det lykkedes først 1798 at erholde 15 Tdr. Land med en

¹⁾ Deraf udbetaltes i December Termin 1831 1000 Rbd. og de tilbageblevne 2000 forrentes med 4 pCt. aarlig. Lærestalten maa betale naar den vil, dog ikke mindre Summer end 500 Rbd. Banthestelsen, 457 Rbd. 77 β ., blev indfriet 1842. 1840 ere Bygningerne taxerede til 4460 Rbd. Sels, som er Forstkringssummen.

aarlig Afgift af 4 Rdl. 32 ſ. pr. Rd. 1815 forøgedes den leiede Jord med et næsten ligesaa stort Areal, og Læreaanstalten har senere stadigen haft Afbenyttelsen af disse Jorder¹⁾ imod en uforandret Afgift, tilsammen 198 Rbd. 88 ſ. Sølvs aarlig. Tvende Lodder (A og C) ere overdragne Skolen saalænge som den attraaer at benytte samme, uden at den fastsatte Afgift kan forhøies; Lodden B derimod, som ikke tør oppløies, maa fra-trædes efter sædvanlig Hjerdingaars Varsel. Paa sidstberørte Lod er et Vandsted, saa dybt at Heste her kunne svøm e²⁾

4. Udgifter som staae nærmest i Forbindelse med Bygninger og Jorder.

Skatter og Afgifter samt Assurancepræmie findes for 1790 anslaaede til 140 Rdl., 1802 til 210 Rdl., 1813 til 300 Rbd. Sølvs, 1816 til 500 Rbd. Sølvs, som ogsaa er Middeltallet for de 6 Mar 1826—31. For de 16 Mar 1832—47 maae disse Udgifter efter et Middeltal ansættes til omtrent 550 Rbd. aarlig, hvoraf omtrent Halvdelen falder paa Eiendommene paa Amager og de der leiede Jorder.

¹⁾ Disse Jorder udgjøre Lodderne 19 A (93,180 □ Al.), 19 B (98,800 □ Al.) og 19 C (212,245 □ Al.). Paa B hviler Servitus af Retterplads.

²⁾ Paa Jordlobben 19 B blev 1814 opført en Bygning, kaldet Svineborg, og 1815 reistes en større Bygning i Nærheden, paa den tilstødende Lod. Denne sidste kaldte Skolens daværende Forstander Næseborg, til Erindring om en Paamindelse om at holde sig de Kgl. Anordninger efterrettelig, som fremkaldtes derved at Bygningen blev opført uden iforveien at indhente Tilladelse dertil fra Demoleringscommissionen. Disse Bygninger tjente som Avlsgaard, til Huusdyrhold, til Sygestalde og til Volsig for tvende Elever, som her gik tilhaande. Den med deres Opførelse forbundne Beføstning er berørt ovenfor, Pag. 4. Forsikringssummen var omtrent 3000 Rbd. Som faldfærdige bleve de nedrevne 1832.

3 Renter af Penge som til forskjellige Tider bleve laante ¹⁾ til nye Bygningers Opførelse m. m. havde Skolen at udrede fra Juni 1776 til Decbr. 1783 aarlig 320 Rdl., derpaa 576 Rdl. aarlig og endelig fra 25 Febr. 1801 aarlig 616 Rdl. Denne Rente blev erlagt indtil 1824 incl. Under 20 Novbr. 1824 blev den ved allerhøieste Resolution estergiven i saa lang Tid som Veterinairskolen maatte behøve den. Den blev derpaa erlagt i 1826, men ellers ikke indtil Udgangen af 1831. Videre Oplysning herom savnes ved Læreanstalten. Fra Decbr. 1831 er betalt aarlig 80 Rbd. af de i Eiendommen under Sundhøster indestaaende 2000 Rbd. (Pag. 5).

Til samtlige Bygningers Vedligeholdelse, Anskaffelse og Vedligeholdelse af Inventarium og til Reenholdelse medgif for 8 Aar, efter Regnskaberne fra 1824 til 1831, efter et Middeltal aarlig omtrent 1075 Rbd. og for de 5 Aar 1836 til 1840 aarlig efter Middeltallet omtrent 2200 Rbd. For de følgende Aar giver den i 9de Afsnit meddeelte Udfigt efter Statsregnskaberne Oplysning ²⁾).

Af Brænde bekostede Læreanstalten 1803 15 Favne, 1812 30 Favne. 1824 blev reglementeret aarlig 40 Favne, men der forbrugtes som oftest mere. Fra 1836 medgif der aarlig indtil 57 Favne og Udgiften var i Anledning af Brændsel efter et Middeltal omtrent 630 Rbd. aarlig; 1847 oversteg den 700 Rbd. ³⁾).

¹⁾ Skolen laante 1770 af dens Directeur, Staldmester Bülow, 6000 Rdl. og 1783 endvidere 2000 Rdl. 1792 udrede den Kgl. Stutterikasse denne Gjæld, og Skolen laante 1793 af samme Kasse endvidere 6400 Rdl. og 1801 1000 Rdl. Af disse Capitaler skulde svares 4 pCt. aarlig Rente.

²⁾ 3 Statsregnskaberne ere de omhandlede trende Udgiftsposter forenede i de tvende Rubrikker for Inventariums- og Bygningsudgifter.

³⁾ Ved de siden 1836 foretagne Forandringer i Underviisningen bleve ikke alene Elevernes Bærelser rigeligere end forhen forsynede med Brænde,

Udgiften for Belysning findes 1801 opført med 50 Rdl. og for 1824 med 100 Rbd. Siden 1837 andrager denne Udgift efter et Middeltal omtrent 250 Rbd. aarlig, 1847 var den 277 Rbd.¹⁾

B. Lærestaltens Friheder.

Siden Foundationen af 28 Juli 1777 ere følgende herhen hørende Bestemmelser udgaaede. General-Loldkammerets Skrivelse af 5 Juni 1798 tillader at døde Dyr frit maa indføres til Undersøgelse ved Skolen. Skolen maa ifølge Kgl. Resolution af 22 Juni 1804 lade styde Hunde og Rovfugle paa dens Jordlod. Under 15 Juni 1805 bevilgede General-Loldkammeret, at Huder og Skind af Dyr, som udføres fra Veterinærskolen til Amager, ser der at aabnes, kunne indføres consumptionsfrie. Ved Kgl. Resolution af 21 Juni 1805 tillades det at syge Heste, som holdes paa Skolens Jord udenfor Amagerport, maae passere denne Port, uden at der af samme skal erlægges Bompenge. Samme Aar erhødt Lærestalten Tegn til fri Passage igjennem Bommen paa Amager. Den fik under 9 April 1811 Bevilling til at have Udsalg af Veterinærmedicamenter, og ifølge Kongl. Befaling af 8 August 1811 maae de militaire Heste, som bringes til Lærestalten for der at aabnes, eller de som bringes derhen og bøde der, udbringes til Fordeel for Skolens Kasse. Ved Kgl. Resolution af 1 Mai 1819 bevilgedes Veterinærskolens civile Personale selv at borthære deres Ligt imod aarlig at betale 4 Rbd. Selve

men ogsaa i Auditoriet, som forhen slet ikke opvarmedes, blev nu holdt Ild næsten hele Dagen, og Anatomiestuen blev ogsaa først opvarmet fra denne Tid.

1) Den saaledes siden 1836 foregede Udgift hidrører derfra at Auditoriet blev bedre oplyst og flere Foredrag holdtes om Aftenen; man oplyste nu ogsaa Skolens Gaardplads og Gangene i Skolens Bygninger, hvilket forhen ikke var Tilfældet.

til Liigbærerkassen¹⁾. Lærestalten nyder desuden Frihed for Brevporto.

Andet Afsnit.

A. Lærestaltens Overbestyrelse.

Overstutimester²⁾ Levegow og Staldmester Bülow bleve overdragne Tilsynet med Opfyldelsen af den Instrux, som under 23 Januar 1773 af det Kgl. Rentekammer blev meddeelt Abildgaard, som Forstander for Veterinairskolen. Den 12 Februar traadte Overstaldmesteren Grev Scheel og Deputeret i Generalitetet, Generalmajor Ahlefeldt til Directionen, og 16 October s. A. indtraadte General Eickstedt, da Ahlefeldt var fraværende. Næst derpaa udnævnedes Oberst Stange, i Egenstab som Generalitets-Deputeret for Cavalleriet, til Medlem af Directionen, hvis Sammensætning derpaa 1777 blev bestemt i Skolens Fundation (see ovenfor, Indledning). 1784, da Directionen, ifølge en Førestilling til Kongen, alene bestod af Ahlefeldt og Bülow (efter som Levegow bestandig var fraværende)³⁾ tiltraadtes den af Chefen for Rentekammeret, Grev Reventlow. 1788, efter at Ahlefeldt og Bülow vare afgaaede, fik den nye Medlemmer i første Staldmester Hauch og Generalmajor Abeler⁴⁾, Deputeret i Generalitetet. Ved Kgl. Rescript af 12 Marts 1790⁵⁾ blev

¹⁾ Om de foranførte Bestemmelser findes fuldstændigere Oplysning i det ovenfor i Indledningen berorte Udtog af Forordninger o. s. v. for Veterinairer.

²⁾ Titler, som ikke vedkomme Embedsstillingen, ere ubeladte i nærværende Skrift.

³⁾ Levegow var Amtmand i Frederiksborg Amt; † 1805.

⁴⁾ Saaledes beretter E. Wiborg i hans Efterretning om Skolen (see ovenfor, Indledning), men ifølge den herhen hørende Kgl. Resolution stete Abelers Udnævnelse under 6 Januar 1790.

⁵⁾ Hos E. Wiborg (l. c.) er anført 24 Februar 1789, hvilket maa være en Trykfeil.

Directionen forenet med Directionen for de Kgl. Stutterier og Directionen for Landstutterierne, under Navn af Directionen for Stutterivæsenet og Veterinærskolen. De allerede nævnte Medlemmer af Veterinærskolens Direction, Levegow, Reventlow, Hauch, Abeler, og desuden Læreanstaltens Forstander, Abildgaard, bleve ved samme Leilighed paalagte at sammentræde for i Fremtiden at udgjøre den ny oprettede Direction, hvorhos det bestemtes at denne altid skulde bestaae af en Deputeret i Rentekammeret, en Deputeret af General- og Commissariats-Collegium som har Departement for Cavalleriet, den Kgl. Overstue-mester og Staldmester, samt hvem det ellers maatte behage Kongen dertil at udnævne.

Efter Abildgaards dødelige Afgang i Januar 1801 foregik ingen personel Forandring i Directionen førend 1803, da Generalmajor F. H. Dorrien, Deputeret i Generalitetet, efterfulgte Abeler. Reventlow fungerede indtil 1813 og blev samme Aar efterfulgt af Finansminister Møsting, Chef for Rentekammeret. 1814 erholdt Generalmajor Schmettau, Chef for den Kgl. Livgarde tilhest, Plads i Directionen som tredje Medlem i Dorriens Sted, efterat han havde fungeret ad interim under Dorriens Sygdom siden 1812. Schmettau fungerede til 1822. Directionen, som i 1818 i Overeensstemmelse med det Anførte bestod af Medlemmerne Hauch, Møsting og Schmettau, erholdt i dette Aar et nyt Medlem i Oberst Garthausen, Deputeret i det Kgl. General-Commissariats-Collegium, og som afgik ved Døden 1834¹⁾. Den tabte Møstings Medvirkning, da han i

1) Det Overopsyn som Garthausen havde over de Officierer og Underofficierer, der frequentere Veterinærskolen og oves i Ridning, blev strax overdraget Cavallerie-Inspecteur Oberst Berger, og kort Tid derefter udsædtes af det Kgl. General-Commissariats-Collegium en Instrux for Berger i denne Egenkab, der blandt Andet fastsatte at Officierernes og Underofficierernes Undervisning ved Veterinærskolen var ham uvekkommende, at han i Forbindelse med Forstanderen for Veterinærskolen

Maaret 1831 traf sig tilbage fra sin Embedsstilling, ved hvilken Leilighed den da tiltrædende Rentekammer-Directeur Schönheider fik Plads i Overbestyrelsen. Hauch fratraadte 1833 den Plads som han havde indtaget i 45 Aar. Den 28 Novbr. 1834, da Schönheider var alene i Directionen, udfærdigedes allerhøjeste Ordre til Overstutimester F. C. N. Roepstorff, Oberst og Inspecteur over Cavalleriet C. V. Berger og Deputeret i Rentekammeret og for Vinantserne J. Collin, om at indtræde som Medlemmer af Directionen; lignende Ordre tillagdes Amtmand i Frederiksborg Amt Grev Knuth, og under 3 October 1837 Major i Cavalleriet C. V. H. Flindt, der samtlige paa Oberst Berger nær fungerede indtil Directionen ifølge Kgl. Rescript af 21 Decbr. 1843 ophævedes fra 1 Januar 1844, ved hvilken Leilighed Overbestyrelsen af Læreanstalten indtil videre blev overdraget Directionens Medlem Collin, som fratraadte i Septbr. 1849. Ifølge den Kgl. Kundgjørelse af 24 Novbr. 1848, angaaende Fordelingen af Forretningerne imellem de forskellige Ministerier, blev Læreanstalten henlagt under Indenrigsministeriet¹⁾, under hvilket den forterer umiddelbar siden 9 Septbr. 1849. — Overbestyrelsen stod indtil 24 Novbr. 1848 umiddelbar under Kongen, og havde indtil 1 Januar 1844 sin egen Secretair, i hvilken Stilling Veterinairskolens Forstander²⁾ fun-

maatte vaage over de sammesteds indkvarterede Underofficiers Odførsel, og at det var ham overladt at tilbagesende Regimenterne de Underofficierer, som manglede Øyne til at blive militaire Beridere.

¹⁾ I „Departements-tidenden“ Nr. 4 1850 bemærkes, i Anledning af Indenrigsministeriets Organisation, at Overbestyrelsen af Veterinairskolen først er medinddraget herunder (2det Departement) efterat Forhandlingerne med Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet havde ledet til, at Læreanstalten var antaget at skulle forblive under Indenrigsministeriet paa Grund af dens practiske Diemed i Forhold til Landvæsenet, hvilket Hensyn var tillagt den afgjørende Vægt fremfor Veterinairskolens Betragtning som et videnskabeligt Institut.

²⁾ 1801 antoges ved Kgl. Resolution en Medhjælper til herved at gaae

gerede indtil 23 Mai 1835, da Capitain L. P. Larsen, Fuldmægtig i Rentekammeret, indtog denne Plads.

Medlemmerne af Veterinairskolens Direction vare ikke som saadanne tillagte Gage, hvorimod dette var Tilfældet med Secretairen.

B. Lærestiftelsens Bestyrelse.

Fra Lærestiftelsens Oprettelse indtil 1844 var den første Lærer tillige dens Forstander. Denne Stilling indtog efter Abildgaard E. N. Viborg fra 1801 til 1822, da E. Viborg tiltraadte samme.

Ifølge den Abildgaard af det Kgl. Rentekammer meddeelte Instrux¹⁾ skulde han aarlig indsende Rapport til Finants-Collegium om Lærestiftelsens Tilstand, hvilket maa antages at være ophørt, da Skolen overtoges for Regjeringens Regning og den ifølge Fundatsen fik sin egen Direction. Indtil 1792, da Bestyrelsen af Skolens Kasseforretninger overdroges til den daværende Lector, medens Forstanderen blev Aarsregnskabs Revisor og et af Directionens Medlemmer Decisor, var retoges Detaillen ved Regnskaberne af en Pensionair og af Skolens Cuur- og Beslagmester, hvorimod Forstanderen afslagde Hovedregnskabet. Ved Forstanderstiftet 1801 blev Forstanderen atter Skolens Regnskabsfører og Kasserer, saaledes at Lærerne

Forstanderen tilhaande, men denne Medhjælp blev kun lidet afbenyttet, og da den ved Dødsfald ophørte, blev den herfor normerede Godtgjærelse tillagt den da fungerende Secretair (1824).

1) Denne Instrux læses i „E. Viborgs Efterretning om Skolen“, og indbefatter blandt Andet Localets Indretning og Forelæsningsernes Omfang, samt paalægger Abildgaard at føre Tilsyn med Sundhedstilstanden i de Kgl. Herstabsstalde og med det Kgl. Stutteri, og at tage Heste fra Herstabsstaldene i Cuur i Skolens Sygestald naar behøves, samt paa lignende Maade at være Private til Tjeneste imod Betaling. Det er uvist om Instrux senere er meddeelt Forstanderen.

til ham aflagde Regnskab over de i deres Function foreskabende Indtægter og Udgifter, som da tilligemed Skolens øvrige Indtægter og Udgifter med Hensyn til Lønninger¹⁾, Bygninger og Avlsvæsen, Bibliothek o. s. v., der nærmest varetoges af Forstanderen selv, optoges i Hovedregnskabet. Fra denne Tid antoges en særegen Revisor, som erholdt i Salair omtrent 50 Rdl. aarlig.

Med Aaret 1835 foregik der væsentlige Forandringer med Forstanderskabet. Forstanderen fritoges for det hidtil med dette Embede forbundne Secretariat hos Directionen (Pag. 11) og for de af ham hidtil besørgede Forretninger ved Skolens Kasse- og Regnskabsvæsen, naar undtages Attestationen af Kasseregnskaberne under vedkommende Lærere. Kasseforretningerne overtoges af den Rgl. Zahlkasse. Da derpaa kort Tid efter (1837) en Inspecteur blev ansat, bortfaldt det af Forstanderen hidtil førte oeconomiske Tilsyn, og Tid efter anden blev Museets og Bibliothekets Bestyrelse, Tilsyn med Apotheket og Beslagsmedien, samt den stationaire Guuranstalt, fordeelt blandt de nærmest vedkommende Lærere. Angaaende de Syn der ønskes optagne over Huusdyr, og som varetoges af Forstanderen, fastsatte Directionen 1843²⁾, at de maae kunne stee ved enhver af Skolens Lærere, til hvem vedkommende private Ciere henvende sig; paa det Offentliges Vegne udføres saadant Syn af Læreren ved den stationaire Klinik, naar det omhandlede Dyr føres til Stiftelsen; skal det derimod undersøges paa Stedet i Districtet, der indbe-

1) Siden 1804 var Udbetalingen af Lønninger og Fordelingen af Brød til alle ved Veterinairskolen værende militaire Elever af General-Commissariatet overdraget til Forstanderen, som herfor aflagde Rigtighed til Collegiet, uden at saadant stod i Forbindelse med Lærestaltens Regnskabsvæsen.

2) I Underviisningsregulativet af 31 Januar 1843.

fattes under Veterinairskolens ambulatoriske Klinik, tilkommer saadant Læderen i sidstnævnte Klinik¹⁾.

Under 23 Novbr. 1844, efter den sidste Forstanders dødelige Afgang og efterat Overbestyrelsen havde gjort allerunderdanigst Indberetning om at de Forretninger, som tidligere paa laae Forstanderen, vare, med Undtagelse af dem som angik Regnskabsvæsenet, Avlingen paa Amager og det oeconomicke Tilsyn, i de sidste Aar besørge af Lærerne i Forening og at Sagernes Behandling derved betydeligt havde vundet, og derhos havde tilføiet, at den Ledning af Forretningssagen, som maatte tilfalde een af Lærerne, for Fremtiden vilde stifte aarviis imellem dem, fastsatte Overbestyrelsen: 1) at Skolens nærmeste Bestyrelse bliver indtil videre at besørge af de 4 fast ansatte Lærere i Forening; 2) at de holde i Regelen ugentlig et Møde og oftere om det er fornødent; 3) at Een af dem leder Forretningerne i det Hele; han modtager altsaa Meldinger, Breve o. s. v., er Referent i Møderne, besørger Secretariatet, vaager over Papirers og Documenters archivmæssige Opbevaring; ved Tilfælde, som udenfor Møderne fordrer øieblikkelig Afgjørelse, tager han administrative Beslutninger; 4) at denne Function vedvarer almindeligviis for hver af dem et Aar, nemlig fra 1 Mai til 30 April næste Aar; 5) alle Expeditioner underskrives af samtlige nævnte Lærere i den Orden i hvilken de allernaadigst ere udnævnte. Bestyrelsens Function, Lærestalten vedkommende, er fornemmelig raadgivende, hvilket ogsaa gjælder dens Deeltagelse i alle Landets offentlige Veterinairanliggender.

Til de ved Bestyrelsens Expeditioner foresaldende Udgifter Anledning af Skrivematerialier, Afstrivning, Lys, o. s. v. erholdt den sidste Forstander aarlig i Alt omtrent 100 Rbd.

1) Disse Syn vedblev dog Forstanderen at varetage og efter hans Afgang udførte Docenten i Dyrelære hidtil denne Forretning. (See 5te Afsnit, om Veterinair-Politikforretninger).

Under 16 Novbr. 1844 blev hertil reglementeret aarlig indtil 130 Rbd., dog saaledes at den af Lærerne, der efter Omgang besørger Expeditionsvæsenet, aflægger Regnskab til Overbestyrelsen for Anvendelsen af Beløbet. I de 4 Aar 1845—48 medgik hertil efter et Middeltal aarlig 96 Rbd.

C. Lærestiftelsens Inspecteur.

Inspecteurtjenesten, som er Lærestiftelsens nærmeste Bestyrelse stiftet, blev oprettet 1837 da dertil ifølge Kgl. Resol. udnævnedes Fuldmægtig i Rentekammeret, Capit. L. P. Larsen, som da var Secretair ved Lærestiftelsens Direction. Ifølge den samtidige af Directionen udstædte foreløbige Instruction, som endnu er gjeldende paa enkelte Undtagelser nær, der berøres i det Følgende, har han at kontrollere og attestere de Regnskaber, som aflægges af vedkommende Lærere¹⁾; alle løbende Udtællinger, som ikke vedkomme Lærernes Function, besørjes af ham; med Hensyn til Bygninger og Inventarium er han i enhver Henseende at betragte som Bygningsforvalter, og med Hensyn til den indre Orden ved Stiftelsen paaligger det ham især at have Tilsyn med de indlogerede Elevers Opførelse; han paaseer at Eleverne ikke beskæftige sig med Arbejde, der ikke staaer i Forbindelse med deres Undervisning²⁾; enhver foreskrevet Orden skal øjeblikkelig anmeldes for ham og for mindre Ordener kan han give Eleverne Trettesættelse³⁾; for Skolens faste Folk er han i det Hele at betragte som Huusbond; han fore-

¹⁾ See herom nærmere 5te Afsnit om Lærestiftelserne.

²⁾ I Overensstemmelse med det indtil den Tid gjeldende Reglement for Undervisningen deeltog Eleverne i mange for Undervisningen selv ikke nødvendige Arbejder, som faldt bort ved de senere Regulativer (see 6te og 7de Afsnit).

³⁾ Denne Bestemmelse er Elevernes Forhold til Lærerne og til Undervisningen uvedkommende.

staaer Fourageringen i Skolens Sygestalbe og Behandlingen og Fodringen af Skolens Heste, saa og de foresaldende Kjørseler; han forestaaer ogsaa Jordernes Drift, saaledes at der maa være gode og tilstrækkelige Græsgange til syge Dyr mod Betaling, som han bestemmer, og at derfra kan leveres det til Skolens Brug fornødne Hø og Halm.

Honorar blev først tillagt Inspecteuren med Aaret 1845, 200 Rbd. aarlig. I Deputat nyder han Foder til 2 Køer og har han i Skolens Locale et Par Værelser til Afbenyttelse.

Tredie Afsnit.

A. De faste Lærere.

Efter Læreanstaltens Foundation skulde den kun have een Professore eller offentlig Lærer¹⁾, men allerede 1783 blev der udnævnt en Lector²⁾, der 1790 betegnes som anden Lærer, og Skolen havde derpaa, med Undtagelse af en kort Tid (1804—8), tvende Lærere, indtil den i 1822 fik tre, hvilket Antal vedligeholdtes indtil 1837, da en fjerde Docent blev fast ansat³⁾.

1) Professorestitlen blev ikke, saaledes som Skolens Fundats antyder, benyttet i nogen bestemt Betydning for Lærerembedet. Indtil 1844 var denne Titel stedse tillagt første Lærer; tvende Gange tillagdes den anden Lærer og Skolen har havt en første Lærer uden denne Titel, der ogsaa nu er tillagt tredie Lærer, medens anden Lærer ikke har samme.

2) Lectoren blev oprindeligen betragtet som den der forberedede sig til Lærerembedet, uden at være fast ansat, og denne Anstufelse havde sin Grund i at Lectoratet udviklede sig — saa at sige — paa Pensionairernes Bekostning; hvorimod man for de fast ansatte Docenter brugte Benævnelsen „Lærer“, respective første, anden o. s. v., hvilket er vedligeholdt til den seneste Tid.

3) Skolen havde senere i nogle Aar 5 Docenter i de saakaldte Hovedvidenskabere, men den ene af disse var ikke fast ansat.

Ved allerhøieste Resolution af 14de December 1844 blev Prædicatet Lector, med Rang i 7de Klasse Nr. 2, tillagt disse Lærere som Embedstitel. Det er dem tilladt at bære Uniform¹⁾.

Læreroposterne have hidtil ikke været tillagte bestemte Functioner. De Lærerne tilbeelte Forretninger bleve undtagelsesviis fastsatte ved Kgl. Resolution og selv i saadant Tilfælde kunde de stiftes efter Bestyrelsens Bestemmelse. I Regelen fastsatte Directionen enhver Lærers Hovedbestilling, og foretog da som oftest heri Forandring ved Lærersifte. Instrux vides kun at være tilbeelt den 1801 ubnævnte Lector, og ifølge denne blev Lectoren dengang betragtet som Forstanderens Hjælp i Læreanstaltens skolemæssige Virksomhed²⁾. Tid efter anden indtog Lærerne en mere selvstændig Stilling, saa at de i deres Virksomhed nu modtage Befalinger fra Overbestyrelsen. Lærerne havde undertiden andre lønede Embeder³⁾.

Lærereembederne ere ikke som saadanne tillagte nogen bestemt Indtægt. Første Lærers (Forstanderens) Løn var oprindeligen 1200 Rdl. d. C., men derhos erholdt han endvidere 500 Rdl. som Secretair ved Directionen, og fri Bolig i Læreanstalten, samt Deputat af Brænde og Foder til et Par Køer. Nuværende første Lærer blev som

¹⁾ See herom Udtoget af Forordninger o. s. v. (Covenfor, Indledn.)

²⁾ Det var nemlig deri bestemt, at han nu og da maa gjøre sig bekendt med Forstanderens Forelæsningsmethode, for at Underviisningen kan stee eensformigen, og Forstanderen var berettiget til at hivaane Lectorens Underviisning i samme Henseende.

³⁾ E. N. Wiborg var Inspecteur ved Sandflugten og, førend han blev Forstander, Professor ved den botaniske Have, samt Medlem af Remontecommissionen, af hvilken ogsaa J. B. Neergaard var Medlem. Dr. G. C. With er Revisor ved det militaire Veterinair-Medicinalvæsen og constitueret Landslutmester. Lægetilsynet med Stolens Personale varetoges tidligere af anden Lærer med en aarlig Godtgjørelse af 30 Rbd.; nu har fjerde Lærer denne Bestilling uden særskilt Godtgjørelse.

saadan ved Udnævnelser 1844 tillagt aarlig 1500 Rbd., fri Bølg i Stiftelsen, 10 Favne Brænde aarlig samt Foder til en Ko. I den længste Tid erholdt Lærerne iøvrigt ved Tiltrædelser en forholdsvis ringe Gage, som kun sparsomt forøgedes gradvis efter mange Aars Tjenestetid. De begyndte i Regelen med en Indtægt af 200, 300, høist 400 Rdl. og efter en Tjenestetid af over 20 Aar var Gagen i 1843 for anden Lærer 700 Rbd. Ordentligvis var der denne tillagt et Par Bærelser i Lærestansens Locale, samt 2—3 Favne Brænde og Lys, og omfæder blev der tilføjet anden Lærer indtil 200 Rbd. Huusleiehjælp samt Foder til en Ko. I den senere Tid bleve Lærerne antagne paa fordeeligere Aar. Den i 1837 udnævnte Docent blev strax tillagt i Gage 800 Rbd. paa den Betingelse, at han fra 1843 skulde nyde 1000 Rbd., og fra 1848 1200 Rbd., desuden, siden hans Ansættelse, til Huusleie og Brændsel 300 Rbd. aarlig. Den i 1844 udnævnte fjerde Lærer erholdt ved Ansættelsen en aarlig Gage af 600 Rbd. og kort efter Tiltrædelsen forbedredes hans Indtægt saaledes som den nedenfor berørte Sum viser. I Anledning af Krigsskatten blev i Juli 1850 hele Indtægten fra Lærestansen for første Lærer ansat til 2100 Rbd., for anden Lærer til 1000 Rbd., for tredje Lærer til 1530 Rbd. og for fjerde Lærer til 1430 Rbd.

De hidtil ansatte Lærere.

Dr. med. Peter Christian Abildgaard, Veterinærskolens Stifter, var Lærestansens Forstander og første Lærer (see Indledn.) fra dens Oprettelse til hans Afgang ved Døden 21 Jan. 1801. I Skolens første Tid docerede han hele Veterinærvidensskaben; men fra 1790 foretog han kun Læren om Lægemidlerne og Sygdomslæren. Paa en Rejse i Spanien 1793 var Abildgaard sysselsat med Grundlæggelsen af sinulbede Skæferter i Danmark. Denne saavel som hans øvrige Udenlandsrejser, i 1784 til Göttingen, 1786 til Pyrmont, 1798

og 1800 til Sverrig og Norge, (seie isøvrigt nærmest i private Anliggender ¹⁾).

P. C. Abildgaards Skrifter ere ²⁾:

Danff Heste- og Dvæglæge til Bøndernes Brug. Kjøbenhavn 1770.

* Underretning om Heste, Køer, Faar og Sviin (see hans Ad- ditamentum XII etc. S. 14); paa Tydsk, Leipzig 1771.

Additamentum XII ad commentationem historicam de fatis faustis et infaustis chirurgiæ. Hafn. 1788. (Er en Efterretning om Veterinairskolen.)

* Indledning til almindelig Naturkyndighed for Dyrlæger, af Abildgaard og C. Viborg. Kbh. 1800. ³⁾

* Veiledning til en forbedret Faareavl, af Abildgaard og Vi- borg. Kbh. 1800.

Erik Nissen Viborg, Lector ved den botaniske Have, blev under 27de Marts 1783 ansat som Lector ved Veterinair- skolen, efterat han i omtrent 1 Aar havde studeret ved Lære- anstalten. 1790 blev han anden Lærer og 29de April 1801 Forstander og første Lærer, hvilket Embede han beklædte indtil 25de September 1822, da han afgik ved Døden. Som anden Lærer varetog Dr. C. N. Viborg Anatomien, Planteskolen, Be- slagelæren, den practiske Underviisning i de chirurgiske Operationer samt Dyrelæren og Sundhedspleien. Medens han var første Lærer holdt han Foredrag afserende over alle særskilte Doctriner ved Læreanstalten, naar undtages medicina forensis, men stadigen varetog han Huusdyravl, Dyrelæren og Sygdomslæren. — I Aaret 1785 gjorde C. Viborg en Reise til Sverrig for at indkjøbe spanske Faar for den danske Regjering og 1787 til-

¹⁾ Lærerne (især første og anden) vare ofte fraværende i længere Tid paa Reiser i offentlige Veterinairforretninger i Landet; disse Reiser maatte her udelades.

²⁾ Der er kun taget Hensyn til de Skrifter i Veterinairfaget, som Lærerne udgave medens de vare ved Skolen og ere trykte særskilt.

³⁾ De Skrifter, som ere betegnede med *, bleve meer eller mindre afbenyt- tede ved Underviisningen. Det Nærmere herom er berørt i 7de Afsnit.

traadte han med offentlig Understøttelse en Reise paa 3 Aar til Tydskland, Ungarn, Frankrig, Piemont, England og Holland. 1796 foretog han en Reise til Polen og Moldau for at deeltage i Indkjøb af Heste til det Kgl. Stutteri.

E. N. Viborgs Skrifter ere:

- Forsøg og Erfaringer om adskillige Gifterns Virkning paa Dyr. Kbh. 1792.
- * Esterretning om Trommesygens Behandling hos Hornkvæget. Kbh. 1792.
- Esterretning om den Kgl. danske Veterinærskoles Indretning. Kbh. 1792.
- * Forsøg til systematiske danske Navne af indenlandske Planter; til Brug for Lærlingerne ved den Kongl. Veterinærskole. Kbh. 1792.
- Underretning om Kærmyssjen og dens Anvendelse til Føde for Mennesker og Kreaturer. Kbh. 1795.
- Sammlung von Abhandlungen für Thierärzte und Oekonomen. 5 Bd. Kphg. 1795—1807.
- Bidrag til en historisk Udsigt over Danmarks Hesteavl. Kbh. 1800.
- * Indledning til almindelig Naturkyndighed for Dyrslæger, af Abildgaard og E. Viborg. Kbh. 1800.
- * Danske Benævnelser til Hestens Anatomie, Bygning og Behandling, ved E. Viborg og J. Neergaard. Kbh. 1800.
- Veiledning til en forbedret Faareavl, af Abildgaard og Viborg. Kbh. 1800.
- * Veiledning til Svinets Behandling som Huusdyr. Kbh. 1794.
- Veterinær-Sagttagelser for Mare 1806. Kbh. 1806. — Do. for Marene 1807 og 1808. Kbh. 1808. — Do. fra 1809 til 1811. Kbh. 1813. — Do. for 1818, 1819 og 1820. Kbh. 1820.
- Nachricht von der im Jahre 1814 in den Herzogthümern Schleswig und Holstein ausgebrochenen Viehseuche. Glückstadt 1814.
- Om Staldfodring som et Forædlingsmiddel for spanske Faar. Kbh. 1820.
- Erik Viborgs samtlige Veterinær-Afhandlinger. 1ste Bd. Kbh. 1820.
- * Om Miltebrand og Dvægsyge. Kbh. 1821.
- * Hestens Ødrelære. Kbh. 1821.

Cand. philos. Jens Weibel Neergaard blev under 29de April 1801, efter i 6 Aar at have deeltaget i Underviisningen ved Veterinair-skolen, udnævnt til Lector. Han doerede fornemmelig Anatomie og Physiologie. Under 10de Juni 1803 blev han i Naade entlediget fra dette Embede, da han i videnskabeligt Siemed tiltraadte en Udenlandsreise med offentlig Understøttelse. — I Forbindelse med C. Viborg skrev J. V. Neergaard:

* Danffe Benævnelser til Hestens Anatomie, Bygning og Behandling. Kbh. 1800.

Candid. philos. Carl Viborg havde allerede i længere Tid holdt Forelæsninger over Anatomie ved Veterinair-skolen, da han under 2den Mai 1809 blev ansat som Lector med den Forpligtelse at tage Chirurgisk Examen, hvilket han efterkom i samme Aar. 1816 nævnes han som anden Lærer og 1822 den 1ste October blev han Skolens Forstander og første Lærer, i hvilket Embede han døde den 7de October 1844. Som anden Lærer docerede han fornemmelig Anatomie, Physiologie, Chirurgie og Pharmacologie, men han deeltog meer eller mindre i alle øvrige Læregjenstande, naar undtages Botanik; som første Lærer varetog han især Sygdomslæren og Hestens Dyrelære. Han var C. Viborgs Brodersøn.

C. Viborgs Skrifter ere:

* Kort Veiledning til Hingstens, Følhoppens samt Føllets og Følens rigtige Behandling indtil det 5te Aar. Kbh. 1824.

* Den ondartede Lungesyge hos Hesten, bestreven til Nytte for Landmanden. Kbh. 1826.

Veterinair-Samlinger. 1ste Hefte. Kbh. 1827.

* Gaarekopresygen, bestreven til Nytte for Landmanden. Kbh. 1831.

* Beslaglæren. Kbh. 1837.

Veiledning for Landmanden til i Vinterens Løb at forebygge Sygdomme blandt sine Huusdyr, med særskilt Hensyn til at behandle Lungesygdom og Klovesyge. Kbh. 1841.

Han har udgivet Abildgaards „Heste og Dvæglæge“, E. N. Viborgs „Veiledning til Svinets Behandling“ og hans „Hestens Dyrelære“.

Erik Rasmus Viborg, pharmaceutisk Candidat, der i Maret 1813 antoges til at bestyre Læreanstaltens Apothek og Medicinalhave, blev 14de December 1822 udnævnt til tredje Lærer. Han varetog stedse Forelæsningerne over Naturkyndighed¹⁾, Botanik og Pharmacie. Den 16de Januar 1830 blev han i Raade affædiget. Han var E. Viborgs Broder.

Georg Christian With, chirurgisk Candidat, blev den 14de Decbr. 1822 ansat som Lector og anden Lærer, efterat han i et Par Aar havde holdt anatomiske Forelæsninger ved Skolen. Den 16de Novbr. 1844 udnævntes Dr. med. With til første Lærer. Han docerede Tid efter anden i alle Veterinairfagets saakaldte Hovedvidenskaber naar undtages Beslaglæren. Som anden Lærer varetog han fornemmelig Anatomie og Physiologie samt Underviisning i Dissection, Pharmacologie, Chirurgie, Statsveterinairvidenskab og Propædeutik. Som første Lærer foredrog han Hestens Dyrelære og fra Novbr. 1846 tillige Diætetik, Huusdyravl og Huusdyrhold samt Statsveterinairvidenskab. I hele Sygdomslæren havde han Underviisningen fra Novbr. 1844 til Marts 1846 og han bestyrede paa samme Tid, siden 1843, den stationaire Cuuranstalt. Paa en med offentlig Understøttelse foretagen Reise i Septbr. 1842 til en Landmands-Forsamling i Stuttgart besøgte han tillige Veterinairskolerne i Berlin, Dresden og Hannover. I August 1845 fik han det Hverv at deeltage i en Undersøgelse i Rusland i Anledning af den almindelige Dvæghyge, som varede til Foraaret 1846, og i 1847 samt 1849 foretog han Reiser til England for at deeltage i Indkjøb for offentlig Regning af forædle Racer af Huusdyr. 1848 blev det ham af vedkommende

¹⁾ Herved maa forstaaes de i Abildgaards og Viborgs „Indledning“ o. s. v. (see ovenfor p. 19) afhandlede Gjenstande.

Giere overdraget at undersøge en i Skaane herskende Dvægsygdom.
Han er C. N. Viborgs Søstersøn.

G. C. Witth's Skrifter ere:

Forsøg til Besvarelse af den ved det Kgl. Danske Landhuusholdnings-selskab udsatte Opgave: „Om den Sum, der i Danmark og Hertugdømmerne er bestemt til Præmie-Uddeling for de bedste Hingster, kunde anvendes til Hestavlens Fremme paa en mere hensigtsvarende Maade, og i saa Tilfælde ved hvilke Midler det kunde stee.“ Kbh. 1832.

* Haandbog i Veterinairvidenskab, med stadigt Hensyn til Landoeconomien. 1ste Deel, Hesten. Kbh. 1836.

* Haandbog i Veterinairchirurgien. 1ste Deel. Kbh. 1839.

Dissertatio de carne mammalium domesticorum aegrotantium judicanda. Hauniæ 1840.

* Prolegomena til Veterinair-Propædeutik. Kbh. 1841. Oversat paa Tydskt efter en tildeels ny Bearbejdelse, af P. Jessen, Collegie-Assessor og Overdyrlæge i St. Petersborg. Leipzig 1847.

* Almuefattelig Anviisning til Hune-pattedyrenes Behandling i sund og syg Tilstand, efter Dieterichs. Trede omarbejdede Udgave. Kbh. 1841. Udgif som et originalt Værk. Kbh. 1842; anden forøgede Udgave Kbh. 1847.

Om Hestefjeds Afbenyttelse til Føde for Mennesket ved Levnetsmidlernes nuværende høie Priis. Kbh. 1847.

Beskrivelse af en Reise i Rusland i Aaret 1845, med særligt Hensyn til den der herskende Dvægspests Undersøgelse. Kbh. 1848.

Hans Christian Tscherning, pharmaceutist og chirurgisk Candidat, blev den 16de Januar 1830 ansat som tredje Lærer med Forpligtelse til at forestaae Skolens Apotheke og Medicinalhave, holde Forelæsninger over Physik, Chemie, Botanik, Pharmacologie, samt Anatomie og Physiologie, saaledes som det af Skolens Forstander nærmere bestemmes. I Foraaret 1836 underkastede han sig den fuldstændige Veterinairexamen. Den 5te November 1839 tillodes det ham allernaadigst at fratræde Bestyrelsen af Apothekeet imod fremdeles at forestaae Elevernes Underviisning i Lægemidlers Tilberedning og Lægeplanterens Dykning. Den 16de Novbr. 1844 blev han udnævnt til anden

Lærer. Han varetog Forelæsningerne over Physik, Chemie og Botanik indtil 1837. Fra Mai 1837 overdroges ham Foredragene i Pharmacologie og fra Mai 1840 Forelæsningerne over Beslaglæren. Foredragene over Pharmacie holdt han siden Ansættelsen og fra Octbr. 1844 til Octbr. 1846 læste han over Statsveterinairvidenskab. Han holder de Foredrag, som gives i Veterinairskolens botaniske Have. Fra October 1837 til November 1838 foretog han med offentlig Understøttelse en Rejse i Udlandet og studerede ved denne Leilighed $\frac{1}{2}$ Aar ved Veterinairskolen i Berlin, samt gjorde sig bekendt med Veterinair-skoler og andre dermed beslægtede Instituter i Tydskland, Østerrig, Ungarn, Sveits, Frankrig, Holland, Belgien og London. 1842 besøgte han Veterinairskolen i Stokholm. Han er Søster søn til C. Viborg.

H. C. Eschernings Skrifter ere:

- Nogle Bemærkninger over Veterinairskolens Organisation med særskilt Hensyn til den danske Veterinairskole. Kbh. 1841.
- * Anatomisk-physiologiske Bemærkninger over Hestens Laa. Et Bidrag til Hestens Beslaglære. Kbh. 1843.
- * Haandbog i Veterinair-Pharmacologien, 1ste Deel Alm. Vet. Pharmacologie. Kbh. 1843.
- Fortegnelse over de ved den Kongl. danske Veterinairskole examinerede Dyrlæger, samt Andre, som her have underkafstet sig den fuldstændige Veterinair-Examen, med Oplysning om deres Hjemsted, Stilling m. m. Kbh. 1851.
- Æfterretning om den Kgl. danske Veterinairskole fra dens Oprettelse indtil nærværende Tid. Kbh. 1851.

Dr. med. Henrik Carl Bang Bendz, Reseryelæge ved St. Hans Hospital paa Vidstrupgaard, blev den 1ste October 1837 ansat som Docent ved Skolen og 8de Januar 1845 meddeeldes ham Bestalling som Lector og tredje Lærer. Fra Begyndelsen af Sommersemestret 1838 har Bendz varetaget Forelæsningerne over Anatomie og Physiologie samt forestaaet Undervisningen i Dissection. Siden Novbr. 1844 foredrager han desuden Propædeutik. Med offentlig Understøttelse foretog han

Reiser i Sommeren 1840 og i Sommeren 1841 for at gjøre sig bekendt med de vigtigste Veterinairfæskoler i Tydskland, Østerrig, Sveits, Frankrig, Belgien, Holland og England.

H. C. B. Bendz har skrevet:

* Haandbog i den almindelige Anatomie med særskilt Hensyn til Mennesket og Huusdyrene. Kbh. 1846—47.

Icones anatomicae vulgarium danicorum mammalium domesticorum. Fasciculus osteologicus; med forklarende Tert. Kbh. 1851.

Svend Henrik Oluffsen Bagge, Læge-Candidat, blev den 16de Novbr. 1844 ansat som Lector ved Skolen og erholdt i denne Egenkab under 8de Januar 1845 Bestalling som fjerde Lærer. Det paafølgende Foraar tiltraadte han paa halvandet Aar med offentlig Understøttelse en Reise til Udlandet, paa hvilken han gjorde sig bekendt med Veterinairfæskoler i Tydskland, Belgien, Sveits, Frankrig og England. Siden November 1846 varetager han hele Underviisningen i Sygdomslæren og forestaaer fra samme Tid den stationaire Curranstalt samt fra October 1847 tillige den ambulatoriske.

Christen Thomsen Barfoed, Lector i Chemie ved den Kongl. militaire Høiskole, pharmaceutisk og polytechnisk Candidat, blev under 2den Juni 1850 allerhøiest constitueret som Lector ved Veterinairfæskolen, hvor han docerer i Physik og Chemie siden Foraaet 1845.

B. Hjælpelærerne.

Til Hjælpelærerne henregnes her de i Skolens Foundation omhandlede Pensionairer, da disse, ved Siden af at varetage flere af de practiske Forretninger ved Læreanstalten og gjentage Forelæsningerne for de yngre Skolarer efter Lærernes Anviisning, saavidt vides, selv gave Foredrag. Under Navn af Pensionairer holdtes ingen Lærere efter 1781¹⁾,

¹⁾ Den til 2de Pensionairer fastsatte Løn 200 Rbd. blev efter denne Tid

men andre forffjellige Videnskabsdyrkere vare behjælpelige ved Underviisningen. Fra 1812 til 1822 havde Skolen kun een Hjælpearer, nemlig Apothekbestyreren, som efter denne Tid blev tredie Lærer (p. 22). Der forløb nu 15 Aar, i hvilke man ikke havde nogen Hjælpearer. Ved allerhøieste Resolution af 13de Mai 1837 blev Directionen bemyndiget til at antage Docenter udenfor Skolen til at holde Forelæsninger over visse Hjælpevidenskaber (see 7de Afsnit). Een Docent antoges derpaa strax for indtil videre at holde Forelæsninger over den veterinaire Hygieines forffjellige Discipliner, Hestens Ydrelære undtagen, og fra det paafølgende Vintersemesters Begyndelse havde Lærestalten stadigen 4 Hjælpearere, indtil 1846, da deres Antal ved Dødsfald blev indskrænket til 3, der senere er vedligeholdt. Naar undtages Pensionairerne havde Hjælpearerne i Regelen ingen af de løbende Forretninger ved Lærestalten, ligesom de heller ikke havde Ophold her, men de antoges alene til at holde Foredrag over bestemte Gjenstande og i den første Tid, i et enkelt Tilfælde, til at undervise i Dissectionen.

Den aarlige Løn for en Pensionair var 100 Rdl. d. G., undertiden 200 Rdl. Siden 1837 var 200 Rdd. Sølvs aarlig den sædvanlig Betaling for et Cursus. En Docent, som foretog en Tidlang 3 Discipliner (Beslaglære, Skæferivæsen og Hesteavl) havde i de første Aar 500 og tilsidst 600 Rdd. aarlig og Læreren i Physik og Chemie fik tilsidst 400 Rdd.

De hidtil antagne Hjælpearere ¹⁾.

Chirurg Johan Jacob Meschwig var Pensionair fra 1ste Juli 1776 til 25de Marts 1779, hvilket ogsaa var Tilfældet med

anvendt til Lectorgage; men ifølge Rgl. Resol. af 28de Decbr. 1804 blev det igjen tilladt at anvende Lectorgagen til Lønning for tvende Pensionairer.

¹⁾ Forfaavdt som de fast ansatte Lærere først vare Hjælpearere er dette berørt ovenfor, hvor de omhandles.

Chirurg M. T. Piccardi fra 1ste Juli 1776 til 1ste October 1777 og

Stud. medic. Rasmus Winther Wamberg fra 1ste April 1778 til ind i Aaret 1780¹⁾.

Dr. med. P. Scheel holdt i Foraaret 1801 Forelæsning over Naturkyndighed (see p. 22 Anmærk. 1).

Stud. chirurg. Bloch var Hjælpeleerer fra Foraaret 1801 til Foraaret 1804 og deeltog i Forelæsningserne over Planteleære samt Physiologie og havde Underviisningen i Dissection.

Stud. chirurg. A. Nielsen deeltog i Sommersemestret 1802 i Forelæsninger over Naturkyndighed, Hestens Dyrelære, Sundhedspleie, Dvægaavl og Faareavl.

Cand. chirurg. Joh. Chr. Wilh. Wendt holdt i 4 Aar, fra 1802 til Mai 1806, Foredrag over Naturkyndighed og Materia medica.

Cand. chirurg. Vilh. Reinhard blev i Foraaret 1804 antaget til Hjælpeleerer istedetfor Bloch; han holdt Forelæsninger over Anatomie og Physiologie og indtog denne Stilling indtil Foraaret 1806.

Stud. chirurg. Mart. Rasm. With deeltog fra 1804 til 1809 i Forelæsninger over Naturkyndighed, Botanik og Anatomie.

Cand. pharm. (H. J.?) Jacobsen holdt i Aarene 1806—7 Forelæsninger over Naturkyndighed og Materia medica.

Cand. chirurg. Ludv. Jacobsen, Lector ved det chirurgiske Academie, gav Foredrag over Naturkyndighed fra Juni 1807 til October 1810.

Lynghy²⁾ foredrog Botanik i Sommeren 1811.

1) 1793 findes heromt i Skolens Archiv, at Anders Eeg, Cand. i Theologien, holdt offentlige Forelæsninger over Hestens Dyrelære; men herom særnes videre Oplysning.

2) Uden Tvivl H. C. Lynghy, Forfatteren til Tentamen hydrophytologiæ danicæ etc.

Müller¹⁾ varetog paa samme Tid Foredragene over Naturkyndighed.

Le. J. 18. Gustav Michelsen, Dyrlæge og Landvæsencommissair, overdroges i Mai 1837 indtil videre at holde Forelæsninger over den veterinaire Hygieines forskjellige Discipliner. Han foredrog fra 1837 til Juli 1846, da han døde, Skæferivæsen og Ulbedømmelse samt Hesteavl og Hestehold. Over Beslaglæren læste han til Udgangen af Vintersemestret 1838—39.

Magister E. v. Aug. Scharling, nuværende Professor ved Universitetet, holdt fra Efteraaret 1837 indtil Foraaret 1845 Foredragene over Physik og Chemie.

Candidat, nuværende Professor ved Universitetet Frdr. Mich. Liebman gav Forelæsningerne over Botanik fra Efteraaret 1837 til October 1840, og varetager nu denne Doctrin siden Mai 1845.

Professor ved Universitetet Dr. Joh. Christoph. H. Reinhard docerede i Zoologie fra November 1838 til October 1839.

Magister S. L. N. Dreier foredrog Botanik under Liebman's Fraværelse fra Efteraaret 1840 til Foraaret 1842 og

Candidat Joh. Lange varetog denne Function fra Mai 1842 til October 1844.

Dr. Henr. Krøyer foredrog Zoologie i Sommersemestret 1840 og varetager nu denne Doctrin siden Mai 1845.

Zoolog J. E. Schjødte læste under Krøyers Fraværelse over Zoologie fra November 1840 til October 1844.

C. Dyrlægen og Beslagmesteren.

I Skolens Foundation omhandles alene Beslagmesteren, men dennes Function var fra Skolens Oprettelse indtil 21de April 1796 forenet med den saakaldte Cuurmester i een Person og

¹⁾ Han nævnes som Lector, men anden Oplysning savnes.

det samme var Tilfældet fra Foraaret 1799 til 1ste April 1804. Forøvrigt havde Læreanstalten særskilt Dyrslæge og Beslagmester.

Ifølge den under 21de April 1796 af Directionen udstædte Instrux var Dyrslægen fornemmelig vedkommende Læreres Medhjælper ved Behandlingen af de syge Dyr¹⁾, men han skulde ogsaa eftersee de af Lærlingerne holdte Dagbøger over de Syge, haandhæve Orden i Anatomistuen og „ansføre under Lærernes Anviisning de nylig ankomne Lærlinger, som ikke kunne følge Forelæsninger“ desuden varetage Anstiftelsen og Tilberedningen af Lægemidler og undervise Eleverne heri, samt paatage sig Beslagmesterens Forretninger i dennes Sygdomstilfælde eller Fraværelse. Dertil havde han at deeltage i Regnskabsførelse, at føre Tilsyn med Inventariet og paasee Orden ved Læreanstalten²⁾. Tid efter anden foregik der Forandring i hans Stilling. I Virkeligheden blev han den, der styrede Cuuranstalterne, men Eftersynet af Elevernes Sygebøger blev overdraget een af Lærerne; Tilsynet med Anatomistuen tilfaldt Læreren i Anatomie; hans pharmaceutiske Virksomhed ophørte da Apotheket blev oprettet og hans Forpligtelse mod Beslagmedien blev ogsaa ophævet. Derimod blev Underviisningen i de chirurgiske Operationer overdraget til Dyrslægen. Han vedblev at være Forstanderen behjælpelig ved Tilsynet med Inventariet og han var fornemmelig den, som gik ham tilhaande ved Deconomiførelsen.

Dyrslægen antoges paa den Betingelse at fratræde efter et halvt Aars Varjel. Den ham tillagte Godtgjørelse var oprindelig 50 Rdl.

1) Det var blandt andet fastsat, at han ikke uden Lærernes Vidende og Vilje maatte foretage nogen Cuur eller give noget Medicament til syge Kreature i eller udenfor Skolen.

2) Instrux synes ikke senere at være meddeelt Dyrslægen. I Aaret 1800 fik Skolens daværende Cuur- og Beslagmester Tilladelse til at bære Navn af Vagtmester og en simpel rød Uniform. Om Tilladelsen blev afbenyttet er ubekjendt.

b. C. aarlig i staaende Løn, fri Bolig, Varme og Lys, noget Vist for hvert helbredet sygt Dyr, samt visse Procenter af Overschuds-Indtægten ved de syge Dyrs Behandling og af Præmiepengene (see 7de Ufsnit), hvilket 1796 udgjorde tilsammen 140 Rdl. ¹⁾ Siden Dyrlægestiftet i 1804 har den staaende Løn været 150 Rdl. og indtil 1811 erholdt Dyrlægen 1 Mk. for ethvert behandlet sygt Dyr. Beregnet paa denne Maade ansloges hans Benge-Indtægt 1811 til 550 Rdl. Ved sidste Dyrlægestifte (1814) blev tilstaaet Halvdelen af Overskuddet ved Cuuranstalterne. Dyrlægen tilfaldt forhen den Godtgjørelse, som af Staden betales for Tilsynet med Hestene paa Torvene (see 5te Ufsnit). Paa denne Maade havde Dyrlægen efter et Middeltal en aarlig Benge-Indtægt af omtrent 1400 Rbd. Sedl. for Aarene fra 1834 til 1841. I Aaret 1847 bleve de Dyrlægen paahvilende Forretninger overdragne umiddelbar til den kliniske Lærer, men 1850 antog man atter en Dyrlæge til, indtil videre, at assistere denne Lærer ved Bestyrelsen af Cuuranstalterne, og som foruden et Par Værelser med Tillæg af Brænde blev tilstaaet aarlig 600 Rbd., samt $\frac{1}{4}$ af Overskuddet fra Sygebehandlingen.

Som ovenfor er anthydet blev den første særskilte Beslagmester ansat den 21de April 1796 og siden 1ste April 1804 har Skolen stadigen havt en saadan. Ifølge den 1804 meddeelte Instrux angaaende hans Bestyrelse af Smedien under Forstanderens umiddelbare Tilsyn vedblev der nogen Forbindelse mellem hans og Cuurmesterens Forretninger, som dog senere faldt bort. Han gav forhen undertiden nogle Forelæsninger over Beslaglære. Instrux synes ikke at være meddeelt paa ny førend 1845, da den nuværende Beslagmester blev ansat. Denne fastsætter foruden Beslagmesterens Forhold til Docenten i Beslaglære, hvilket især gaaer ud paa den fornødne Harmonie imellem Fore-

¹⁾ Cuurmesteren, som 1799 tillige overtog Beslagsmedien, oppebar Beslagmesterens Løn imod at holde en Mestersvend.

dragene over Beslaglæren og Underviisningen i Beslagkonsten, endvidere at Beslagmesteren maa give de ved Skolen varende Underofficierer og Beslagsmedlæringer mundtlig Veiledning og Forklaring over Beslaglæren og derover holde Examinatorier for dem, samt undervise Beslagsmedlæringerne i andre Færdigheder i Dyrlægekonsten, som det maatte paaligge dem at erhverve sig.

Lønnen for Beslagmesteren blev 1804 forandret fra 150 til 100 Rbd. foruden Brænde og Lys samt $\frac{1}{4}$ af Indtægten for hvert Hestebeslag med 4 Stoe. Fra 1819 til 1827 var Lønnen atter 150 Rbd. Soly og af Smediens Overskud var tilstaaet Halvdelen, der for Beslagmesterens Andeel maa anslaaes til omtrent 400 Rbd. aarlig ¹⁾. Desuden blev fra 1827 til 1838 givet et Tillæg af 50 Rbd. aarlig. Beslagmesteren antoges forhen af Directionen med et halvt Mars Dpfigelse, men den nuværende blev udnævnt af Kongen efterat han var tilkjendt Fortrinet ved en Concurrenceprøve, som fandt Sted imellem Ansøgerne om den ledigværende Plads ²⁾ og efterat de med samme forbundne Indtægter ved Kgl. Resolution af 11te October 1843 vare blevne forøgede fra 1ste Januar 1844, saa at den aarlige Gage nu er 600 Rbd. foruden fri Voltig og 3 Favne Brænde, samt Halvdelen af Smediens Overskud naar nysnævnte Løn holdes udenfor Beregningen. Paa denne Maade ansloges Beslagmesterens hele Indtægt fra Læreanstalten i Juli 1850 til 1007 Rbd.

De hidtil antagne Dyrlæger og Beslagmestere.

1. Dyrlæger og Beslagmestere i Forening.

Johan Adam Holzschwarz ³⁾ gjorde Tjeneste fra 1ste Febr. 1776 til 1ste Oct. 1781; han nedsatte sig derefter i Kjøbenhavn.

¹⁾ Man sammenligne 5te Affnit om Smedien.

²⁾ Denne Concurrenceprøve, som fandt Sted ved Veterinairskolen den 1ste December 1843 og følgende 6 Dage, var den første ved Læreanstalten. Prøven bestod i at forfærdige og underlægge forskellige Slags Beslag for sunde, ildebannede eller syge Fødder, tilbeels efter Lodtrækning, og at give en mundtlig Forklaring saaledes som det udfordres ved en ra-

Christopher Ewald, forhen Fanesmed ved Garden til Hest, var ved Skolen fra 1ste October 1781 indtil han den 1ste Januar 1792 forflyttedes til Kongens Stald.

Werner Thamsen, forhen Cuursmed ved Livregiment Ryttere, gjorde Tjeneste fra Begyndelsen af 1792 indtil 26de Juni s. A., da han døde.

Niels Nielsen Tinning, som blev ansat i Sommeren 1792, fratraadte i Foraaret 1799. Fra Foraaret 1796 til hans Afgang fra Skolen var han alene Beslagmester.

Johan Christopher Kuhn antoges den 21de April 1796 ved Cuuranstalterne. Efter Tinnings Afgang blev han tillige Beslagmester og indtog begge Stillinger til 1ste Mai 1804, da han udnævntes til Cuur- og Beslagsmed ved den Kgl. Stald.

2. Særskilte Dyrleger.

Johan Wilhelm Helper, forhen Cuursmed ved Livregiment lette Dragoner, efterfulgte Kuhn 1804, og fratraadte under 4de October 1813, for at ansættes som Cuur- og Beslagsmed ved den Kgl. Stald.

Hans Pedersen Tolstrup afløste Helper; han blev under 8de October 1847 i Naade affædiget med Pension.

Wigo Harald Stockfleth blev i Juni 1850 ansat indtil videre.

3. Særskilte Beslagmestere.

Johan Casper Dreier, som i 3 Mar havde besøgt Forelæsninger ved Skolen og underkæstet sig offentlig Examen

tionel practiff Veiledning for Begynderen. Concurrenterne maatte have bestaaet den fuldstændige Veterinair-Examen med første eller anden Character. Til at bedømme Proven blev nedsat en Commission, bestaaende foruden af Skolens Docent i Beslaglære, der ledede Forhandlingerne, af Stabsdyrlæge Ringheim, Dyrlæge Helper ved den Kgl. Stald og Regimentsdyrlæge Erichsen ved den Kgl. Livgarde. Der gaves 16 særskilte Censurer af hver Censur. 8 Concurrenter deeltog. De med Proven i Forbindelse staaende Udgifter beløb sig for Lærestalten til omtrent 150 Rbd.

i Beslaglæren, antoges den 1ste April 1804 og fratraadte 1814 for at nedfatte sig i Kjøbenhavn.

Christian Pedersen Gjerløv, Cuursmedlærling fra Husar-Regimentet, blev 1813 ansat som Mestersvend under Dreier. Han varetog Smedien efter Dreiers Afgang, og da han i Foraaret 1818 havde underkastet sig Examen som Dyrlæge blev han affædiget fra Husar-Regimentet, for at forestaae Skolens Beslagsmedie; han fratraadte den 9de April 1827 og nedfattede sig i Kjøbenhavn.

Hans Mølgaard Lorentzen, Cuursmed ved jydsk Regiment lette Dragoner, antoges den 1ste April 1827. Han fratraadte Beslagmesterposten i Juni 1838, efterat han var bleven udnævnt til Regimentsdyrlæge ved ovennævnte Regiment.

Jens Pedersen, der opholdt sig ved Værestalten som Lærling for Fyens Stift siden 1835, var interimistisk overdragen Beslagmesterens Forretninger fra Sommeren 1838 til Sommeren 1844, da han nedfattede sig i Fyen. En Broder af ham, der samtidigen havde arbejdet i Smedien, fik derpaa Tjenesten til Udgangen af 1844.

Morten Jensen, der afgik fra Husarerne med Wartpenge som Regimentsdyrlæge, da Regimentet forenedes med den Rgl. Livgarde til Hest, blev ved den i Efteraaret 1843 affholdte Concurrenceprøve (p. 31) tilkjendt Fortrinet, og han udnævntes derpaa af Kongen under 20de Decbr. s. A.

D. Candidater.

Ved allerhøieste Resolution af 13de April 1839 blev Directionen bemyndiget til for det første at antage 3—4 examinerede Candidater (Dyrlæger), deels til at varetage det daglige Tilsyn med Sygebehandlingen, Medicamenternes Tilberedning, samt Orden i Sygestaldene, deels til at assistere ved Behand-

lingen af de syge Dyr udenfor Skolen. Ifølge det samtidige udstedte Reglement for Candidatens Tjeneste skulde den i det første halve Aar indskrænkes til selve Skolen, i det tredje Fjerdingaar maatte han bidrage til at besørge Skolens Praxis i Byen og i det sidste Fjerdingaar bestæftiges han ved Skolens Praxis i Landdistriktet, hvorved han tillige skulde føre Journal over Sygdomme af Vigtighed, og der gives ham Leilighed til at foretage en Deel af de Operationer, som frembyde sig i Skolens Praxis. Derhos er det i Reglementet for Lærlingerne i Beslagsmedning fastsat, at een af Candidaterne under Beslagsmesterens Fraværelse maa have Opsyn med de Studerende ved deres Dvælsel i Beslagskonst. Candidaterne skulde ansættes paa et Aar, saaledes at een afgik hvert Fjerdingaar. I Godtgjørelse for Tjenesten blev tilstaaet 12 Rbd. maanedligen og fri Bolig paa Skolen samt Lys og Brænde.

Disse Poster kunde ikke stadigen besættes i det nævnte Antal, dels af Mangel paa kvalificerede Dyr læger, saa at man i flere Tilfælde maatte ty til uexaminerede Elever, dels fordi flere ansaae den normerede Løn for at være for ringe. Hyppigen vare kun de tre Poster besatte og hver af Candidaterne erholdt da 16 Rbd. 4 Mk. maanedligen; undertiden maatte man indskrænke sig til to og betale 24—25 Rbd. maanedligen til hver. Denne Forhøielse i den normerede Godtgjørelse stod ikke sjelden i Forbindelse med at Candidaterne tillige maatte gjøre Tjeneste som de i den ambulatoriske Cuuranstalt practiserende Elever, naar de sidste Antal ikke var tilstrækkeligt til at besørge Forretningerne. Saaledes blev den til Candidater normerede aarlige Sum 576 Rbd. allerede i 1843 forhøiet til 800 Rbd. Desuden tildeelttes en Candidat, som Assistent ved den stationaire Klinik, i to Aar (1845—46) 100 Rbd. foruden 300 Rbd. i Candidatløn. Under de anførte Forhold kunde den foreskrevne Forretningsorden ikke overholdes, og man kunde heller ikke affædigge en Candidat hvert Fjerdingaar, da der kun var Tilgang at

vente ved Elevernes Afgang fra Skolen, som steer to Gange om Aaret. Da omsider ved Inddragelsen af Dyrlægstjenesten i Efteraaret 1847 meget af det, som Dyrslagen personligen udrættede, maatte overdrages til Candidaterne at udføre, og Læreanstalten havde gjort den Erfaring at Candidaterne villigen anvendte al deres Tid i Skolens Tjeneste, naar kun deres Indtægt var tilstrækkelig til deres Underholdning, samt da det maatte antages, at man ved at forhøje Gagen for Candidaterne vilde ved disse erholde den Vistand i Cuuranstalterne, der ikke kunde paalægges Eleverne som Pligtstjeneste, blev Candidaternes Antal fra 1847 indskrænket til 3, for hvilke der normeredes ialt 900 Rbd. — Af de fra 1839 indtil Udgangen af 1847 dimitterede Dyrslæger, som ikke alle stode til Læreanstaltens Raadighed ved Besættelsen af Candidatposter, ere 10 blevne antagne. Een tjente i 4 Mar, Een i 2½ Mar, Een i 1½ Mar, Een i 1½ Mar, To i ½ Mar og de øvrige under denne Tid.

Da man i Sommeren 1850 ansatte en Dyrslæge til at assistere Bestyreren af Cuuranstalterne (p. 30), bestemtes de tvende Candidatgager til Løn for denne Tjeneste, eftersom den Skolens forhenværende Dyrslæge tillagte Indtægt nu var bestemt for Clinikbestyreren. Der er saaledes for Tiden kun een Candidatpost.

E. Tjenestefolk.

I Læreanstaltens første Tid havde den kun een Tjenestekarl, men siden 1814, da Skolen fik flere Vorder under Aylsbrug end forhen, har den i det mindste holdt tvende Karle. Det var vel oftere paa-tænkt, at holde flere Tjenestefolk til at udføre de Eleverne paa-hvilende, deres Underviisning uvedkommende Forretninger¹⁾, men

¹⁾ See 7de Afsnit.

dette kom dog først til Udførelse i 1836, da der antoges 2 Karle til, og siden 1845 har Lærestalten 5 Tjenestekarle, nemlig Een som er Bud for Bestyrelsen, gaaer tilhaande ved Anatomien og ved Forelæsningerne, Een som er Kudsk og Hølskarl og Tre som anvendes ved Staldtjeneste, forskjellig Slags Huusgjerning og Hølsbrug. Tre af disse Folk ere indlogerede i Skolens Locale. Desuden lønnes tvende Gangkoner, Een for Areenholdelsen i det Indre og Een for Gadesveining. Den ene af Karlene falder Hølingen til Udgift, og de øvrige Tjenestefolk forarsage Skolen en Udgift af omtrent 1000 Rbd.

Fjerde Afsnit.

A. Museet.

Ifølge E. Viborgs „Efterretning“ (see ovenfor p. 20) var Skolens Samling, over hvilken det berørte Skrift indeholder en Fortegnelse¹⁾, allerede 1780 saa stor, at Tilveiebringelsen af et rummeligere Locale var medvirkende Aarsag til Museumsbygningens da stedfundne Udvidelse. Samme Aar (1780) kjøbte Skolen en Aildgaard tilhørende Samling af Pharmaca, medicinske Planter og anatomiske Præparater for 200 Rbd. 1783 affjøbtes

¹⁾ Herefter fandtes 1792 i Museet 62 Skeletter, 48 Cranier, 64 Landpræparater, 56 løse Been og Horn, 84 indsprøitebe og tørrede anatomiske Præparater, 80 anatomiske Præparater og andre Zoologica i Viinaand, 36 Orme, 81 Præparater af syge Dele, 43 Hestehove med fransk Beslag, mobellerede i Gips, 99 Modeller af forskjelligt Beslag og Som, 9 anatomiske Gipsmodeller, 67 udstoppebe Fugle, 73 udstoppebe Amphibier og Fisk, 506 Conchylier, 29 Lithophyter og Zoophyter, 1051 Mineralier og Forsteninger, 89 physiske Instrumenter, 81 chirurgiske do, 159 Udprøver, 30 Fugleæg.

Ubildgaard hans Mineralie- og Instrumentsamling; den første blev betalt med 500 Rdl., og den sidste, der fornemmelig bestod af physiske og kemiske Apparater, med 300 Rdl. 1790 foretoges Samlingen med nogle Instrumenter, som E. Viborg havde samlet paa sin Udenlandsreise. Ubildgaards Ormesamling erhvervedes 1794 og blev betalt med 250 Rdl. Samme Aar blev Museet ved Consul Peder Schousboes Hjemkomst fra en videnskabelig Reise i Barbariet forøget med nogle Sjeldenheder¹⁾. 1802 kjøbtes nogle physiske og kemiske Redskaber, som Ubildgaard havde efterladt, for 58 Rdl. Der forløb nu en længere Periode, i hvilken Museet ikke fik Tilvært af større Samlinger paa eengang, men det erholdt ligesom tidligere en stadig Tilvært især i anatomiske og pathologiske Præparater.

Over den med Museet forbundne aarlige Udgift savnes Oplysning fra den ældre Tid. Siden 1837 blev herpaa anvendt langt større Summer end forhen. 1843 var hertil ifølge Budget fastsat 350 Rbd. Museet blev saaledes i den senere Tid udvidet og meget forbedret i dets forskjellige Retninger. Da den 1780 anstaffede Samling af Pharmaca var bleven ubrugelig, affjøbtes 1837 for 150 Rbd. Skolens Lærer Tscherning en Samling, som siden 1830 gratis var bleven afbenyttet ved Foredragene. 1838 bevilgedes til Anstæffelse af chirurgiske Instrumenter 130 Rbd. og for Fremtiden blev hertil ansat 50 Rbd. aarlig. Samme Aar blev affjøbt Landvæsenscommisair Michelsen en Samling af Gjenstande, henhørende til Beslagkonst, for 200 Rbd., af hvilken Skolen først kom i Besiddelse 1846, efter hans Død. Dgsaa modtog Museet 1838 af Beslagmester Lorentzen lignende Gjenstande for omtrent 50 Rbd. Til Anstæffelsen af nye physiske og kemiske Instrumenter og andre herhen hørende Gjenstande anvendtes fra 1845 til Ud-

¹⁾ See Rafn's Bibliotek Mai 1794 Side 95 og 96, hvor der findes en Fortegnelse over det af Schousboe Skjænkede.

gangen af 1848 omtrent 1150 Rbd. For en Samling af Uldprøver, tilhørende afdøde Landhøvsenscommissair Michelsens Bo, og som blev anskaffet til Museet 1847, betalttes 150 Rbd. Tøvrigt blev paa samtlige Museets forskjellige Afdelinger, for de 12 Aar fra 1837 til 1848, efter et Middeltal anvendt aarlig omtrent 440 Rbd., deri indbefattet de ovenfor særskilt nævnte Gjenstande.

Museet indeholder for nærværende Tid:

1. For **Physik** 125 Instrumenter.
2. For **Chemie** 350 Præparater og en Mineraliesamling.
3. For **Botanik** 450 tørrede Planter¹⁾.
4. For **Zoologie** 398 hvirvelløse Dyr, for den største Deel i Biinaand; 140 Krybdyr og Fiske i Biinaand.
5. For **Anatomie**. a) Den normale Anatomie: 73 Skeletter, 84 Hoveder, 80 Hoveder fortrinnsviis med Hensyn til Alberen, 32 sprængte Hoveder, 39 gennemsaugede Hoveder, 56 Landpræparater, 178 enkelte Been og Beenpræparater, 33 Baandpræparater, 78 Præparater med indsprøitede Aarer og forskjellige andre opbevarede i Biinaand. — b) Den pathologiske Anatomie: 18 Skeletter, 286 enkelte Dele af Skelettet, 195 Præparater i Biinaand, 79 Concrementer²⁾.
6. For **Læren om Sundhedspleien**: 450 Uldprøver og 32 andre forskjellige Gjenstande.
7. For **Beslaglæren**: 30 Nummere over Gjenstande til at oplyse Fodens Bygning og Dannelse, 50 Nummere over feilagtigt dannede Hove og Klove, 250 Nummere (omtrent 400 Stykker foruden Søm) over Modeller til Beslag, 43 Gipsmodeller.

¹⁾ Stjankede til Skolen af Professor Liebman.

²⁾ Gjenstandene for Zoologien og Anatomien ere optalte den 1ste Januar 1849; de øvrige i Slutningen af 1850.

8. For Læren om Lægemidler: 700 Gjenstande.

9. For Chirurgien: 85 enkelte Instrumenter og 6 Bestik.

Bestyrelsen af Museet paahvilede Forstanderen indtil 1837, medens dog i Regelen Læreren i Anatomie og Physiologie førte det nærmeste Tilsyn; men under 3die Octb. 1837 overdrog Directionen Bestyrelsen af den anatomiske, physiologiske og patologiske Afdeling til Dr. Bendz, og 1843 vedtoges det, at de øvrige Afdelinger henlægges under den Lærer, som de nærmest vedrøre¹⁾.

Localet for de forskjellige Samlinger er berørt ovenfor (p. 2). 1839 blev Localet for den anatomisk-zoologiske Afdeling udvidet ved en Forandring i Bibliotheksalocalet (p. 40), samt ved en Omflytning af de andre Samlinger.

B. Bibliotheket.

Lærestanstaltens Bibliothek blev grundlagt ved en Samling af 4000 Bind, der 1784 afkjøbtes Uildgaard og som betales med 6000 Rdl.; 1790 fik det en Tilvært i Bærker, som E. Viborg havde anskaffet paa sin Udenlandsrejse, og som (i Forbindelse med de ovenfor, p. 37 berørte Instrumenter) kostede 400 Rdl. I Thaarups Statistik²⁾ angives det at indeholde omtrent 5000 Bind. Det erholdt stadig Tilvært ved Indkjøb af Bøger, skjøndt det medførte store Vanskeligheder at tilveiebringe de fornødne Penge. 1794 blev det tilladt at anvende herpaa aarlig 60 Rdl. af Skolens Indtægt, men denne Sum blev efterhaanden forøget, thi efter Regnskaberne for de 8 Aar

¹⁾ Denne Bestemmelse er optagen i „Underretning og Veiledning for Veterinair-Eleverne ved den kongelige danske Veterinair-skole, udgiven (i Trykken) af Dverbestyrelsen. Kbhvn. 1844 (og som udkom 1845 i det tydske Sprog).

²⁾ Frederik Thaarup: Udførlig Veiledning til det danske Monarkies Statistik. 2 Dele. Kbh. 1812.

1824—31, medgif der aarlig efter et Middeltal omtrent 110 Rbd. og 1837 og 1838 omtrent 160 Rbd. Bibliotheket blev nu, ligesom det allerede var steet med Museet, rigeligere aflagt. 1838 erhvervedes allerhøieste Samtykke til at holde visse videnskabelige Tidsskrifter og i Budgettet for samtlige Stats-Indtægter og Udgifter 1843 er der opsørt for Bibliotheket 400 Rbd., hvilket ogsaa paa det nærmeste er den Sum, som efter et Middeltal er anvendt aarlig i de 10 Aar 1839—48. Paa Uffattelsen af Cataloger over Bibliotheket er desuden i de sidste 20 Aar anvendt omtrent 300 Rbd. — 1833 erholdt Forstanderen Directionens Tilladelse til at lade bortselge af Bibliotheket saadanne Bøger, som ikke egnede sig til at opbevares der; men der fandtes endnu 1839 en Deel saadanne, som derpaa isølge Directionens Resolution afhændigedes ved Salg. Uagtet Bibliotheket ved det i den senere Tid betydeligt forøgede Pengetilskud fik en forholdsviis stor Tilvært (siden 1839 omtrent 670 Bærker foruden Tidsskrifter) har dog den berørte Udskydning bevirket en Formindskelse i Antallet af Bøger. Ved en Optælling i Mai 1849 indeholdt Samlingen ialt omtrent 4100 Bind. Der holdes for Tiden 14 Tidsskrifter, det halve Antal udelukkende over Veterinairvidenskab, og de øvrige over beslægtede Videnskaber. Fra Bibliotheket skeer Udlaan, navnlig ogsaa til Læreanstaltens Elever, i hvilken Henseende der er fastsat Regler i „Underretning og Veiledning for Veterinair-Eleverne“ (see ovenfor, p. 39).

Besthyrelsen af Bibliotheket varetog Forstanderen indtil 1839 den 18de October, da den af Directionen blev overdragen til Dr. Bendz, der endnu varetager samme.

Bibliotheket var indtil 1839 opstillet i Museumsbygningen, men da det her manglede paa Plads til Museets Udvidelse, blev der til Bøger indrettet et Værelse i Staldbygningen mod Brindesgade.

C. Archivet.

I Læreanstaltens Archiv findes, foruden Forstanderens og den senere fungerende nærmeste Bestyrelses Correspondence, samt Protokoller vedrørende Underviisningen og Prøverne, Regnskabsfager m. m., ogsaa Directions-fagerne for det Tidrum da Forstanderen var Secretair for Overbestyrelsen, naar undtages de Kongelige Resolutioner, der ere afgivne til Overbestyrelsens Archiv. Correspondencen under Selskabet til Veterinairkyndigheds Fremme findes ogsaa her. Tilsynet med Archivet, som forhen varetoges af Forstanderen, har Bestyrelsens Forretningsfører (p. 14).

Femte Afsnit.

Guuranstalterne.

Førend Veterinairskolen blev offentlig Eiendom var den forpligtet til at holde Sygestalde og modtage Heste til Guur saavel fra de Rgl. Stalde som for Private (p. 12 Anmærkn.), og Guuranstalterne ere senere vedligeholdte. Det er utvivlsomt, at Skolen fra første Tid har behandlet foruden syge Dyr, som henstode her, ogsaa saadanne, som førtes til Læreanstalten saa ofte de fik Tilsyn (saakaldte ambulerende Syge); men derimod synes Behandlingen af syge Dyr i Byen og Omegn ved Practikanter fra Skolen først noget senere at være ført i Brug¹⁾.

¹⁾ I den nyere Tid har man kaldt den førstberørte Guuranstalt den stationaire (Hospital-Cliniken), der alene gjælder de Syge i Skolens Stalde, i Modsetning til den ambulatoriske Guuranstalt, der indbefatter de Syge i Byen og Omegnen, samt dem der behandles ved Skolen uden at blive staaende der. Den ambulatoriske Guuranstalt omtales 1792 i E. Viborgs Efterretning om Skolen, og denne Forfatter berører 1805

Den vigtigste Udvidelse af Localet til syge Dyr siden 1792 erholdt Læreanstalten ved Anskaffelsen af de ovenfor (p. 5) berørte Bygninger paa Amager¹⁾, hvori der findes Afslukker til fri Bevægelse for større Huusdyr og Smaaastalde til Heste med smitsomme Sygdomme. Det hele Antal af Spiltouge til større Huusdyr er 39, hvoraf en Deel benyttes til Skolens egne Creature, og for Hunde samt andre mindre Huusdyr haves 20 Afslukker. Desuden hører til Cuuranstalternes Locale den ovenfor (p. 2) berørte Medicinstue og Inspectionsstue. Paa Skolens Jorder holdes i Regelen Græsning for omtrent 8—10 syge Huusdyr af det større Slags, og den fornødne Strøelse leveres frit af Læreanstalten.

Til Practikanternes Befordring ved Sygebehandlingen i Landdistriktet i en Strækning af omtrent $1\frac{1}{2}$ Mil i de forskellige Retninger holder Skolen tvende Rideheste²⁾.

Indtil 1836 udførtes samtlige ved Cuuranstalterne forefaldende Forretninger af Dyrslagen og Eleverne; senere blev ydet Bistand af de ovenfor (p. 33) berørte Candidater samt desuden i den ambulatoriske Cuuranstalt af lønede Practikanter (Elever), naar Antallet af de examinerede Elever, som have at

(i hans „Nachricht von der Einrichtung der Königl. dänisch. Thierarzneischule“ i 1ste Bd. af hans „Sammlung von Abhandlungen etc.“) de Syge udenfor Hospitalet. I Stiftelsens første Tid befattede man sig blot med syge Heste.

1) Tidligere blev Localet udsiddet ved Dyreførelsen af de senere nedrevne, ovenfor (p. 6) berørte Bygninger paa de leiede Jorder.

2) Fra October 1847 til Juli 1850 holdt Skolen 4 Heste og en Vogn til den ambulatoriske Cuuranstalt. De tvende af Hestene eiedes af Bestyreren, men samtlige blev de holdte paa Skolens Bekostning og Bestyreren var tillige tilstaaet Godtgjærelse for Brugen af de berørte tvende Heste og hans Vogn i Skolens Tjeneste. Heri blev foretaget den nu stedfindende Indskrænkning, i Overensstemmelse med det tidligere Forhold, da man i 1850 ansatte en Dyrslæge til at assistere Bestyreren af Cuuranstalterne (p. 30).

tilbagelægge et Dvelfescursus i denne Cuuranstalt, ikke er tilstrækkeligt¹⁾). Desuden lønnes i den senere Tid en Elev til at holde Vagt²⁾). Den sædvanlige Godtgjørelse for hver af disse Elever er 8 Rbd. maanedligen. Der holdes to til tre Staldkarle. Udgiften i berørte Anledning afholdes af Læreanstalten. De Medicamenter, som Skolen forbruger til de Syge, skulle kjøbes i Læreanstaltens Apothek. Dispenseringen af Medicinen stete forhen næsten alene ved Cuuranstalterne selv, men 1843 blev det fastsat³⁾, at Medicinen, der forbruges i Hospitalet, skal dispenseres særskilt til hver Syg i Veterinairskolens Apothek efter Recept⁴⁾, og at for de Syge i Byen og Omegnen ordineres ogsaa Medicinen efter Recept naar behøves, saa at det kan staae Dyrets Eier frit at kjøbe Medicinen paa hvilket Apothek han finder for godt. Practikanterne i den ambulatoriske Cuuranstalt ordinere saaledes nu ikke sjelden Medicin, der efter Recepten hentes hos Byens Apothekere⁵⁾).

Foderet til de større Huusdyr leveres af Stiftelsen, naar

1) Det var især siden 1848, formedelst Krigen, at der var Mangel paa Elever til den befalede Dvelfe i den ambulatoriske Cuuranstalt.

2) Vagten i Sygestalden, især Nattevagten, besørges siden 1845 af en Staldkarl; derimod lod man vedvarende Eleverne skiftevis udføre Dagvagten i Meldestuen, for ikke at undbrage dem den gode Dvelfesleilighed, som herved foresalber. Af Mangel paa Elever formedelst Krigen maatte dog ogsaa denne Tjeneste godtgjøres indtil nu, da det tidligere Forhold atter er tilveiebragt.

3) I Regulativet for Underviisningen.

4) Tidligere blev Medicinen slet ikke ordineret ved Recept, og den berørte Forandring blev iværksat for Underviisningens Skyld. Antallet af de i Apotheket expederede Recepter udgjorde i 1845 for den stationaire Cuuranstalt 1727 Stkr. med 9210 Angivelser; i 1847 for begge Cuuranstalter tilsammen 1041 Stkr. med 3743 Angivelser og i Aaret 1848 for den stationaire Cuuranstalt 551 Stkr. med 1607 Angivelser.

5) Den i Forerindringeren berørte udførligere Efterretning om Veterinairskolen er vedsoiet en Udsigt over Forbruget af Medicin for Perioden 1821—38, sammenlignet med nogle af de senere Aar.

Eieren ønsker det. Lild fuld Pleie er for Hesten bestemt dagligen $\frac{1}{2}$ Skp. Havre, 5 Pd. Hø og 6 Pd. Salm; halv og qvart Pleie i Forhold dertil. Hundenes Fodring maa efter Forfættens i Regelen skee med Mælk og Rugbrød, saaledes at der til fuld Sygepleie regnes indtil $\frac{1}{2}$ Pot sød Mælk og $\frac{1}{2}$ Pd. frist Rugbrød dagligen, hvilket sidste for halv Sygepleie udgjør $\frac{3}{4}$ Pd. og for almindelig Pleie 1 Pd. foruden $\frac{1}{2}$ Pot Mælk. Brødet kan indskrænktes til $\frac{1}{2}$ Pd. dagligen imod at der istedetfor gives finistkaaret Kjød.

Begge Cuuranstalter bestyredes i Fællesskab, naar undtages Lidsrummet fra Mai 1843 til October 1847. Bestyrelsen, som forhen varetoges af Dyrlægen (see pag. 29), skeer nu ved den kliniske Lærer¹⁾, for hvis Virksomhed der i Regulativet af 31te Januar 1843 blandt andet er fastsat, at der forfattes maanedlige Extracter over det i de kliniske Anstalter Forefaldne, at en Qvartals-Extract indsendes til Overbestyrelsen og at Sygejournalerne for hvert Aar afgives indbundne til Skolens Bibliothek.

Indtil 1814 førtes Cuuranstalterne udelukkende for Stiftelsens Regning; men nu blev Dyrlægen lige deelagtig i Overstuddet, medens han deeltog i de løbende Udgifter for Sygebehandlingen, hvortil henregnes Godtgjørelsen for Medicamenter, Bandager, Instrumenter og lignende Gjenstande, og dette Forhold finder nu atter Sted (saaledes at Bestyreren og den assistierende Dyrlæge hver erholde $\frac{1}{4}$ af Overstuddet),

¹⁾ Skolens Bestyrelse indstillede 1842, at hver af Cuuranstalterne for Underviisningens og det videnskabelige Udbyttes Skyld maatte bestyres af en særskilt Lærer. Denne Indstilling blev vedtagen i det herhen hørende Regulativ og Overbestyrelsen overdrog derpaa Bestyrelsen af den stationaire Cuuranstalt til een af Lærerne (see p. 22) og Varetagelsen af den ambulatoriske Cuuranstalt antroedes Dyrlægen paa de for den kliniske Docent ved denne Cuuranstalt foreskrevne Betingelser (see 7de Afsnit); men da Dyrlægen afgik 1847, forenede man atter Cuuranstalternes fælles Bestyrelse i den kliniske Lærer.

efterat den stationaire Cuuranstalt fra Mai 1843 til Oct. 1847 var bleven fært udelukkende for Stiftelsens Regning. Bestyreren besørge selv indtil 1834 Regnskabsførelsen og Indcasstationerne ved Hjælp af Eleverne, men senere har Læreanstalten selv afholdt den dermed forbundne Beføstning, hvortil efter et Middeltal for 13 Aar (1834—46) medgif aarlig omtrent 215 Rbd.¹⁾ Fourageringen af de større Huusdyr staaer under Inspecteuren og de mindre Huusdyrs Pleie er overdragen een af Staldkarlene.

Det var tidligere vedtaget, at de Dyr, som døde under Cuur i den stationaire Cuuranstalt, tilfaldt Skolen, imod at man eftergav Betalingen for Curen, tilbeels ogsaa for Pleien, men denne Fremgangsmaade gik alt mere af Brug, da Hesteflagteriet oprettedes og mange ulægelige Heste bleve solgte til Slagtning, ligesom Hestecadavere ogsaa i det Hele erholdt en større Værdi. De militaire Heste, som døde her, tilfaldt Skolen (pag. 8).

1792 beregnedes, ifølge E. Viborgs Efterretning om Skolen, for en syg Hest dagligen 12 Skill. for Cuur og Medicin, men denne Betaling nedfattes, naar Curen var langvarig eller Hesten af ringe Værdi, og naar den syge Hest døde eller lægedes ufuldkomment fordreides ingen Godtgjørelse. Man har senere vedligeholdt meget lave Cuurpriser og Betalingen for Medicin, der leveredes af Læreanstalten, har stedse været indbefattet i den beregnede Godtgjørelse. Den ældre Fremgangsmaade, som berøres hos E. Viborg, at beregne noget Bist dagligen for Curen, maa være ophørt senest 1814, og fra denne Tid fastsatte den nærmeste Bestyrer hvad der kunde fordres for hver Patient

¹⁾ Medens Dyrslægen havde den nærmeste Bestyrelse af Cuuranstalterne controlleredes han i Regnskabsførelsen og i Regningens Udstedelse af Forstanderen og senere af Inspecteuren, men i 1847 fastsatte Overbestyrelsen at Regningerne undertegnes af Skriveren i Forbindelse med den Candidat, der har havt Tilsyn med det syge Dyr, samt at yderligere Control dermed for det første var usfordent.

Eieren ønsker det. Tild fuld Pleie er for Hesten bestemt dagligen $\frac{1}{2}$ Skp. Havre, 5 Pd. Hø og 6 Pd. Halm; halv og qvart Pleie i Forhold dertil. Hundenes Fodring maa efter Forstriften i Regelen stee med Mælk og Rugbrød, saaledes at der til fuld Sygepleie regnes indtil $\frac{1}{2}$ Pot sød Mælk og $\frac{1}{2}$ Pd. frist Rugbrød dagligen, hvilket sidste for halv Sygepleie udgjør $\frac{3}{4}$ Pd. og for almindelig Pleie 1 Pd. foruden $\frac{1}{2}$ Pot Mælk. Brødet kan indskrænktes til $\frac{1}{2}$ Pd. dagligen imod at der istedetfor gives fintstaaet Kjøb.

Begge Cuuranstalter bestyredes i Fællesskab, naar undtages Tidrummet fra Mai 1843 til October 1847. Bestyrelsen, som forhen varetoges af Dyrslagen (see pag. 29), stee nu ved den kliniske Lærer¹⁾, for hvis Virksomhed der i Regulativet af 31te Januar 1843 blandt andet er fastsat, at der forfattes maanedlige Extracter over det i de kliniske Anstalter Forefaldne, at en Qvartals-Extract indsendes til Overbestyrelsen og at Sygejournalerne for hvert Aar afgives indbundne til Skolens Bibliothek.

Indtil 1814 førtes Cuuranstalterne udelukkende for Stiftelsens Regning; men nu blev Dyrslagen lige deelagtig i Overstuddet, medens han deltog i de løbende Udgifter for Sygebehandlingen, hvortil henregnes Godtgjørelsen for Medicamenter, Vandager, Instrumenter og lignende Gjenstande, og dette Forhold finder nu atter Sted (saaledes at Bestyreren og den assisterende Dyrslæge hver erholde $\frac{1}{4}$ af Overstuddet),

¹⁾ Skolens Bestyrelse indstillede 1842, at hver af Cuuranstalterne for Underviisningens og det videnskabelige Abbyttes Skyld maatte bestyres af en særskilt Lærer. Denne Indstilling blev vedtagen i det herhen hørende Regulativ og Overbestyrelsen overdrog derpaa Bestyrelsen af den stationaire Cuuranstalt til een af Lærerne (see p. 22) og Varetagelsen af den ambulatoriske Cuuranstalt antroedes Dyrslagen paa de for den kliniske Docent ved denne Cuuranstalt foreskrevne Betingelser (see 7de Affnit); men da Dyrslagen afgik 1847, forenede man atter Cuuranstalternes fælles Bestyrelse i den kliniske Lærer.

efterat den stationaire Cuuranstalt fra Mai 1843 til Oct. 1847 var bleven ført udelukkende for Stiftelsens Regning. Bestyreren besørjede selv indtil 1834 Regnskabsførelsen og Indcasationerne ved Hjælp af Eleverne, men senere har Læreanstalten selv afholdt den dermed forbundne Bekostning, hvortil efter et Middeltal for 13 Aar (1834—46) medgik aarlig omtrent 215 Rbd.¹⁾ Fourageringen af de større Huusdyr staaer under Inspecteuren og de mindre Huusdyrs Pleie er overdragen een af Staldkarlene.

Det var tidligere vedtaget, at de Dyr, som døde under Cuur i den stationaire Cuuranstalt, tilfaldt Skolen, imod at man eftergav Betalingen for Curen, tilbeels ogsaa for Pleien, men denne Fremgangsmaade gik alt mere af Brug, da Hesteflagteriet oprettedes og mange ulægelige Heste bleve solgte til Slagtning, ligesom Hestecadavere ogsaa i det Hele erholdt en større Værdi. De militære Heste, som døde her, tilfaldt Skolen (pag. 8).

1792 beregnedes, ifølge C. Viborgs Efterretning om Skolen, for en syg Hest dagligen 12 Skill. for Cuur og Medicin, men denne Betaling nedsattes, naar Curen var langvarig eller Hesten af ringe Værdi, og naar den syge Hest døde eller lægedes ufølgelig forbreedes ingen Godtgjørelse. Man har senere vedligeholdt meget lave Cuurpriser og Betalingen for Medicin, der leveredes af Læreanstalten, har stedse været indbefattet i den beregnede Godtgjørelse. Den ældre Fremgangsmaade, som berøres hos C. Viborg, at beregne noget Bist dagligen for Curen, maa være ophørt senest 1814, og fra denne Tid fastsatte den nærmeste Bestyrer hvad der kunde fordres for hver Patient

1) Medens Dyrslægen havde den nærmeste Bestyrelse af Cuuranstalterne controlleredes han i Regnskabsførelsen og i Regningens Afstedelse af Forstanderen og senere af Inspecteuren, men i 1847 fastsatte Overbestyrelsen at Regningerne undertegnes af Skriveren i Forbindelse med den Candidat, der har hast Tilsyn med det syge Dyr, samt at yderligere Control dermed for det første var uforsødent.

især. I de tvende sidste Decennier før 1847 var Godtgjørelsen for en Patient ikke under 3 Rbmf., i Regelen ikke over 2 Rbd. (den sædvanlige Betaling for Heste med den ondartede Lungesyge) og meget sjelden 5 Rbd. eller derover. For Engtsering af Hesten fik man i den senere Tid 5 Rbd. (tidligere 10 Rbd.), for Castration af Hesten 1 Rbd., for at aarelade en Hest 2 Rbmf., for Hjelp ved Fødselstrang hos Koen 1 Rbd. og for at udbøde en Griis 1 Rbmf. For Cuur paa Sangfugle fordrede man i Regelen ingen Godtgjørelse. Betalingen for Foder til de større Hunde stæer efter de gængse Priser paa de forskjellige Foderforter og i Overeensstemmelse med det ovenfor berørte Foderreglement. For Hundes Fodring erlagdes forhen ingen Betaling, fordi de i Regelen fødredes med Hestefjød og der af dette dengang var Overflødighed ved Lærestalten, men siden det ovenfor berørte Foderreglement blev indført erlægges dagligen for en Hund 4 Rbf.

Overfluddet til Skolen fra Cuuranstalterne, som i det første Decennium af Skolens Virksomhed efter et Middeltal ikke kan anslaaes høiere end til 50 Rdl., udgjorde efter et Middeltal indtil 1843 aarlig omtrent 200 Rbd. og for Tidsrummet fra 1844 til 1846, begge Aar inclusive, omtrent 800 Rbd. (for 1841—46 var Middeltallet over 1100)¹⁾. En noget større Sum afgav Cuuranstalterne siden 1844 for Dyrslagens Andeel, da han ikke deltog i alle Skolens Udgifter. Overfluddet for Tidsrummet fra 1824 til 1846 udgjør i det Hele, naar det fordeles paa Antallet af de syge Dyr i de tilsvarende Aar, hvis aarlige Middeltal var omtrent 7200 Stkr., lidt over $\frac{1}{4}$ Rbd. for hver Patient. I

¹⁾ Dyrslagens faste Løn er holdt udenfor den herhen hørende Beregning, og det samme er Tilfældet med de ovenfor berørte Udgifter ved Cuuranstalterne, som Skolen udreder. — Iøvrigt foresandtes Regnskaberne før 1844 mindre fuldstændige og det er ikke usandsynligt, at det mindre Overflud, som sandt Sted i de tvende tidligere Perioder, for en Deel skyldes den Omstændighed, at Udgifter, som vare Cuuranstalterne uvedkommende, ere optagne i Regnskaberne.

dette Tidrum har den høieste Brutto-Indtægt 4754 Rbd. 2 Mk. og efter et Middeltal var Brutto-Indtægten omtrent 3400 Rbd. aarlig, hvorfra dog maa drages en Deel tabt Regningskrav. Senere har Overskuddet været mindre (see 9de Afsnit).

Udsigt over de behandlede syge Dyr ¹⁾.

Aar.	Heffe.	Døgg.	Paar.	Spin.	Sunde.	Satte.	Andre Pattedyr ²⁾ .	Fugle ³⁾ .	Σ Alt.
1790	59	"	"	"	"	"	"	"	"
1791	116	67	2	"	10	"	1	"	196
1796	640	219	1	1	90	"	"	"	951
1797	"	"	"	"	"	"	"	"	1005
1802	789	529	4	"	109	10	"	1	1242
1804	1070	540	120	13	248	21	6	25	1843
1805	1331	562	31	68	296	23	7	"	2118
7806	1520	503	9	172	464	30	11	77	2586
1808	2808	286	35	301	247	16	"	22	3715
1809	1475	583	31	304	208	14	"	14	2429
1812	1836	545	66	391	398	16	"	"	3252
1814	1003	442	80	374	744	40	"	43	2726
1816	1556	601	411	496	536	108	2	107	3817
1817	1416	690	225	427	840	125	"	215	3938
1818	1637	666	100	177	823	152	"	163	3718
1819	1482	753	76	203	886	128	"	247	3775

¹⁾ Deri ere ogsaa de Dyr indbefattede, som ere bleyne underkastede Operationer uden Hensyn til Sygdomme. Førend 1836 blev det aarlige Antal af de behandlede Syge, tilligemed de Døde og Dødsarsagerne bekjendtgjorte i Bladet „Dagen“. Antallet af de under Behandlingen døde Dyr saa og Dødsarsagerne m. m. ere tilførte den i „Forerindringen“ berorte udførligere Esterretning om Veterinærskolen.

²⁾ Det er utvivlsomt, at der hvert Aar har været saadanne under Behandling, men i ældre Tid ere de som oftest ubeladte i de forhaanden værende Extracter af Curranstalternes Journaler. De for de omhandlede Aar optegnede 108 Dyr forekom i 10 forskjellige Arter.

³⁾ Blandt de Døgnvare, foruden de sædvanlige Huusfugle (især Sangfugle), 164 Dyr i 9 forskellige Arter.

År.	Seft.	Dag.	Åar.	Gvitt.	Humbe.	Ratte.	Andre Parebyr.	Fugle.	Samt.
1820	1694	801	56	242	965	139	"	199	4096
1821	1825	807	82	325	1317	136	"	196	4688
1822	2347	1295	58	138	1477	240	"	191	5746
1823	2417	976	91	208	1604	184	"	207	5687
1824	2956	1152	90	182	1559	116	"	302	6357
1825	4034	1125	113	321	1546	151	"	398	7688
1826	2949	1080	74	505	1239	134	"	358	6339
1827	3041	1050	92	310	1169	128	"	378	6148
1828	3697	1186	56	458	1231	130	"	362	7120
1829	3925	1108	57	664	1077	122	"	294	7247
1830	3531	1191	20	548	1395	124	"	209	7018
1831	3771	1170	103	524	1171	104	"	274	7117
1832	2967	1213	21	891	1220	89	"	326	6727
1833	3669	1235	"	1114	1254	118	"	159	7549
1834	4282	1557	56	1265	1951	122	"	313	9526
1835	3063	1502	62	968	1489	138	"	241	7463
1836	526	4	"	1	253	"	"	"	7041
	3137	1081	59	730	1081	140	9	220	
1837	391	8	"	"	225	2	"	"	6896
	2452	1083	61	1228	1179	98	6	183	
1838	390	10	"	2	178	3	"	"	6296
	2374	909	47	1080	1101	63	3	136	
1839	350	"	"	"	186	5	"	"	6904
	2569	1037	41	1383	1073	92	5	163	
1840	319	2	"	"	212	8	"	"	6378
	2320	955	44	1287	1040	75	4	114	
1841	321	5	1	"	197	1	"	"	8730
	2952	2709	52	1223	1087	70	3	109	
1842	342	"	1	1	235	2	"	"	6276
	2249	1339	28	800	1098	78	8	95	
1843	287	7	"	"	225	6	"	1	5357
	2276	881	22	531	964	73	6	78	
1844	335	8	"	"	246	2	1	"	5203
	1985	872	17	652	949	66	6	64	
1845	332	3	3	"	245	7	"	"	6220
	2549	887	35	919	1048	69	3	120	

1) For dette og de følgende År angaaer den øverste Talrække den stationaire Cuuranstalt og den nederste den ambulatoriske.

Aar.	Heste.	Dveg.	Faar.	Sviin.	Sunde.	Katte.	Andre Husdyr.	Fugle.	Samt.
1846	{ 323 2080	{ 7 912	{ " 35	{ 1 636	{ 334 1057	{ 7 58	{ " 5	{ " 89	{ 5544
1847	{ 196 1704	{ 3 698	{ " 31	{ " 337	{ 303 933	{ 3 59	{ " 5	{ 1 57	{ 4330 <i>Tollhuset</i>
1848	{ 163 564	{ 3 272	{ " 1	{ " 87	{ 281 740	{ 3 41	{ " 7	{ 54 54	{ 2216 <i>Byggen</i>
1849	{ 161 429	{ 2 206	{ " 12	{ " 87	{ 322 1077	{ 6 57	{ 1 9	{ 2 76	{ 2447 <i>Byggen</i>

B. Veterinair-Politie-Forretninger.

Læreanstalten har steds for Underviisningens Skyld paa-
taget sig saa mange af disse Forretninger, som lode sig forene
med dens Diemed og Leilighed. De til ubestemt Tid foresal-
dende Veterinair-Politieforretninger i Byen og nærmeste Omegn
ere især Syn af Heste, som formodes at være mishandlede, af
Kjød, som falshydes offentlig og antages at være skadeligt for
Menneskets Sundhed, saa og af havareret eller paa anden Maade
bedærvet Føde for Huusdyr, fremdeles Undersøgelse af Dyr, der
formodes at være dræbte ved Gift (for Private) — Forret-
ninger, der tilsammen dog kun ere lidet talrige; men Skolen
blev desuden Tid efter anden overdraget nedenstaaende Func-
tioner, som ere anførte i den Orden, i hvilken de toge deres
Begyndelse. — Indtil 1845 varetoget disse Forretninger af
Forstanderen, men nu bleve de overdragne til den Lærer, som
foredrager Statsveterinairvidenskab, under den Bestemmelse, at
alle Undersøgelser, som paa det Offentliges Begne foretages af
Veterinairskolen efter umiddelbar Anmodning til samme, henhøre
under ham, men at samtlige Lectorer udfærdige Attesten og Er-
klæringen, naar et Regjerings-Departement henvender sig til
„Veterinairskolen“ angaaende Undersøgelsen, og at de til Skolen
paa det Offentliges Begne indbragte Huusdyr, paa hvilke en

Guur skal foretages i Anledning af Undersøgelsen, afgives til den stationaire Guuranstalt, under hvilken alene de da fortære, indtil Guren er endt.

Siden 1798 er der af Private, med Overbestyrelsens Tilbedelse, fordret Godtgjørelse for de præsterede Synsforretninger samt de i denne Anledning udstedte Attester, og som oprindeligen ikke oversteg 1 Rdl. d. G. Indtægten derved blev i det berørte Aar anslaaet til 30 Rdl. Godtgjørelsen, som nu erlægges med 1 Rbd. for en enkelt Synsforretning og med 3 Rbmfl. for den derover meddeelte Attest, tilfaldt omstøder vedkommende Lærer, der navnlig har Indtægten for de berørte Forretninger, undtagen for Synet af Creature til fælles Græsgang paa Amager. 1846 udgjorde denne Indtægt for Læreren omtrent 200 Rbd.

Almindeligt Hestefryn i Kjøbenhavn og nærmeste Omegn. Siden Lærestaltens første Tid og indtil 1844 havde den stedse disse Synsforretninger, saavel i Kjøbenhavn som i Kjøbenhavns Amt, men senere har den ifkun foranstaltet Eftersynet af Hestene i Kjøbenhavn og paa Amager. Grunden til at heri ske en Forandring maa nærmest søges deri, at man undslog sig for at udrede de vedkommende Lærer tilkommende Diæter, der overstige den Godtgjørelse, som er tilstaaet Dyrlæggen i Almindelighed for disse Syn.

Syn af Creature, som sættes paa Græsgang paa Stadens Fælleder blev 1804 overdraget til Skolens Dyrlægge, og siden 1847, da den siden 1813 fungerende Dyrlægge afgik fra Skolen, har dette Syn ikke været foretaget herfra.

Syn af Creature, som sættes paa fælles Græsgang paa Amager (Amagerfælled og Hollanderfælled) overdroges Lærestalten ved Cancelliestrivelse af 15de August 1806 til Amtmanden over Kjøbenhavns Amt under visse fastsatte Betingelser¹⁾, og bleve vedkommende Dyrhøvsmand over Fælles-

¹⁾ Blandt disse hører, at Synet først maa foretages den Dag, da Hestene udslaaes paa den fælles Græsgang.

græsgangene og ved Færgestederne til Saltholmen tillagte Ordre om ikke at modtage nogen Heste uden at der medfølger Vidnesbyrd om at den er sund, da de i modsat Tilfælde skulle tiltales til Strafs Undgjeldelse. For Synet og Indbrændingen af de Heste, som sættes paa Fællesgræsgang paa Amager, erlægges 4 Skill.; for Heste derimod, som sættes paa Saltholm og for hvilke der meddeles Attest, erlægges 1 Rbmærk. Indtægten for Læreanstalten ved disse Forretninger var for de ti Aar 1836—45 efter et Middeltal aarlig 85 Rbd.

Tilsyn med Heste paa Trommesalen og paa Torvene i Kjøbenhavn har været overdraget Læreanstalten siden Forordningen af 28de Novbr. 1806 udkom. Det udførtes forhen af Dyrslægen og siden hans Afgang stæer det ved en Candidat. Paa Trommesalen foretages Eftersynet to Gange om Ugen og paa Torvene i Regelen eengang ugentligen. Godtgjørelsen herfor er 30 Rbd.

Syn af Creature, der sættes paa fælles Græsnings i Fægersborg Dyrehave, har ogsaa været udført af Læreanstalten ved een af Lærerne siden 1806. Det foretages tvende Gange om Sommeren imod Diæter til vedkommende Lærer.

Tilsyn med Hesteflagterierne i Kjøbenhavn¹⁾ blev ved Kgl. Resolution af 20de Mai 1808, under nærmere fastsatte Bestemmelser, paalagt Veterinairstolens Forstander eller hvem han dertil paa sine Vegne committerer. Det indbefatter saavel Undersøgelse af Hestene før de slagtes som ogsaa Control med, at der alene sælges Kjød af Heste, som ere befundne sunde. Veterinairstolen har senere været taget dette Tilsyn i Overeensstemmelse med den for Veterinairpolitie-Forretningerne gjældende Forretningsorden og Godtgjørelse.

¹⁾ Det første Udsalg af Hestekjøb blev aabnet i Aaret 1808 i Gaarden Nr. 267 i Dronningensgade paa Christianshavn. Det blev i den første Tid vedligeholdt for offentlig Regning under Bestyrelse af Skolens Forstan-

Bortskaffelsen af Madfjer paa Stadens Grund og Tilsyn med Hundenes Sundhedstilstand. 1812 tilhød Forstanderen, paa Veterinairskolens Vegne, Kjøbenhavns Magistrat, at han, „for at bevirke Ratmandens Affkaffelse og for at see den opvørende Ihjelslaaen af Hunde paa Gaderne affkaffet, indtil bedre Politie-Foranstaltninger for Hunde kunde blive truffne“, vilde besørge de døde Dyr paa Stadens Grund borttagne, lade Stadens Vandbeholdninger eftersee, for at bortskaffe de deri døde Dyr, og lade opfange Hundene, som løse løse omkring i Kjøbenhavn og som efter Placaten af 6te Marts 1809 stulde ihjelslaaes, og kun i Nødsfald lade dem dræbe. Veterinairskolen overtog saaledes, ifølge Contract og imod en bestemt Godtgjørelse, disse Forretninger saavel som det Fornødne i Henhold til Cancellieplacaten af 25de Juni 1813, hvori det blandt andet er bestemt, at de optagne Hunde maatte dræbes til de Læder og paa de Steder, som Politiedirecteuren bestemmer. Den berørte Contract havde til Følge, at det i Politie-Placaten af 18de October 1815 (om Forbud imod at Hunde druknes i Stadens ferske Søer o. s. v.) bestemmes, at den Hund, som onskes dræbt, enten udbringes til Veterinairskolen (saaledes som det endnu skeer imod at der erlægges 8 RbSkill, til Anatomiekarlsen) eller afleveres til den Karre, som omkører til Brug ved de paa Gaderne befundne løse Hundes Opfangning. 1824 op-

der E. Viborg og ved at bortleies til Hesteslagteren. Efter nogle Aars Forløb blev E. Viborg Eier af den omhandlede Gaard, hvori Slagteriet var indrettet; senere kom Forstanderen E. Viborg i Besiddelse af samme, og da Eiendommen blev solgt, efter hans Død, bortsvandt den tilsyneladende Forbindelse mellem Lærestalten og Hesteslagteriet. I Efteraaret 1846 blev oprettet et nyt Hesteslagteri i Nærheden af det aldre, men dette er nu igjen det eneste. Hesteslagteriet har ikke været uden Nytte for Lærestalten, navnlig har den der imod Godtgjørelse erholdt Heste og Hestefodder til Beslagovelsler for Eleverne, som ellers i den senere Tid vilde have været vanskelige at erholde.

hævedes den omhandlede Contract, men Hundeopfangningen blev dog indtil for kort Tid siden besørget af Veterinærskolen ved dertil leiede Folk for Politiets Regning og de opfangne Hunde indbringes endnu til Skolen. Placaten af 4de October 1815 forpligter Læreanstalten til paa Liden, naar Fare for gale Hunde indtræffer, at modtage de syge og dem, som bide uden at være anseete for syge, og bestemmer, at paa saadan Tid et bidt Kreatur ikke uden Overlæg med Veterinærskolens Forstander maa anvendes til Føde for Mennesker eller Dyr. I Genhold til denne Placat indbringes stadigen herreløse Hunde til Læreanstalten, hvor de forpleies og i fornødent Fald tages i Cuur eller dræbes for Politiets Regning; ogsaa indsættes her stadigen til Undersøgelse Hunde, som have bidt, og i dette Tilfælde affordres Eierne den normerede Godtgjørelse til vedkommende Lærer for Undersøgelsen og Udstedelsen af Sundhedsattesten, og Eieren betaler selv for Hundens Fodring.

Tilfryn med de i Kjøbenhavn eller paa dens Grund løsgaaende glubske Hunde til Eiendoms Bevogtning blev 1837 overdraget Veterinærskolen, og blev det ved denne Leilighed fastsat, at Alle og Enhver med Hensyn til Hundenes Bestaafenhed og Behandling skulle rette sig efter enhver Forfkrift, som Læreanstalten maatte give for at forebygge Fare for Menneskers Helbred og Liv. Efterfynet skeer sædvanligen to Gange aarlig, og der betales aarlig af Eierne 1 Rbd. for hver Hund. Antallet af disse Hunde beløb sig ved det første Efterfryn til 86 Stkr., men i 1846 var det indskrænket til omtrent Halvdelen.

C. Smedien.

Smedien, som er indrettet i et godt og rummeligt Locale (pag. 2), har to Gæser hver med to Ildsteder og er forsynet med de fornødne Apparater ikke alene til Hestebeslag men ogsaa til andet Slags Grovsmedarbejde. I en tidligere Periode blev

der holdt Svende og Dreng, men senere udførte Dyrslæge-Eleverne alt Arbejde. Da derpaa disse Elevers Underviisning i Smedien siden 1837 indskrænkedes til Beslagkonsten alene og deres Dyrhold i Smedien af denne Grund blev meget kortere, blev der stadig holdt een eller tvende Svende, naar saadant ikke var overflødig formedelt de Beslagsmedlærlinger, som siden 1839 antages ved Skolen og som mod Godtgjørelse deeltage i Arbejder, der ikke vedkomme deres Underviisning. Det blev ogsaa nødvendigt i den senere Tid at holde Smedelærlinger, for at faae udført de underordnede Forretninger, som ikke egne sig for Dyrslæge-Eleverne.

Naar undtages det ved Læreanstalten selv foreskaldende Smedearbejde var det fornemmelig Hestebeslag, der udførtes i Smedien, og iøvrigt meest Vognarbejde. I Aaret 1833 blev der underlagt omtrent 3340 Par Hestesto („Dagen“ for 1836 Nr. 226) og 1847 var Antallet af de underlagte Skoe omtrent 5000. Blandt Hestene, som her beslaaes, ere forholdsviis mange med Feil eller Sygdomme i Fødderne¹⁾ eller saadanne, som af een eller anden Aarsag iøvrigt ere vanskelige at beslaae.

Angaaende den Beslagmethode, som findes berørt i G. Viborgs „Efterretning om Skolen“, maa bemærkes, at den Tid efter anden er undergaaet flere Forandringer, som ere berørte i G. Viborgs Beslaglære.

Smedien førtes indtil 1819 for Skolens Regning, men nu blev Beslagmesteren deelsagtig i Overskuddet med Halvdelen, hvortil han deeltog i de løbende Udgifter, hvortil henregnes Kul og Jern, alle de mindre Arbejdsredskaber og i den senere Tid ogsaa Folkeløn, og dette Forhold har senere været vedligeholdt. Anskaffelsen og Vedligeholdelsen af de større Arbejds-

¹⁾ For i Fremtiden at kunne have Efterretning om hvorofte saakaldet Sygebeslag er bleven underlagt, er det nu vedtaget at fore Bog herover, hvoraf det tillige kan sees, hvilken Beslagmethode ved saadan Leilighed er bleven anvendt og med hvilken Nytte.

redskaber blev stedse afholdt af Skolens Kasse; herpaa blev anvendt 1806 henimod 2000 Rbd., men senere havde Lærestalten i denne Anledning ingen Udgift af Betydenhed førend 1827, da hertil medgik omtrent 720 Rbd. For Karrækken 1828—37 udgjorde denne Udgift efter et Middeltal omtrent 44 Rbd. aarlig, der ogsaa omtrent er den Sum, som er anvendt i de senere Aar. Godtgjørelsen for Arbeidskraft, som Smedien selv afholder, var i 1848 omtrent 700 Rbd. Det, som betydeligt forøger Smediens Udgifter, uden at give en tilsvarende Indtægt, er Materialet saavel til Smede- som Beslagsøvelserne ved Elevernes Underviisning¹⁾. For Hestebeslag lod Smedien sig i Regelen betale de gjeldende høieste Priser for bedste Arbeide; der betales saaledes 7 Rbmark. for at beslaae en Hest med 4 nye Skoe. For det Hestebeslag, som Smedien udfører for Guuranstalterne, skal efter Forordningen erlægges den billigste Betaling, som fordres af Private.

Beslagmesteren førte i Regelen Smediens Regnskab. Overskuddet fra Smedien til Skolens Kasse kan efter de forhaanden værende Regnskaber²⁾ ikke anslaaes høiere end til 125 Rbd. aarlig efter et Middeltal for Perioden indtil 1814; for Lidsrummet fra 1814 til 1836 andrager det idetmindste 300 Rbd. aarlig, fra 1837 til 1843 370 Rbd. og for de 4 Aar 1844—47 aarlig 176 Rbd. En noget større Sum afgav Smedien for

¹⁾ Udgifterne i denne Anledning blev efterhaanden større ligesom Eleverne modtoges mere uforberede i Smedning, og var en medvirkende Aarsag til at Beslagmesteren forhen oftere blev tilstaaet Gratialer, samt at hans faste Løn omfattet blev forhoiet (p. 31).

²⁾ Beslagmesterens faste Løn er holdt udenfor den herhenhørende Beregning, og det samme er Tilfældet med de ovenfor berorte tvende større Summer til Anskaffelsen af Værktøi. Aarsagen til det forholdsvis ringe Overskud fra Smedien maa tilbeels seges i den Omstændighed, at Godtgjørelsen for det til Skolen selv præsterede Arbeide blev for en stor Deel tidligere fort til Udgift i Smediens Regnskab, i hvilken Henseende den forhaanden værende Dplysning er mindre fuldstændig.

Beslagmesterens Andeel, da han ikke deeltog med Skolen i alle Udgifter. Brutto-Indtægten var efter et Middeltal for de 24 Mar 1824—47, efter Fradrag af tabt Regningskrav, omtrent 1700 Rbd. aarlig, og den høieste Brutto-Indtægt i dette Tidrum var omtrent 2500 Rbd.¹⁾

D. Apotheket og Medicinalhaven.

Veterinærskolens Udsalg af Lægemidler oprettedes 1811 ifølge Bevilling af 9de April s. A.¹⁾ Apotheklocalet indrettedes først i Smedebygningen, men senere i Staldbygningen mod Brindsensgade. Til Lokalet hører Apothekværelse, Contorstue, Laboratorium, Stødekammer og et Loftsaflukke til Materialkammer. En Have til Dyrkning af Medicinalvæxter blev strax sat i den nøieste Forbindelse med Apotheket og heril blev i Førstningen anvendt den største Deel af Stiftelsens Jordlod paa Sundbyvester Fælled (p. 3), men omstøder, da det kun lidet fordeelsagtige Jordsmon var bleven opdyrket, indskrænkedes den i 1837 til omtrent Halvdelen af denne Jordlod, og senere, da Apotheket bortleiedes, blev den endnu mere indskrænket, saaledes som Forklaringen over den Skriftet vedheftede Table udviser. I Medicinalhaven blev stedse dyrket de for Apotheket fornødne Vegetabilier, som taale vort Klima, især Mand, Althea, Angelika, Baldrian, Cardobenedikt, Dil, Koriander, Kummen, Løvstik, Malurt, Mynte, Rhabarber, Salvie, Sennep og Storstjern.

¹⁾ I en tidligere Periode havde Smedien af og til en langt større Brutto-Indtægt, s. Ex. i 1808 over 5000 Rdl. og i 1809 over 6000 Rdl.

²⁾ Den fastsætter blandt Andet, at der i Apotheket skal forefindes alle Veterinærlægemidler, navnlig ogsaa de, som staae anførte i Pharmacopoea danica; at der ikke maa sælges Lægemidler til andre end oplærte Dyr læger, og at intet Salg skeer i mindre Portioner end pundvæis, naar unbtages visse opgivne Medicamenter, samt at Prisen skal være i det mindste $\frac{1}{4}$ ringere end Apothekertaxten. See nærmere det i Indledningen berorte Udtag af Forordninger o. s. v.

Apotheket bestyredes indtil 1830 af C. R. Viborg og derpaa, indtil det blev bortleiet, ved H. C. Tscherning. Bestyreren havde før end 1837 ingen anden Arbeidskraft til Apothekets og Medicinalhavens Drift, end den Børeaanstaltens Elever afgave, naar undtages, at der i Mærene 1816, 17 og 18 blev holdt en Gartner; efter 1837 blev der stadigen holdt en Karl til Hjælp.

Den Indfrankning, som er fastsat i Bevillingen, var ikke lidet til Hindrer for en fordeelagtig Drift. Udfættningen til Veterinærskolens Cuuranstalter udgjorde omtent Halvdelen af Omfættningen. Det blev nødvendigt at sætte Udsalgspriserne meget lavere end Bevillingen foreskriver, da Dyrlægerne ellers paa anden Maade vilde kunne anskaffe sig Lægemidlerne billigere. 1826 blev fastsat en Tært for Leverancer til det Militaire, og som fulgtes indtil 1841, da man bestemte den, som endnu er gjældende for de militaire Dyrlægers Requisitioner og som findes meddeelt i „Veterinair Pharmacopoe for de militaire Dyrlæger“¹⁾. 1831 blev ligeledes, da Underballance ved Apotheket var at befrygte, fastsat en staaende Tært for Medicin til Veterinærskolens Cuuranstalter, og som var noget høiere end den fluctuerende Tært, der fulgtes for private Dyrlæger. Den ovenfor berørte militaire Veterinair-Pharmacopoe følges ved Tilberedningen i Apotheket af sammensatte Lægemidler; iøvrigt er ingen Pharmacopoe befalet indført.

Bestyreren af Apotheket fik i aarlig Løn 400 Rdl., og indtil 1830 Halvdelen, senere en Trediedeel af Apothekets Overtskud, efter at alle Udgifter, deri indbefattet de berørte 400 Rdl., vare fradragne; dog blev efter 1830, da Udgifterne forøgedes, Godtgjærelse for Inventarium og Grundforbedringer i Medici-

¹⁾ Efter allerhøieste Befaling udarbejdet af en dertil nedsat Commission. Kbh. 1844. Dette Skrift er ikke i Boghandelen og det bemærkes derfor, at de Priser, som ere opgivne for Medicamenter i C. Viborgs Skrift om Lungekraft og Klovesyge (see ovenfor, p. 21) stemme overens med den berørte Pharmacopoe.

nalhaven, saa og Karlelen og Afgiften af Medicinalhaven først ført til Udgift efterat Bestyrerens Andeel var beregnet. I den berørte Godtgjørelse var indbefattet Bestyrerens Løn som Lærer ved Skolen. Fra 1837 maatte Apotheket udrede en Deel af den Afgift, der svares af Medicinalhaven, med 20 Rbd. Den ovenfor berørte Gariners Underholdning faldt Apotheket til Udgift, og senere havde det at udrede 50 Rbd. aarlig for Tilshyuet med Haven, hvilke oppebæres af Bestyreren.

Det aarlige Overskud til Skolens Kasse udgjorde for Arræffen 1812 til 1839 efter et Middeltal 535 Rbd., hvori er indbefattet Bestyrerens faste Løn. Brutto=Indtægten var for Arræffen 1817—39 efter et Middeltal omtrent 1650 Rbd. aarlig; den største Indtægt faldt i 1817, nemlig 3872 Rbd., og 1825 med 2688 Rbd.

1838 kom en forandret Organisation af Apotheket under Overveielse. Det blev nemlig anseet ønskeligt, at Guuranstalterne ikke skulde betale høiere Priser end private Kjøbere; men under dette Forhold kunde den fornødne Indtægt ikke tilveiebringes, saameget mindre som det i Fremtiden vilde blive nødvendigt at holde en lønnet Medhjælper, eftersom Eleverne ifølge den paatænkte Organisation af Underviisningen ikke kunde staa digen være til Hjælp. Paa den anden Side kunde Apotheket ikke nedlægges, da det udgjør en vigtig Underviisningsanstalt for Eleverne, og det maatte antages at de lave Udsalgspriser ved Veterinairskolen bevirkte at Dyr lægerne trindt i Landet kunne erholde Medicinen fra Apothekerne til en taalelig Priis. Det blev saaledes befundet hensigtsmæssigt at bortleie Apotheket og Medicinalhaven til en af Stadens Apothekere, hvortil Directionen under 5te November 1839 erholdt allerhøieste Bemyndigelse, paa Vilkaar at Apothekeren leverer Medicamenter saavel til Brug ved Skolen som til private Dyr læger udenfor samme efter en af Directionen approberet Lart, samt at han giver Veterinair=Eleverne Afgang til practisk Underviisning saavel i Lægemedlers

Tilberedning som i Lægeplantens Dyrkning. Apotheket blev derefter fra 1ste Januar 1840 overdraget Eieren af Christianshavns Apothek J. C. Hauberg til at drives for hans Regning i 5 paa hinanden følgende Aar, under Tilsyn af Læreren i Pharmacologie. Blandt de i den derover oprettede Contract fastsatte Betingelser vare følgende de vigtigste: Apotheklocalet med tilhørende Indretninger saa og Medicinalhaven overlades til fri Afbenyttelse for Apothekets Drift, uden nogen Godtgjørelse til Skolen, og sørger Stiftelsen for Vedligeholdelsen af Localet. Stiftelsen kjøber i Apotheket alle de Lægemidler, den forbruger til Behandlingen af syge Dyr. Tarten beregnes altid saaledes, at Simplicia stedse skulle falbydes til de samme Priser, til hvilke Materialisterne her i Byen sælge dem. For Tilberedning og Dispensering af Lægemidler følges den af Skolen fastsatte Tart, der udgjør omtrent $\frac{1}{3}$ af den almindelige Apothekertart. Udsalget maa finde Sted hele Dagen¹⁾, og om fornødent gjøres ogsaa om Natten, ved en examineret Pharmaceut, der tillige maa assistere vedkommende Lærer ved Elevernes Underviisning i Pharmacie. Apotheket erlægger Skolens Afgift af Medicinalhaven. Apotheket blev atter fra 1ste Januar 1845 overdraget Apotheker Hauberg i Forpagtning paa 10 Aar, i det Væsentlige paa foransførte Betingelser, kun formindskedes Arealet til Medicinalhaven noget, og Læreanstalten forbeholdt sig Ret til Dpfjælse med et Aars Barsel, for det Tilfælde at den ikke længere vil bortforpagte Apotheket.

E. Den botaniske Have.

I Aaret 1830 begyndte den daværende Bestyrer af Medicinalhaven at samle i systematisk Orden de for Dyrslagen vig-

¹⁾ Denne Forpligtelse er interimistisk forandret derhen, at Apotheket kun holdes aabent paa visse Tider, navnlig for Tiden fra 8—10 om Formiddagen og fra 5—6 om Eftermiddagen.

tigste indenlandske Vægerlanter, og han har senere stedsvis pleiet dette Anlæg, der Tid efter anden blev udvidet til andre Planter, som det er Dyrslågen vigtigt at kjende. Det dertil afbenyttede Areal er betegnet paa den Skriftet vedhæftede Tavle. Der holdes for Tiden omtrent 350 Plante-Arter foruden at større Strækninger ere udlagte med de mere vigtige og sjældne Foderværter. Saalænge som Medicinalhaven dyrkedes for Stiftens Regning bleve ogsaa de faa med det botaniske Anlæg forbundne Udgifter udrede af Apotheket, men efterat dette var bortforpagtet blev der 1840 normeret 100 Rbd. aarlig til Havens Vedligeholdelse, som hidtil har været tilstrækkelig for de sædvanlige Arbejder. Den Redebønhed, med hvilken Frø og Planter afgives til Anlægget fra Universitetets botaniske Have, har bidraget meget til dets Fremme.

F. Avlsbrug og Fodragevæsen.

Efterat Skolen i Aaret 1798 var kommen i Besiddelse af 15 Tdr. Land leiet Jord (pag. 5) begyndte Avlsbruget, der blev udvidet da Lærestalden i Aaret 1800 tillige blev Eier af de pag. 3 berørte 10 Tdr. Land (Veterinairhaven). Disse Jorder vare i en høist maadelig Tilstand, ligesom de endnu kun lidet egne sig til Kornavl. I de første Par Aar blev der anvendt alene paa Forbedringen af Veterinairhaven 1000 Rbd. De i 1815 ved Leie tilkomne Jorder (pag. 6) maatte ogsaa først underkastes Forbedringer, saa at deres Afbenyttelse for Avlsbruget først begyndte i Aaret 1817. Fra denne Tid af benyttede man omtrent 31 Tdr. Land; 1831 bleve disse forøgede med de tilkjøbte $4\frac{1}{2}$ Tdr. Land (pag. 5) og 1837 blev afgivet en større Strækning af Medicinalhaven, saa at det til Avlsbruget hørende Areal fra denne Tid omtrent var 39 Tdr. Land. Bestyrelsen varetoges af Forstanderen indtil en Inspecteur blev ansat ved Lærestalden (pag. 15).

Uvlsbruget var fornemmelig indrettet paa at skaffe Hø, Halm og Græsning til Skolens eget Brug, og det stod paa flere Maader i nøie Forbindelse med Læreanstaltens øvrige Oeconomie, navnlig med Hensyn til Arbeidskraft, samt Heste- og Vognhold, der for en stor Deel faldt Læreanstalten til Udgift. Indtil 1837 tilfaldt Uvlingen de Penge, som indkom for Altetester og for Eftersynet af Creature til Amagerfælled og Salt-holm; men den afholdt da selv Afgifter og Skatter af de benyttede Jorder og Bygninger, som siden 1844 udredes af Skolens Kasse. Under dette Forhold er der af Skolens Kasse desuden ydet Uvlingen et Tilskud, der for Harræffen 1813—36 udgjorde efter et Middeltal omtrent 600 Rbd. aarlig og for Tidrummet 1837—47 omtrent 120 Rbd. aarlig. Derimod præsterede Uvlingen in natura uden særstilt Udgift for Skolen al dennes Kjørsel, Spandarbejde ved Medicinalhavens Drift indtil 1840, Hø og Halm til tvende Heste ved den ambulatoriske Cuuranstalt, Strøelsen til samtlige ved Skolen i Cuur værende Huusdyr, Deputat til 3—4 Køer og Foder til Anatomie- og Forsøgsheste, hvilket sidste kan anslaaes omtrent til den sædvanlige Ration for en Hest Vinteren igjennem¹⁾.

I den sidste Tid er der ved Siden af Uvlingsregnskabet af Inspecteuren ført særstilt Fourage-Regnskab, der indbefatter saavel Skolens eget Fouragevæsen i Dyereensstemmelse med Foranførte, som og Forsyningen af de større, syge Huusdyr i den stationaire Cuuranstalt.

¹⁾ Siden 1799 erholdt Læreanstalten fra den Rgl. Stald Foder til en Hest, som blev bevilget for derved at blive sat i Stand til at fortsætte adskillige Forsøg med Huusdyr. Denne Indtægt, som i den senere Tid blev optaget i Uvlingsregnskabet, bortfaldt fra Januar 1850, ifølge Rgl. Resol. af 14de Decbr. 1849.

Sjette Afsnit.

A. Dyrslæge-Elever.

1. Militaire Elever. Allerede 1777 sendte Cavalleriet Janesmede (Eskadronsmede, Cuursmedlærlinger) til Veterinairstolen, og man vedblev hermed Tid efter anden indtil det 1790 blev bestemt, at en Cuursmedlærling fra hvert Cavallerieregiment i Danmark, Norge og Hertugdømmerne skulde frequentere Underviisningen ved Skolen. Denne Bestemmelse blev stadigen efterkommet, saaledes at den sidste militaire Elev modtoges i Juli 1838. At der nu heri skete en Forandring tør antages at have sin Grund i den Kongelige Resolution af 6te April 1839 angaaende en Afskillelse af Smedeprofessionen fra Veterinairstudiet ved Læreanstalten.

2. Civile Elever med offentlig Understøttelse. Rescriptet af 26de October 1792 befalede, at der fra ethvert Stift i Danmark og Norge skal paa Stiftets Bekostning holdes en Lærling ved Skolen; og Cancelliet gav senere (1798) Tilladelse til at flere Lærlinger paa een Tid modtages ved Skolen, for at afhjælpe den Trang, som et eller andet Amt kunde have til Dyrslæger. Denne Tilladelse blev ikke sjelden afbenyttet, saa at der i flere Tilfælde samtidigen vare to Elever ved Læreanstalten for et og samme Stift¹⁾ eller for et vist Amt. Bornholm erholdt 1807 Tilladelse til bestandigen at underholde en Lærling ved Skolen, og 1828 (1831) blev det fastsat, at en indfødt Islænder skal nedsendes hertil hvert tredje Aar, verelviis fra hvert af Amterne, paa hele Islands Bekostning. Fra Bornholm erholdt Læreanstalten imidlertid kun 2 Elever og fra Is-

¹⁾ Et Stift tilkjendbegav leilighedsviis, at en Friplads hvert tredje Aar ikke kan forstaae Stiften det fornødne Antal af Dyrslæger.

land ifkun 1¹⁾). 1804 blev det fastsat, at to Lærlinger for Hertugdømmet Slesvig og to for Hertugdømmet Holsteen bestandigen skulle underholdes ved Lærestalten og desuden indsendte Amterne i Hertugdømmerne af og til for egen Regning en Elev. Eleverne til de omhandlede civile Fripladser bleve udvalgte af vedkommende Stiftamtmand, Amtmand eller Regjering. Disse havde, som det synes, frit Valg til ifølge den Kongelige Resolution af 6te April 1839 at indsende en Beslagsmedlærling iftedetfor en Dyrslæge-Elev, indtil det Slesvig-Holsteen-Lauenborgske Cancellie 1843 tilkjendegav, at Fripladserne for Hertugdømmerne for Fremtiden blive at besætte med Elever, som lægge sig efter den egentlige Dyrslægevidenskab. I 1844 erklærede man sig i den slesvigiske og holsteenske Stænderforsamling for de omhandlede Fripladseres Inddragelse, og hvad angaaer Fripladserne for Stifterne var det allerede tidligere af en Oberøvrighed foreslaet, at de, paa Grund af at de Personer, hvem Friplads ved Veterinærskolen tilstaaes, ikke vælges af Amterne, men af Stiftet, maatte hæves, imod at det tillades ethvert Amt eller Commune paa egen Bekostning at foranledige en Elev oplært ved Skolen. Lærestalten yttrede i denne Anledning, at den ikke kunde tilraade Inddragelsen, førend anden hensigtsmæssig Foranstaltning var truffen til Fordeel for Veterinærstudiet²⁾).

1) Forelæsningerne ved Lærestalten bleve iøvrigt benyttede af 3 Lærlændere.

2) Man oplyste derhos om, at $\frac{1}{2}$ af de i disse Hertugdømmer varendes examinerede Dyrslæger vare oplærte paa Fripladserne; fremdeles at, ifølge de ved Lærestalten indhente Dplysninger, det hele Antal af examinerede Dyrslæger i Hertugdømmerne, ligeligt fordeelt, afgav 1 Dyrslæge for hver 3 □ Mill eller for 15000 Huuspattedyr og at desuden Mangelen paa Dyrslæger godtgjæres derved, at Antallet af de bevarende Dvafsælvere overstige Dyrslægernes Antal med $\frac{1}{4}$. For de danske Provindser maatte Fripladserne endnu anses vigtigere end for Hertugdømmerne, da der for egen Regning studerede et forholdsviis større Antal Elever

Fripladserne for Stifterne og Hertugdømmerne ophævedes derpaa ved Kgl. Resolution af 20de April 1846, der tillige fastsætter, at der fra 1ste Januar 1846 for Finantsernes Regning oprettes 5 Fripladser ved Læreanstalten, som blive at besætte af Skolens Overbestyrelse, og hvoraf to stedsfulde skulle besættes med Elever fra Hertugdømmerne, saafremt værdige og trængende Ansøgere melde sig¹⁾; men at det foreøvrigt maa staae et Amt eller Commune frit for at indsende Elever til Skolen paa egen Bekostning. Disse Pladser kunde ikke strax besættes, da der vare Elever paa de ældre Fripladser, hvis Underholdning skulde ydredes af den til hine bestemte Sum. Det Overstyndende, som ikke var tilstrækkelig til en Friplads, blev anvendt til Understøttelse for flere trængende Elever. Den første Friplads uddeelttes den 1ste Januar 1848, den anden i Mai 1849 og fra November 1849 vare 4 Pladser besatte; den femte (for Holsteen) blev tilbageholdt. Under Stipendiarens Traværelse i Krigstjeneste uddeelttes Fripladsen interimistisk til en anden værdig Elev. — Blandt de hidtil værende 5 Stipendiarer vare de 3 fra Slesvig, af hvilke tvende have bestaaet Examen med første Character.

3. Elever for egen og for Privates Regning. Syvende af Kjøbenhavns Smedelaug vare de første Dyrlæge-Elever, som paa egen Bekostning afbenyttede Læreanstalten ved at deeltage i Søndags-Forelæsningerne. Efter Martz 1793 synes Tilgangen af disse Elever at være ophørt. Af Elever, som afbenyttede hele Underviisningen, fandtes ved Begyndelsen af indværende Aarhundrede endnu kun enkelte, medens derimod flere underholdtes paa Jordeiendomsbesidderes Bekostning — et Forhold, som stadigen forandrede sig, saa at Antallet af dem,

fra Holsteen og Slesvig end fra de danske Provindser, medens de stedsfulde ogsaa havde forholdsvis færre Dyrlæger.

¹⁾ Cancellie-Placat af 2den Juli 1846 for Hertugdømmerne.

som studerede for egen Regning, betydeligt tiltog, medens det i den senere Periode hørte til Sjældenheder, at Private underholdt Elever.

Antallet af de indskrevne Dyrslæge-Elever samt nogle Andre, som attraaede den fuldstændige Veterinairexamen var indtil Udgangen af 1849 følgende:

Militaire.	Civile.										I Alt.
	Danmark.		Slesvig.		Holsteen.		Lauenborg.		Norge inbt. 1814.		
	Dff.	Priv.	Dff.	Priv.	Dff.	Priv.	Dff.	Priv.	Dff.	Priv.	
230	133	316	22	65	23	104	"	4	18	3	918

Fra Udlandet bleve følgende Elever indskrevne: fra Norge siden 1814 10, fra Sverrig 24, Oldenburg 1, Lybek 3, Cuxin 1, Bremen 1, Hannover 3, Mecklenborg 2, Preussen 1, Sachsen-Gotha 1. Det hele Antal er saaledes 965.

Det sædvanlige Antal af Dyrslæge-Elever maa for Tidsrummet indtil 1816 anslaaes til imellem 30 og 40 og efter denne Tid til imellem 40 og 50¹⁾. I Marts 1848 var det 44, men ved Oprøret i Hertugdømmerne formindskedes det til mindre end Halvdelen, deels fordi Eleverne fra Holsteen og Slesvig for den største Deel reiste bort og deels fordi mange Elever bleve ansatte som militaire Dyrslæger ved den active Armee. I Maret 1850 steg Antallet atter til henved den sædvanlige Størrelse, formedelst en usædvanlig stor Tilgang, nemlig af 20 Elever, af hvilke de 11 høre hjemme i Norge.

¹⁾ S. Callisen angiver 1809 (i *Physiik-mediciinske Betragtninger over Kjøbenhavn*, 2den Deel) de Studerendes Antal ved Skolen til 50 (hvori ogsaa Underofficererne maae være indbefattede) og E. Viborg meddeler 1816 (i „Dagen“), at Lærestalten tæller sædvanligen 50 Elever foruden dem, der alene studere den oeconomicke Deel af Veterinairvidensskaben, og Underofficererne.

Af de anførte Elever forlode 291¹⁾ Bærestalten uden at erholde Examen. 50 af disse bleve bortviste formedelt uordentlig Opsørsel, 28 fandtes uduelige, 25 afgik ved Døden, 15 toge bort formedelt Sygdom og 8 fandtes umodne ved Afgangsprøven. Blandt de 291 vare 73 militaire Elever, 24 civile Elever for offentlig Regning og 15 for Privates Regning; de øvrige opholdt sig for egen Regning, navnlig fra Kjøbstæder 42 (fra Kjøbenhavn alene 18), fra Landdistrikterne 51, Svende af Kjøbenhavns Smedelaug (før 1794) 64 og fra Udlandet 22.

Opholdstiden for 206 af de ueraminerede Dyråge-Elever, og som er det hele Antal, for hvilket den findes optegnet, var følgende:

1 Maaned . . . 5.	33 Maaned . . . 9.
2 — . . . 7.	36 — . . . 15.
3 — . . . 16.	39 — . . . 1.
6 — . . . 23.	42 — . . . 6.
9 — . . . 11.	45 — . . . 1.
12 — . . . 36.	48 — . . . 5.
15 — . . . 4.	54 — . . . 1.
18 — . . . 20.	57 — . . . 1.
21 — . . . 8.	60 — . . . 6.
24 — . . . 19.	63 — . . . 1.
27 — . . . 5.	96 — . . . 1.
30 — . . . 5.	

For 59 af de ueraminerede militaire Elever var Opholdstiden efter et Middeltal knap 2 Aar; for de 24 civile Elever for offentlig Regning var den paa samme Maade beregnet 17½ Maaned, og for 112 Elever paa egen eller privat Underholdning var den paa det nærmeste 1½ Aar, hvorimod den beløber sig til 2 Aar, naar den sidste Halvdeel af disse beregnes alene.

¹⁾ I dette Antal er ikke indbefattet 21 Dyråge-Elever, som forlode Bærestalten 1848 ved Dyrågets Udbrud i Hertugdømmerne.

Blandt de Indskrevne vare 29 Sønner af Skolens tidligere Elever. En Elev var af den jødiske Religion.

B. Elever i Hippologie¹⁾.

1. Militaire. Officerer og Underofficerer vare Lærestaltens første Elever og indtil Udgangen af 1789 bleve indskrevne 28 af de første og 9 af de sidste. 1790 bestemte man, at 1 Officer og 1 Underofficer fra hvert Cavallerieregiment skulde afbenytte Underviisningen. Denne Bestemmelse blev dog for Officerernes Vedkommende allerede hævet det paafølgende Aar. Siden den Tid har der stadigen været commanderet Underofficerer til Veterinærskolen, men undtagelsesviis traadte en Officer i Stedet. En Kongelig Resolution af 30te November 1824 bestemmer, at enkelte Cavallerieregimenter, som ei ere saa vel forsynede med Beriddere²⁾ som andre, maae, indtil Ægaltet nogenlunde er opnaaet, afgive 2 Corporaler paa eengang til Underviisningen, hvorved dog bør iagttages, at Lærlingerne ikke overstige det eengang bestemte Antal. Desuden gav Regjeringen i 1810—11 og 1812 et større Antal Officerer af Armeen Afgang til Forelæsninger over Hippologie, og det samme var senere Tilfældet med Eleverne af den militaire Højskole og andre Officerer af Armeen (see Underviisningen).

Et Antal af 39 Officerer og 34 Underofficerer blandt dem, som findes indskrevne ved Lærestalten, forløbe denne uden at underkaste

1) Disse Elever studerede fortrinlig Hestens Dyrelære, men da de ogsaa lagde sig efter andre Gjenstande Hesten vedkommende, turde den her valgte Benævnelse, der iøvrigt ikke er bleven afbenyttet ved Lærestalten, være passende.

2) De omhandlede Elevers Dphold ved Lærestalten staaer i Forbindelse med deres Underviisning ved den Kongelige militaire Manege.

sig Afgangsexamen¹⁾. Blandt Marsfagerne til de berørte Underofficerers Afgang findes optegnet Uduelighed for 2, Umodenhed under Proven for 4 og uordentlig Opførsel for 6. For 57 af de anførte uoprøvede Elever var Opholdstiden efter et Middeltal 22 Maanedes.

2. Civile. Foruden Elever af den Kongelige Manege under Staldbetaten deeltog enkelte Civile i Underviisningen i Hippologie, for at underkaste sig en offentlig Prøve. Blandt de Indskrevne vare 3 Veridder-Elever af Stald=Staten, som afgik uden Examen.

Det hele Antal af de indskrevne militaire og civile Elever i Hippologie var ved Udgangen af 1849 213 foruden Tilhørerne ved den berørte extraordinaire Underviisning, der iffun i 1811 og 1812 bleve underkastede en Prøve.

C. Andre Studerende.

De Studerende, som udenfor de berørte Elever benyttede Lærestalten, vare især unge Landmænd af den dannede Klasse, samt Læger, Dyrlæger og Hippologer fra Udlandet. Over de Førstnævnte, der fornemmelig hørte private Foredrag, savnes Optegnelser; for det sidste Decennium kan det aarlige Antal anslaaes til omtrent 20. Omtrent 60 Udlandinge, som have afbenyttet Skolen paa kortere eller længere Tid, findes her indskrevne eller ere omtalte i offentlige Beretninger om Skolen (see Indledn.). Nogle Studerende attraaede en Prøve forskjellig fra den for Dyrlæger, Hippologer eller Beslagsmænd²⁾. Ogsaa Videnskabsmænd benyttede Lærestalten, for at anstille Undersøgelser; saadanne findes berørte i „Dagen“ Nr. 191 for 1835.

1) Heri er ikke indbefattet 6 Underofficerer, som bortkaldtes 1848 ved Dyrerets Udbrud i Hertugdømmerne.

2) Endnu maa her berøres, at enkelte Personer bleve underviste i at castrere og udbøde.

D. Beslagsmede.

1. Tiltrædende Mestere i Kjøbenhavns Smedelaug. I Genhold til § 9 af Skolens Foundation erholdt Smedesvende stedse, ligesom nu, Afgang til særskilt practisk Undervisning og Dvelse i Hæftebeslag; men der meldte sig ikkun faa udenfor dem, som vare tvungne dertil, og Kjøbenhavns Smedelaug var det eneste, ved hvilket man efterkom den herhen hørende Bestemmelse i Skolens Foundation. Antallet af de saaledes Underviste er forhen ikke optegnet; 1843 var det tre, 1844 to, 1845 fire, 1846 syv, 1847 sex, 1848 een, 1849 to og 1850 fem.

2. Beslagsmedlærlinger. Efterat det ved Kgl. Resolution af 6te April 1839 angaaende en Afstillelse af Smedeprofessionen fra det egentlige Veterinairstudium ved Læreanstalten¹⁾ var fastsat, at Lærlinger særskilt antages til Oplærelse i Beslagsmedning, gjordes samme Aar Begyndelse med at indsende saadanne. Det hele hidtil indstrevne Antal er 8, og blandt disse var kun een Civil, navnlig for Viborg Stift. De bestode alle den vedtagne Afgangsprøve²⁾.

E. Fordring til Elevernes Egenstaber og Forberedelse.

1. Dyrslæge-Elever.

a) Velbre Friplabser.

Forøvelse i Smedning. Forudgaaet Dvelse i Smedning blev i Regelen anseet som en nødvendig Egenstaber for Den, der antoges som Elev for offentlig Regning. Det var Smede,

¹⁾ Cancellie-Circulaire af 21de Juni 1839 for Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen.

²⁾ General-Commissariats Collegii Skrivelse af 10de Juni 1843 fastsætter, at de militaire Beslagsmedes Nummer fortrinnsviis bør besattes med saadanne Subjekter.

som indsendtes fra Regimenterne til Oplærelse som Dyrslæger, indtil det 1797 tillodes at sende unge Mennesker udenfor de i Smedeprofessionen Oplærte, fordi det ikke altid var muligt at faae duelige Subjekter, som vare oplærte heri, og Læreanstalten havde yttret, at Erfaring har viist, at af saadanne Subjekter ofte ved Skolen bleve dannede gode Guursmede, som tillige have havt Færdighed i Beslag. Man erholdt dog ikke paa denne Maade det fornødne Antal Elever, og det blev derfor 1808 paabudt, at Smedesønner, som udskrives til Cavallerister, skulle, naar de have Lyft til at blive Veterinairlærlinger, bestemmes til disse Pladsers Besættelse. Pladserne kunde ikke alle besættes med saadanne Individuer, og Regimenterne antog derfor sædvanligen Subjekter udenfor Bondestanden, enten Smede eller Elever, der allerede nogen Tid havde opholdt sig ved Læreanstalten for egen Regning og saaledes erholdt nogen Øvelse i Smedning.

Ogsaa med Hensyn til Eleverne, som bleve indsendte fra Stifterne, Hertugdømmerne og Amtene, paabød man ved forskellige Leiligheder at der fortrinsviis maatte vælges Sønner af Landsbyhmede, eller at der maatte tages Hensyn paa deres Færdighed i Smedning og paa den dertil fornødne Legemsbygning¹⁾. Den Kgl. Resolution af 6te April 1839 om særskilt at oplære Beslagsmede (p. 69) ophævede ikke de gjeldende Bestemmelser med Hensyn til Dyrslæge-Elevernes Forøvelse i Smedning; men den havde den Indflydelse, at man antog Elever paa Fripladserne uden Hensyn til denne Øvelse.

Det kan ikke nægtigen opgives hvormange der vare blandt de indskrevne Elever, som ikke havde lært Smedeprofessionen inden de ankom til Læreanstalten, men det tjener i denne Henseende til Veiledning, at foruden Laugsvende vare næsten alle

¹⁾ Den forbrede Øvelse i Smedning var, efter vedkommende Amtmands Erklæring, den sandsynlige Årsag til at der hengik 4 Åar, inden der meldte sig en Elev til Fripladsen for Bornholm.

militaire Elever og de offentlige civile Elever førend 1839 — altsaa den langt overveiende Deel — øvede i Smedning. Blandt de i den danske Stat ved Udgangen af 1844 værende ved Læreanstalten examinerede Dyr læger, hvis Antal, ifølge de af Skolen indhente de Oplysninger, udgjorde 282, nemlig for Danmark 159 og for Hertugdømmerne 123, vare 189, som ifølge egen Opgivelse havde lært Smedeprofessionen inden de ankom til Skolen, navnlig fra Danmark 111 og fra Hertugdømmerne 78¹⁾. Af de førend 1839 senest ankomne 50 Elever vare omtrent Halvdelen Smede forud, men af de derpaa modtagne 50 Elever var ei engang Fjerdedelen i saadan Stilling. I den seneste Tid er Antallet af de Smedeøvede atter tiltaget, thi iblandt de sidste 22 Elever, som ere indskrevne ved Udgangen af 1849, findes 9, som vare smedeøvede inden de ankom til Skolen.

Andre Egenskaber. Hverken hos de militaire eller de civile Elever for offentlig Regning fordrede man oprindeligen anden Kundskab, end at de maatte kunne skrive og læse. Stiftslærlingerne skulde alle vælges af Bondestanden, ikke være under 18 og ei over 25 Aar gamle. For Hertugdømmerne fastsatte man Alderen imellem 17 og 24 Aar. Da man omsider (1838) gjorde større Fordringer til Elevernes Forkundskaber, benyttede man sig af Forordningen Sde Mai 1829, i hvis Følge Mange, som ikke henhøre til den egentlige Bondestand, dertil blive at henregne, og der valgtes nu til Stiftslærlinger eengang en Søn af en Landsbyhaandværker, eengang en Søn af en Skolelærer og eengang en Dyr lægesøn. Sjællands Stiftamtmandskab lod i Aaret 1826 flere Ansøgere om den ledigværende Plads for en Stiftslærling aflægge en Concurrenceprøve ved Læreanstalten

¹⁾ Det blev ved denne Leilighed tillige oplyst, at ei engang $\frac{1}{4}$ af samtlige Dyr læger holdt Smedie, og at dette var Tilfældet med ifkun $\frac{1}{4}$ af de Dyr læger, som havde lært Smedeprofessionen førend deres Ankomst til Veterinærskolen.

med Hensyn til deres Forberedelse, og en saadan gjentoges for dette Stift ved lignende Leilighed, indtil Forberedelses-Examen ved Universitetet blev paabuden. Elever, som antoges paa Amternes eller Fordebogscassens Regning, bleve valgte i Overeensstemmelse med de til Stiftslæringerne stillede Fordringer.

b) Finantsernes Fripladser.

Veterinairskolens Overbestyrelse har under 12te August 1846 billiget følgende Regler for Besættelsen af de senest oprettede Fripladser (pag. 64), dog uden at sanctionere dem som nogen usvavelig Rettesnor: 1. Fripladserne besættes kun paa eet Aar, hvilken Tid dog kan forlænges indtil 3 Aar, dersom Eleven fremdeles gjør sig værdig til at beholde Pladsen. 2. En Friplads kan ikke beholdes længere end Elevens Underviisningstid varer, nemlig indtil han afgaaer som Practikant i den ambulatoriske Klinik efter tilendebragt Veterinairlæge-Examen. 3. Besættelsen skeer efterat den ledige Plads een Maaned forud har været opslaaet paa Skolen, og Ansøgning herom indgives til Skolens nærmeste Bestyrelse. 4. Ved Besættelsen tages fortrinnsviis Hensyn til Flid, en god moralsk Opførsel og virkelig tilstedeværende Trang. 5. I Regelen vil Fripladsen kun blive belagt med saadanne Elever, der have bestaaet den befalede Præliminair-Examen for Veterinairer og den særskilte Examen i Chemie, Physik, Botanik og Zoologie. Naar Alt er lige har den ældste Elev Fortrinet. 6. Besættelsen skeer af Veterinairskolens Overbestyrelse, efter Indstilling af Bestyrelsen, der til hver ledig Plads fremstiller 3 Elever, som den erkender for de værdigste iblandt de Ansøgende. — Det er senere fastsat, at Elever, som have Stipendium, ikke (imod god Orden) kunne forlade Skolen, uden at miste dette.

c) Private Dyr læge-Elever.

Med Hensyn til de Elever, som antoges for egen eller Privates Regning, søgte Lærestalten forhen, saavidt muligt, at gjøre de foran berørte Bestemmelser gjeldende, nemlig ved

at fraraade Subjekter, som ikke besabde de anførte Egenstaber eller som vare uvante med fysisk Anstrengelse, fra at betræde denne Bane, ligesom ogsaa mere dannede Menneſter tidligere gjordes opmærksomme paa, at de forskjellige Søsler, som Eleverne havde at udføre, maatte antages at være til Hinder for deres Optagelse. Iøvrigt fik Lærestalten mange Elever paa et mere dannet Trin.

Ogsaa efterat Præliminair-Examen var indrettet for Veterinairſkolens Elever, og saadanne Søsler udelukkede, som ikke mere ansaaes nødvendige for Lærestaltens Skyld eller for Elevernes Uddannelse, har man i „Underretning og Veiledning“ (ſee ovenfor, pag. 39) gjort opmærksom paa, at Elevernes praktiske Uddannelse og Veterinairlægens Virksomhed udkræver en god Sundhed, tilstrækkelige fysiske Kræfter, skarpe Sandser, samt Bæret ikke under Middelførrelse og at Eleven maa have i det mindste en Alder af 18 Aar, ligesom det er ønskeligt, at han ikke er over 25 Aar gammel; desuden at han gjør vel i under sin Forberedelse i Hjemmet til Præliminair-Examen tillige at øve sig i Hestebeslag.

d) Forberedelses-Examen.

1. Ved Lærestalten selv. Eleverne bleve i Regelen førend 1837 ved deres Ankomst til Lærestalten prøvede noget i de almindelige Skolevidenskaber og i Smedning, men under de bestaaende Forhold maatte mangen Elev med meget tarvelige Skolekundskaber antages¹⁾. Omfider følte man her, ligesom ved andre af Statens Dannelses-Anstalter, Trang til bedre Skolekundskaber hos de Studerende, hvorfor der 1837 blev indrettet en Præliminair-Examen for enhver af Skolens Elever, der ikke var Student eller havde underkafstet sig Officeers-, polytechnisk eller Forst-Examen, og som indrettedes nærmest i Overensstemmelse

¹⁾ Lærestalten begyndte 1798 med at lade Eleverne undervise i Skrivning og Regning (ſee 7de Afſnit).

med hvad der fordreides som Forberedelse ved Forst-Examen, dog saaledes, at Prøven i det franske Sprog bortfaldt, at Oversættelse fra Tydsk til Dansk traadte i Stedet for tydsk Stil for dansksprogede Elever, og at ifkun Oversættelse fra Dansk til Tydsk fordreides af dem, der ere fødte i Hertugdømmerne. Til Forberedelsen tilstodes Eleverne fri Underviisning, og dem, der bestode Prøven, gaves Løfte om Hjælp, saafremt de dertil vare trængende. Det bestemtes derhos, at Prøven kunde tages til hvilken som helst Tid. Af Veterinairskolens 44 Elever bestemte de 25 sig til at tage denne Examen; 17 Elever, hvoriblandt to for offentlig Regning, ansøgte om Fritagelse, som dog ikke blev tilstaaet. De fornødne Lærebøger anskaffedes gratis for 12 trængende Elever blandt de 25, som strax bestemte sig for Examen. Underviisningen blev overdraget en theologisk Candidat; den begyndte i Juli 1837 og fortsattes indtil October 1838 2 Timer dagligen. Den skriftlige Prøve bestod i 1) Udarbejdelse i Modersmaalet, 2) Oversættelse fra Tydsk til Dansk. Mundtlig Prøve fandt Sted over 1) Dansk, 2) Tydsk, 3) Historie, 4) Geographie og 5) Mathematik. De særskilte Characterer vare de der nu bruges ved Veterinair-Examen, men en ringere Character end Temmelig Godt for skriftlig Udarbejdelse i Modersmaalet udelukkede fra den mundtlige Examen, og for at bestaae maatte Examinanden i den mundtlige Prøve over de 5 Gjenstande ikke have under 17 Points ($\frac{3}{4}$ Godt og $\frac{2}{3}$ Temmelig Godt). Examinatorer og Censorer vare Profesør i Mathematik ved Universitetet, tre af Veterinairskolens Lærere og den ved Underviisningen fungerende theologiske Candidat. Prøven blev afholdt første Gang i December 1837, derpaa i April 1838, i October 1838 og sidste Gang i Januar 1839. 52 af Eleverne underkastede sig samme; 48 af disse bleve antagne, nemlig 25 den første Gang de indstillede sig, 19 den anden Gang og 4 den tredje Gang. 3 antoges med Roes (35 Points og derover), 19 med 25—34 Points og 26 med 17—23 Points. Af de 4 Elever, som

ikke antoges, vare tvende tilkomne efter Prøvens Dyrettelse; to af dem vare duelige Smedesvende. — De med denne Underviisning og Prøvens Afholdelse for Lærestalten forbundne Udgifter udgjorde omtrent 400 Rbd.

2. Forberedelses = Examen ved Universitetet. Den Kgl. Resolution af 7de Septbr. 1838, ifølge hvilken der ved Kjøbenhavns Universitet indrettedes en almindelig Forberedelses-Examen for alle dem, der uden at være academiske Borgere, agte at indstille sig til visse Examina, fritager Veterinair-Eleverne for at prøves i Fransk som Polyteknikere og Forststuderende, eller i Latin som Pharmaceuter; hvorimod de gives ligesom de Forststuderende en skriftlig Opgave i Mathematik, hvilken sidste dog bortfaldt ved Kgl. Resol. af 3die Oct. 1850. Veterinair-Eleverne gives ifølge de meddelte Examen's-Attester Specielcharacter for 1) Udarbejdelse i Modersmaalet, 2) Geographie, 3) Fædrelandshistorie, 4) Arithmetik, 5) Geometrie, 6) Lydsk (for Lydstalende Dansk). Fritagelse for at underkaste sig Forberedelses-Examen fandt hidtil Sted med danske pharmaceutiske Candidater, en dansk Jurist, danske Officerer, samt Elever fra Norge; derimod nægtedes Fritagelsen til en Seminarist og en ved Kiøls Universitet indskreven Student. Da Eleverne under Forberedelsen til denne Prøve, der ikke sjelden medtog 1, 1½ endog 2 Aar, ikke kunde sjenke Veterinairstudiet fornøden Opmærksomhed, tilraadede Lærestalten i „Underretning o. s. v.“ (see ovenfor, pag. 39), at Eleven underkaster sig denne Prøve førend han begynder Underviisningen ved Veterinairskolen, og at han i det mindste maa være sikker paa at kunne bestaae samme ½ Aar efter Ankomsten til Skolen. Af 16 Elever, som bestode Prøven ved de 5 Examina fra Foraaret 1846 til Foraaret 1848 indstillede sig 5 strax ved deres Ankomst til Skolen, 8 efter ½ Aar, 2 efter 1 Aar og 1 efter 1½ Aar. Af de Elever, som indtil Udgangen af April 1848 bestode Veterinairlæge-Examen, have 43 underkastet sig Præliminair-Examen ved

Universtitet, deraf 5 med Characteren Meget Godt, 17 med Godt og 21 med Maadelig.

2. Forbringer til andre Elevers Egenfkaber.

Angaaende de Corporaler, som indsendes til Bæreaanstalten, bleve Vedkommende i Maret 1814 erindrede om, at de maae have Færdighed i at skrive og læse og være af udmærket god Dyrførsel, samt tillige have en passende Bygning, for at kunne lære Ridekonsten.

For Beslagsmedlærlingerne ere ingen herhen hørende Bestemmelser givne, men i Henhold til Cancellie-Skrivelsen af 15de Febr. 1806 bør forudsættes, at de ikke maae være ukyndige i Smedehaandværket, da Lærlingen i modsat Fald ikke i den fæstfattede Tid af 1 Aar vil kunne uddannes til en god Beslagsmed.

F. Elevernes Logis, Disciplin-Reglement, samt Lonning og Forpleining.

Logis. Samtlige Dyrslæge-Elever og Beslagsmedlærlinger for offentlig Regning, saavel de militaire som de civile, have stedse haft Logis i Skolens Locale. De til Skolen commanderte Underofficerer bleve først indquarterede her med Begyndelsen af Maret 1813, omtrent samtidigen med de norske Elevers Afgang. Rescriptet af 26de October 1792 bestemmer, at Stiftslærlingerne skulle holdes paa samme Fod som Lærlingerne fra Regimenterne¹⁾. Antallet af de indquarterede Elever var fra Maret 1804 sjelden under 30, men undertiden flere, da man ogsaa indlogerede Elever, som underholdtes for Privates Regning; nu udfordes der ikkun Plads til de 4 danske Elever for

¹⁾ Forhen logerede 4 Elever sammen i et Værelse paa to Fag, men nu tillades det i det høieste tvende at boe sammen, og hver har særskilt Seng. For hvert Værelse er fæstsat 1½ Favn Brænde og omtrent 25 Pbd. Lys, og det reengjøres eengang maanedligen paa Skolens Beføstning.

Finantfernes Regning, da de øvrige Fripladser ere inddragne (pag. 62—64) og Underofficererne ifølge Budgettet for 1848 for Stats-Indtagter og Udgifter flytte fra Skolen¹⁾. Naar Pladsen tillader det indlogeres endnu ligesom forhen trængende Elever, som opholde sig for egen Regning.

Reglement for Dyrslæge-Elever. Det første Reglement, af 10de Mai 1777, afviser kun lidet fra det seneste, som er bekræftet af Kongen under 24de Juli 1793, og som findes i C. Viborgs „Efterretning om Skolen“. Af dette Reglement skal her ikkun i Korthed berøres de Forrifter, som ikke staae i Forbindelse med Underviisningen. Det fastsætter, at ingen af de paa Skolen indlogerede Elever tør være udenfor bestemt Tid, og at de skulle være hjemme om Vinteren inden Kl. 8, om Sommeren inden Kl. 9. Det forbyder Eleverne at tage Fremmede paa deres Værelse, at spille Kort eller andet Spil og at sidde oppe om Natten, og det forpligter dem til skifteviis at holde Værelset reent og i Orden. Disse Bestemmelser bleve, paa nogle smaa Forandringer nær, overholdte indtil 1837, men benyttedes nu ikke.

Reglement for Underofficerer. Et saadant, som blev fastsat 1795, var i det Væsentlige overeensstemmende med det ovenfor berørte for Dyrslæge-Eleverne. 1815 undergik det nogle ubetydelige Forandringer, men det seneste, som blev fastsat 1844, tilsteder et mere frit Forhold.

Lønning og Forpleining. De civile Elever for offentlig Regning erholdt oprindelig 5 Rbd. d. C. til Føde og Klæder. 1812 blev denne Understøttelse forandret til 15 Rbd. Sedl.; senere undergik den adskillige Forandringer, indtil den fra 1830 blev betalt med 8 Rbd. r. C. Af den hertil bestemte Sum besparedes Noget især i den første Tid, da ikke alle Pladser

¹⁾ Som Følge heraf fritages Lærestalken uden Tvivl ogsaa for, som forhen, at uddele deres Lønning og Brød samt Klædningsstykker.

vare besatte, og dette blev anvendt til Indkjøb af Bøger til Eleverne. Ogsaa understøttede man i den senere Tid flere trængende Elever med Penge¹⁾. Undtagelsesviis tilstod vedkommende Stift eller Amt en Extrahjelp til Eleven. De fra 1ste Januar 1847 oprettede 5 Fripladser (pag. 64) ere tillagte hver 120 Rbd. aarlig til Elevens Underholdning og som udbetales ham maanedligen med 10 Rbd. De militaire Dyrlæge-Elever, der stode i Nummer som Menige, nøde Forpleining som disse, men erholdt ordentligviis dobbelt Lønning; undertiden bleve ogsaa paa Militairetatens Bekostning Bøger anskaffede til fri Afbenyttelse. Underofficerer fik ogsaa i Regelen dobbelt Lønning.

Straf for Forseelse mod Disciplinen. Reglementet af 1777 fastsætter, at Eleven for Forbrydelse mod dette eller anden grov Forseelse straffes med at sættes i Bagten paa Vand og Brød eller forvises Skolen og som Arrestant bringes hjem til sit Sted. Directionen blev 1792 bemyndiget til, naar de militaire Dyrlæge-Elever enten ved Overhørighed eller paa anden Maade forsee sig mod Reglementet, at paalægge dem en Straf af nogle Dages Arrest efter Omstændighederne, foreløbigen i Christianshavns Portvagt, og med Hensyn til de civile Elever, som vare bestemte til Cuursmede, erholdt Directionen 1793 Myndighed til at dictere dem en Straf af Forviisning fra Skolen eller indtil 14 Dages Fængsel i Politie-Arresten, naar de vise Overhørighed mod Foresatte, Uffikselighed og Uordentlighed i Sæder, eller Forsømmelse og Efterladenhed i Hen-

1) Foruden den Afgift, som Skolen havde i Anledning af Bøgers Forbering blandt Eleverne, bekostede den ogsaa Udgivelsen af „Udtog af Forordninger o. s. v.“ (see ovenfor, Indlebn.), understøttede Udgivelsen af den danske Udgave af Dieterichs Haandbog i den specielle Pathologie og Therapie og nogle andre Skrifter, samt udredede i 1836 Bekostningen med de ældste Elevens Deeltagelse i private Foredrag over Hestens Idrætare. Den hele Afgift i omhandlede Anledning tør indtil 1836 ikke anslaaes høiere end imellem 5 og 600 Rbd., men for de følgende 10 Aar udgjorde den henved 1000 Rbd.

seende til de Pligter, der paaligge dem som Lærlinger. — Det er ikke bekendt, at Arrest paa foransførte Maade nogenstunde er afbenyttet, derimod blev Stuearrest i Skolens Locale, endstjædt meget sjelden, bragt i Anvendelse; men det er nu over 10 Aar siden, at saadant fandt Sted og at man gav formelle Trettesættelser i Auditorier, som forhen tilbeeltes enten ved Forstanderen eller ved en af Directeurerne. Forviisning fra Lærestalten iværkfattes forhen ikke ganske sjelden, saa at der indtil 1837 i det mindste maa regnes 50 saadanne Tilfælde; i den senere Tid skete det høist sjelden. — I „Underretning og Veiledning“ (see ovenfor p. 39) er der med Hensyn til Straf for Forseelse mod Disciplinen kun berørt, at Eleven ved Forsømmelse af den practiske Underviisning, som ogsaa ved en Udfærd, der forstyrrer Underviisningen, eller svækker Lærestaltens Anseelse, efter Omstændighederne maa vente at unddrages Underviisningen.

Reglementet for Underofficerer af 1795 fastsætter, at Forseelse herimod straffes efter Foranstaltning af det militaire Medlem i Directionen; men 1815 fik Forstanderen Myndighed til stieblikligen at lade Vedkommende hefte, naar han anseer det fornødent. Det seneste Reglement (1844) berettiger Veterinærskolens Inspecteur til at give Trettesættelser og han henstiller iøvrigt i foreskaldende Tilfælde Afgjørelsen af den fornødne Straf til Lærestaltens Bestyrelse og Overbestyrelse. Underviisningsreglementet af 1844 fastsætter at Underofficeren, ved Mangel paa Lærelyst eller naturligt Nemme og efter forgjeves Tilretteviisning, maa vente at blive betaget Adgang til Underviisningen. For større Forseelser, som i det Hele have været temmelig sjældne, bleve de sædvanlige militaire Straffe anvendte og Forviisning (Tilbagefendelse for slet Opsørsel) har sandsynligviis kun fundet Sted i 5—6 Tilfælde.

De mange i det sidste Decennium foregaaede Forandringer ved Lærestalten medførte en langt større Frihed end forhen, saavel med Hensyn til Elevernes Forhold i det Hele som til Underviisningen.

G. Dyrsløge-Elevernes Børnepligt.

Den indrømmede Fritagelse for Børnepligt var det som fornemmelig begunstigede Tilgang af Elever til Læreanstalten. Stifts- og Amtslærlingerne (saavel som de offentlige Elever fra Hertugdømmerne) vare fritagne for Udskrivning til Krigstjeneste saalange de „stode i Lære og siden breved deres Professions" eller naar de bleve dimitterede som duelige. Den anden store Deel af Skolens Elever, de militaire, valgtes fornemmelig blandt de Børnepligtige, som herved bleve begunstigede (pag. 70). Antallet af Eleverne fra Landdistricterne, som opholdt sig for egen Regning, var ikke stort (pag. 66), men saavidt vides ere ingen af disse førend almindelig Børnepligt indførtes blevne Soldat, naar de havde bestaaet Afgangsprøven. Eleverne fra Danmark bleve 1831 udtrykkelig fritagne for at møde ved Sessjonerne saalange de, indtil det 24de Mars Lægsrullealder, opholdt sig ved Skolen; men Cancelliet tilkjendegav 1835, imod flere Sessjoners Antagende, at Fritagelse for Udskrivning ikkun gjelder Amtslærlingerne. De private Elever fra Hertugdømmerne begunstigedes ogsaa ved Fritagelse for Udskrivning. For borgerlig Militærtjeneste vare hidtil samtlige Læreanstaltens Elever fritagne.

H. Militaire Dvelfer.

Fra 1804 til 1812 lod man regelmæssigen hver Sommer Dyrsløge-Eleverne exercere under Veiledning af en Officeer, og efter det aarlige Dvelfescursus bleve de fremstillede for det første Medlem af Skolens Direction¹⁾.

¹⁾ Læreanstalten havde i denne Anledning en Udgift af omtrent 300 Rbd.

Syvende Afsnit.

A. Underviisningen for Dyrlæge-Elever.

Indtil 1837.

Den theoretiske Underviisning. Læreanstaltens oprindelige Diemed var ifølge E. N. Viborg¹⁾ indskrænket til Dannelse af Dyrlæger for Armeen, og Veterinærskolens Foundation synes alene at tage Hensyn til den Veterinærvidenskab, som angaaer Hesten²⁾; men den Udbyggelse 1773 meddelte Instrux for Underviisningen³⁾ omfatter hele Veterinærvidensskaben, og Alt taler iøvrigt for, at de vigtigste Huusdyr allerede fra første Tid vare Gjenstande for Underviisningen. Udbyggelse skulde ugentligen holde 4 offentlige Forelæsninger uden Ferie, og det samme Tidsantal vedtoges for E. N. Viborg som Skolens Forstander. Udbyggelse beretter 1788⁴⁾, at et Cursus over Veterinærvidenskab dengang tilendebragtes i to Aar, og ifølge E. N. Viborg⁵⁾ anvendte man 1792 tre Aar dertil. 1803 vedtoges en af Forstanderen forfattet Plan, hvorefter et Forelæsningscursus skulde tilendebringes i eet Aar, for derved at møde de Grunde, som man indvændte imod at dimittere Eleverne efterhaanden, saaledes som Skik var og senere blev vedligeholdt; ugentlig skulde gives 16 Timers Forelæsning og særskilt practisk Øvelse, deriblandt en Søndagstime om Vinteren, og paa Sommersøndagene foretages botaniske Excursioner. Sommercursus regnedes fra 1ste

¹⁾ See hans „Efterretning om den danske Veterinærskole, 1816,“ i „Taschenbuch der Pferdekunde von Will u. Schwab auf das Jahr 1817.“

²⁾ Navnligen er der i „Samml. v. Abh. f. Thierärzte u. Defonomen.“ 1 Bd. pag. 192, hvor E. Viborg gjengiver Fundatsen paa Tydsk, alene Tale om Hesten.

³⁾ Den er at læse i E. N. Viborgs „Efterretning om Skolen,“ Abh. 1792.

⁴⁾ I det ovenfor, pag. 19 berorte Skrift „de satis etc.“

⁵⁾ See hans „Efterretning om Veterinærskolen“.

Mai til sidste October og Wintercurfus fra 1ste November til sidste April¹⁾. Af de Bemærkninger, med hvilke C. N. Wiborg ledsager den offentlige Meddelelse af denne Underviisningsplan²⁾, maa her berøres, at Mustellæren foredrages ikke, men Eleverne demonstrere Mustlerne for hinanden; at Foredrag over Physiologie begyndte 1800 og at de fastsatte Timer for Beslag- og Operationslæren anvendes deels til theoretisk Forklaring, deels til practisk Øvelse. Han anfører fremdeles, at Eleverne begyndte 1793 at holde Sygebøger, men at de ikke kunne føres med behørig Nøiagtighed.

Ifølge det, som forud er berørt, havde Lærestalten før end 1837 i det højeste kun tre Lærere, af hvilke tvende docerede den egentlige Veterinairvidenskab og der foresaldt Mellemrum af flere Aar, i hvilke Forstanderen var den eneste veterinairkyndige Docent. De veterinairkyndige Lærere maatte i denne Periode ogsaa af og til docere i Hjælpevidensskaberne. Der blev ikke holdt Ferie, men Standning i Foredragene skete dog ikke sjelden, især ved Lærernes Traværelse, fornemmelig i Anledning af Stutteribesigtigelserne. Om Fordelingen af Fagene imellem Lærerne skal her fornemmelig bemærkes, at man i Regelen lod de ældste Lærere foredrage de Doctriner, som gjøre meest Fordring paa egen Erfaring, navnlig især Sygdomslæren.

1) Fordelingen af Underviisningen var efter denne Plan saaledes: Skriveøvelser 50 Timer. Regneøvelser 50 L. Naturkyndighed 100. + Botanik 25. *Mustellære 25. *Indvolds lære 50. + Physiologie 50. Beslaglære 50. Operationslære 50. Læren om Lægemidler 50. Sygdomslære 100 Sygebøgers Forklaring 50. + Bestens Ydre lære samt Sundhedspleie og Stutterivæsen 50. *Dyggavl 25. *Faare- og Gedeavl 25. + Svineavl og Huusfugle 25. — De med + betegnede Gjenstande foredrages alene om Sommeren og de med * udhævede alene om Vinteren. De øvrige Gjenstande afhandles hele Aaret igjennem.

2) Den er meddeelt i C. G. Rafns „Nyt Bibliothek for Physik, Medicin og Deconomie“, 6. Bd. og i C. Wiborgs „Sammlung v. Abhandl. etc.“ IV. Bb.

Underviisningsplanen af 1803 undergik Tid efter anden nogle Forandringer, af hvilke her anføres de vigtigste: Regneøvelser synes at være ophørte 1806, men Skrivetimer findes stadigen optegnede og de gik omsider over til skriftlige Udarbejdelser over opgivne Sygdomme¹⁾. Foredragene over Chirurgie vare indtil 1813 indskrænkede til den practiske Operationslære, men senere blev Chirurgien afhandlet særskilt. Cliniske Foredrag eller Examinatorier over de syge Dyr ved Skolen, som ikke nævnes i Underviisningsplanen af 1803, kunne ikke antages dengang at være ophørte, da de tidligere fandt Sted; siden 1811 findes de stadigen optegnede i Underviisningsprotocollen²⁾. Derimod toge Examinatorier over de Syge i den ambulatoriske Cuuranstalt først deres Begyndelse 1815; de fandt i Regelen Sted eengang om Ugen og bleve betragtede som en vigtig Deel af Underviisningen i Sygdomslæren. Naar undtages Hesten findes ingen Foredrag optegnede over Huusdyravl senere end 1812. En ny Doctrin, som blev indført i denne Periode, var Læren om Gifter og Veterinairanordninger (medicina forensis). Søndagsforelæsninger for Smedesvende af Lauget efter Fundatsen synes at være ophørte 1795, og de, som skulde holdes ifølge Regulativet af 1803, forekomme ikke efter 1817. I den senere Tid blev givet i Alt tre Timers Forelæsning dagligen. Efterhaanden anvendte man flere Forelæsningstimer paa et Cursus og Foredragene ophørte saalænge Examen stod paa; omsider medgik der i Regelen 3 Semestre til et Cursus. Af og til bleve alle Eleverne prøvede i deres Fremgang under Tilstedeværelsen af samtlige Lærere.

¹⁾ For Tidrummet fra 1798 til 1802 besørge des Elevernes Underviisning i Skrivning og Regning af en Seminarist; men senere have Skolens faste Lærere varetaget denne Gjensand uden særskilt Godtgjørelse.

²⁾ Protokoller over de stedfundne Forelæsninger og enkelte practiske Øvelser, saasom i chirurgiske Operationer og i Sygebeflag, opbevares siden 1804.

Cleverne havde i den første Tid af deres Ophold ikke stedse Afgang til alle Forelæsninger; men de, som ifølge Reglementet maatte høre disse, bleve tilholdte at afbenytte dem. Foruden de ovenfor (pag. 19—25) berørte Skrifter, som ere betegnede med *, betjente man sig ved Foredragene af C. G. Rafns „Danmarks og Holsteens Flora“ og senere af J. B. Hornemanns „Danstoeconomisk Plantelære.“

Den practiske Underviisning. Tre Aar vare oprindelig bestemt at være den længste „Læretid“ og for Smedesvende af Lauget (see Skolens Fundation § 10) blev fastsat i det høieste tvende Aar. Tre Aars Ophold ved Læreanstalten blev ogsaa fastsat 1783 for de militaire Clever og 1792 for Stiftslærlingerne; men 1808 fik man ved Kgl. Resolution Tilladelse til at de Lærlinger, som oplæres for offentlig Regning og ere Smede af Profession¹⁾, maae øves indtil eet Aar uafbrudt i Smedien og forblive 4 Aar ved Stiftelsen, saafremt de ikke inden denne Tid kunne bestaae Examen. Opholdstiden for de sidste 89 Clever, som bleve examinerede førend 1837, var 44½ Maaned, men for de sidste 20 af disse var den 41 Maaneder, medens den korteste Tid var 3 Aar, navnlig for 3 Clever.

Efter det ældste Reglement (af 10de Mai 1777) inddeles Cleverne i en Smederode og en Stalbrode; men ifølge Reglementet af 1793²⁾ fik man 3 Afdelinger, Smederoden, Stalbroden og Anatomieroden, i hvilke Cleverne ugentlig og afvekslende bleve omflyttede. Smederoden skulde øves dagligen 9—10 Timer i Smedien, og Stalbroden maatte passe de syge

¹⁾ De private Clever vare i den sidste og den længste Tid af den omhandlede Periode underkastede det samme Reglement, som gjaldt for Stiftslærlingerne og andre Clever paa offentlig Bekostning; men tidligere blev der gjort adskillige Undtagelser med Hensyn til de private Clever, som man behandlede mere som honoratiores.

²⁾ Det er meddeelt af E. Viborg i hans „Efterretning om Skolen.“ Kbh. 1792.

Hestes Røgt og Pleie Dag og Nat. Anatomieroden skulde derimod tage Deel i Sygebehandlingen. Eleverne forpligtedes desuden efter dette Reglement til at gaae tilhaande ved Forsøg. Hvert Fjerdingaar skulde der uddeles 6 Præmier, hver paa 10 Rdl., for Flid og Fremgang, hvortil man anvendte Indtægterne af Affaldet ved Anatomien. 1812 iværksatte man en ny Classe-Inddeling, fordi den hidtil bestaaende ugentlige Omflytning i Roderne medførte stabelig Indflydelse paa Underviisningen. Man fik nu fire Classer, ved at forøge de bestaaende med en saakaldet practiserende Rode. Elevernes meste Tid optoges efter dette Reglement ligesom tidligere til practisk Underviisning og Øvelse. Smederoden skulde bestandigen være i Smedien, indtil Eleven havde opnaaet den fornødne Færdighed, hvortil dog ikke maatte anvendes længere Tid end et Aar¹⁾; men Anatomieroden skulde desuden hver anden Uge øves dagligen 4 Timer i Smedien. Eleverne deltog i alt Smedearbejde. thi man havde sat sig den Opgave, ogsaa at danne duelige Grovsmede af Dyrlægerne og man nærede den Anskuelse, at den nødvendige Orden ikke kunde vedligeholdes, naar Eleverne skulde arbejde i Fællesskab med leiede Folk. Staldrøden og Anatomieroden beholdt de ovenfor herørte Functioner og den practiserende Rode blev overdraget Behandlingen af de syge Dyr i Byen og Omegn. For Opholdet i Staldrøden var ikke fastsat nogen Tid, men efter et Middeltal var det noget længere end det ovenfor opgivne Ophold i Smedien. Ved Udgangen af denne Rode maatte Eleven aflægge en Prøve i Hestens Strigling og Pudsning m. m., og naar den ikke befandtes tilfredsstillende medførte det et forlænget Ophold i denne Afdeling, hvilket dog meget sjelden indtraf²⁾. Øvelsen i Anatomie-

1) Middeltiden for det stadige Ophold i Smedien var i Tidsrummet fra 1808 til 1816, regnet for 70 Elever, mellem 7 og 8 Maanedere.

2) Underviisning i Hestens Strigling og Pudsning m. m. blev siden 1804

roden var fastsat til et Aar, og den var sjelden kortere; hver Elev erholdt i Vintersemestret 4 Timers daglig Øvelse i Dissection og eengang ugentlig øvedes de afværende i chirurgiske Operationer. Før end Eleven kunde optages i fjerde Klasse blev han underkastet en Prøve, og han forblev i den practiserende Kode $\frac{1}{2}$ Aar; dog tog man Herved tillige Hensyn til, om han havde faaet et tilstrækkeligt Antal syge Dyr i Behandling. Naar Eleven havde tilbagelagt dette practiske Cursus betegnedes han som Candidat og han ansaaes forpligtet til at indstille sig til den Examen, som nærmest forestod. Han havde nu mere Frihed til Studeringer, men maatte dog fremdeles deeltage i forskjellige practiske Øvelser. I denne Stilling tilbragte han indtil 6 Maanedes. Ved Indførelsen af Regulativet fra 1812 bestræbte Forstanderen sig for at frigjøre Eleverne for flere med deres Underviisning ikke nødvendigen forbundne Syssler; men uagtet Kongen befalede, at Eleverne ikke maatte anvendes til Staldarbejde eller lignende simplere Tjeneste, kom dette dog ikke til Udførelse, fordi man ikke kunde gjøre Udveit til Penges for de i saadant Tilfælde fornødne Tjenestefolk¹⁾. Uddelingen af Hidspræmier synes at være ophørt efter 1810, hvortil det blandt andet hidrog, at Tilskudet til Kassen var blevet mindre end forhen, fordi Hesteslagting nu blev mere almindelig og der blev afgivet færre Heste til Skolen.

givet ved en af de til Veterinærskolen commanderte Corporaler. Han erholdt for hver Elev siden 1804 2 Mark d. D.; men denne Godtgjørelse er senere bleven forhøiet og blev i det mindste siden 1821 erlagt med 2 Rbd.

1) I den længste Tid af den omhandlede Periode var der ingen Forretning ved de practiske Underviisningsanstalter, selv tildeels ved Aplingens Drift, ved Reenholdelsen i samtlige Skolens Localer, ved de under Forstanderskabet foresaldende Vrinder o. s. v., uden at Eleverne deeltog heri, og de kunde ikke undslaae sig for nogen af disse Forretninger, uden at ansees som dem der forsaae sig mod Skolens Reglement.

Underviisning for Dyrlege-Elever efter Mai 1837.

Den theoretiske Underviisning. I Foraaret 1837 erhvervedes Kongens Tillabelse¹⁾ til at lade holde separate Forelæsninger over flere af Hjælpevidensfaberne²⁾, og til nogle af disse at antage Docenter udenfor Skolen. Som nye særskilte Doctriner optoges derpaa strax Propædeutik (Encyclopædie) og almindelig Zoologie, men over almindelig Anatomie og Physiologie gaves Foredragene i den nærmeste Forbindelse med de specielle Dele af disse Doctriner. Almindelig Botanik blev foredraget særskilt ligesom forhen og desuden foranstaltedes senere Foredrag i Læreanstaltens botaniske Have over anvendt Plante-lære. I de tidligere stedfundne særskilte Foredrag over Physik og Chemie, over Huusdyravl og Huusdyrhold samt over Beslaglære foregik ingen Forandring, uden forsaavidt at Pharmacie og Pharmacognosie, som tidligere mere var knyttet til de che-

1) De siden denne Tidtagne Bestemmelser ere næsten alle betegnede som interimistiske. I Budget for 1841 samt Normal-Reglementet for samtlige Stats-Indtagter og Afgifter p. 358 bemærkes, at det er befalet Directionen inden Udgangen af 1841 at indgive Forslag til Læreanstaltens fremtidige Organisation og derpaa grundede Normalreglement, og at foreløbigen betydelige Forandringer ere iværksatte. I Budget for 1842 yttres, at adskilligt endnu stod tilbage i de paatankte Forandringers Udførelse; men i Budget for 1843 berøres, at Directionen havde indgivet allerunderdanigst Forslag angaaende den befalede nye Organisation, paa hvilket der ifølge Budget for 1848 endnu ikke var afgiven endelig allerhøieste Approbation.

2) I Tillabelsen nævnes: 1) Almindelig Zoologie, 2) almindelig Botanik som Forberedelse til Kundskab om Læge- og Foderyplanter, 3) almindelig Anatomie og Physiologie, 4) Physik og Chemie, 5) Veterinair-Hygienie eller Huusdyrenes Behandling i deres sunde Tilstand, derunder indbefattet Læren om Hestens Beslag; 6) Læren om de vigtigste Racer af Heste og øvrige i Landøconomien vigtige Huusdyr, 6) Veterinairfagets Encyclopædie; og tilføies her: at Eleverne her gives Veiledning i Receptionering. (Sovrigt henregne de man ved Læreanstalten hidtil ifkun Physik og Chemie, samt Botanik og Zoologie til Hjælpevidensfaberne.)

miste Foredrag, nu forenedes med Pharmacologie (hvori ogsaa blev optaget Receptskrivningslæren), og at Huusdyrhold blev foredragne mere stadig og udførlig; dog blev denne sidste Doctrin først fuldstændigen afhandlet siden 1846 og samtidsigen begyndte de særskilte Foredrag over almindelig Diætetik. — Læreanstalten erholdt 1837 tre Docenter for Hjælpevidensfaberne¹⁾, der forhen varetoges af een Lærer, og Hovedvidensfaberne, som hidtil besørgeedes af tvende Lærere, bleve nu fordeelte imellem fem Docenter. — Forelæsningerne medtog omfiden 6—8 Timer dagligen og de kunne egentlig først fra denne Periodes Begyndelse siges at være offentlige, thi forhen maatte man i Overeensstemmelse med Skolens Foundation melde sig forud til Deeltagelse. — 1839 tilkjendegav Directionen, at Studiefriheden ved Skolen maatte være ubestaaen, og Elevernes Afbenyttelse af Foredragene blev saaledes frivillig, naar undtages at det, naar de vilde underkaste sig Examen, paalaae dem at forelægge Attester for den Underviisning, de havde afbenyttet ved Læreanstalten. Denne sidste Bestemmelse hindrede dog ikke nogen Elev i Afgang til Prøven, om han ogsaa mindre flittig havde afbenyttet Foredragene. — 1842 blev Underviisningens Organisation taget under fornyet Overveelse, og som et Resultat af denne vedtoges under 31te Januar 1843 et Regulativ, i hvilket de ovenfor ansførte siden 1837 udgaaede Forstrifter bleve tillempeede efter Forholdene og tilføiede nogle nye Bestemmelser. Et fuldstændigt Cursus af Foredrag over Hjælpevidensfaberne skal derefter tilendebringes i to Semestre og over Hovedvidensfaberne i tre Semestre. Der blev fastsat det omtrentlige Time-Antal

¹⁾ De herhen hørende Foredrag (der for en Deel bleve sælles for Veterinair-Eleverne og andre Studerende) fandt derpaa tilbeels Sted i de respective Docenters sædvanlige Auditorier i Byen, hvorved megen Tid gik tabt for Eleverne, og Overbestyrelsen fastsatte derfor 1845, at alle Foredrag herefter skulle holdes paa Skolen.

for hver Doctrin¹⁾ og den normale Ferietid²⁾). Examinatorium skal holdes for hver 4—6 Forelæsnings timer og derved føres en Censurliste³⁾). Ved den stationaire Guuranstalt skal holdes et klinisk Foredrag hver Uge og ved den ambulatoriske Guuranstalt eet hver Maaned⁴⁾). — Endelig erholdt Regulativet for Forelæsningerne de seneste Tillægsbestemmelser i „Underretning og Vejledning for Eleverne“ (see ovenfor, pag. 39), som 1844 blev udarbejdet for at overleveres enhver tiltrædende Elev⁵⁾), navnlig at Foredragene over Hjælpevidenskabene maae holdes om Sommeren; at der paa denne Tid holdes en botanisk Excursion ugentlig og hver 14de Dag et Foredrag i Veterinairhaven over den anvendte Botanik; at Beenlæren og Muskellæren gjen-

1) Botanik 80 Timer, Zoologie 70, Physik og Chemie 130, Propædeutik 30, Anatomie og Physiologie 300, Materia medica og Pharmacologie 150, almindelig og speciel Pathologie og Therapie 300, Chirurgie, chirurgiske Operationer samt Fødselshjælp 170, Hestens Ibrelære 60, Beslaglære 50, Diætetik samt Suusdyrhold og Suusdyrhold 170, Medicina forensis og Veterinair-Politie 70. — Det har dog vist sig, at der i Regelen ikke i det forestrevne Cursus kan vindes Tid til et saa stort Antal Timer.

2) Fra 1ste til 6te Januar, den stille Uge og første Tirsdag efter Paaske, Pintseløverbag og Pintsfeugen, den almindelige Ferietid om Sommeren, fra 16de Juli til 15de August (fastsat i 1844), den 24de December og Ugen imellem Juul og Nytaar. I April samt October, da Examen holdes, ophøre Forelæsningerne.

3) Af denne skal ved Læreren indsendes et Udtag for de Elever, som ville underkaste sig Examen, og navnlig isætedes for de ovenfor berørte Attester for Elevernes Afbenyttelse af Underviisningen.

4) Regulativet fastsætter, at tvende af Skolens Lærere skulle give Underviisning i Kliniken, men denne Bestemmelse blev ikke overholdt (see p. 44, Anmærkingen).

5) Den indeholder: I. Gjenstande, der komme i Betragtning ved at bestemme sig for Veterinairfaget. II. Organisation af Underviisningen for Veterinair eleverne. III. Anvisning til Elevens hensigtsmæssige Afbenyttelse af Tiden. IV. Udvalg af de for Veterinair eleven vigtigste Skrifter. V. Bestemmelse angaaende Veterinair skolens Bibliothek og Museum. VI. Organisation af Examen for Veterinair læger.

nemgaues eengang hvert Aar og at Eleverne øves i skriftlige Udarbejdelser over Gjenstande af Sygdomslæren og Statsveterinairvidenskab. — Afbenyttelsen af Forelæsningerne blev nu for de Elever, som studere for egen Regning, betragtet som aldeles frivillig, hvorimod Eleverne for offentlig Regning ansaaes forpligtede til at høre dem.

Ved Foredragene benyttede man i denne Periode mere eller mindre følgende Skrifter, foruden de ovenfor (p. 19—25) berørte, som angaa Veterinairvidenskab. Over Fysik: H. C. Ørsted's „Naturlærens mekaniske Deel“ og hans „Erindringsord til Foredragene over de ved Vagt uopsporlige Ferandringsers Chemie“. Over Chemie: Wöhlers „Grundriß“, oversat af E. A. Scharling. Over Botanik: J. F. Schouws „Erindringsord til en Forelæsning over almindelig Botanik“, og samme Forfatters „Erindringsord til en Forelæsning over Vægeplanter“; desuden „Anviisning til at kjende de danske Foderurter“ efter Wahlberg, ved S. Drejer. Over Zoologie: H. Kroyers „Grundtræk af Zoologien for Veterinairer m. fl.“ Over Skærfivæsen: C. Bruns „Anviisning til Faarenes Pleie o. s. v.“ Over Sygdomslæren: den danske Oversættelse af J. F. C. Dieterich's „Handb. d. speciellen Pathologie u. Therapie“; senere Ed. Herings Skrift over samme Gjenstand, J. F. C. Dieterich's „Handb. d. Veterinair-Chirurgie“ og hans „Handb. der Veterinair-Akiurgie.

Den practiske Underviisning. Da man forlangte at Eleverne skulde underkaste sig en Præliminairprøve, viste det sig strax at de bestaaende 10 daglige Dvelfestimer i Smedien for de yngste Elever maatte indskrænkes; der blev derfor 1837 foreløbigen fastsat 7 Timer, og da Skolen havde faaet flere Tjenestefolk (pag. 36) bleve Eleverne desuden forsaaned for en stor Deel af saadanne Sysler, som ikke vare uadskillelig forbundne med deres Underviisning. I Efteraaret 1837 gav Directionen et nyt Regulativ for den practiske Underviisning,

der i flere Henseender stemte overeens med det hidtil bestaaende ¹⁾, men allerede efter et halvt Aars Forløb blev Underviisningen saavel- som Elevernes Sykler i det Hele taget under fornyet Overveielse, fornemmelig efter Øttring af Forstanderen, at den fastsatte Tid til Elevernes Underviisning i Smedien var utilstrækkelig til deres behørigte Uddannelse til Beslagsmede. Directionen blev derpaa ved allerhøieste Resolusion af 6te April 1839 bemyndiget til at iværksætte: at Veterinairstudiet adskilles fra Smedehaandværket ²⁾ saaledes at Lærlinger særskilt antages til Oplærelse som Beslagsmede (p. 69), at 3—4 examinerede Candidater antages til Hjælp ved de practiske Forretninger ved Skolen (p. 33), samt at Eleverne fritages for Sygebeføg udenfor Skolen, saalænge de forberede sig til Veterinair-Examen, imod at de, efterat have underkastet sig denne, skulle i 6 Maanedes deeltage i bemeldte Sygebehandling, forinden Testimonier for Dyrslæger kunne meddeles dem ³⁾. Derhos bifaldt Kongen et Forslag til de practiske

1) Navnligen behølvte man i det Væsentlige den samme Klasse-Inddeling og fastsatte en bestemt Dvelfestid for hver. 1ste Klasse skulde arbejde dagligen 4 Timer i Smedien om Sommeren og 3 Timer om Vinteren; 2den Klasse derimod 3 Timer dagligen hver anden Uge. Elevernes Dyrkynding fra den ene til den anden Klasse skulde skee efter aflagt Prøve. Det paalaae endnu blandt andet Eleverne at arbejde extraordinairt i Smedien, naar Beslagsmesteren behøvede deres Hjælp, at besørge Reenholdelsen af Underviisningslocalerne, at hjelpe ved Afhentelsen af syge Dyr fra Byen og at gaae Lærerne tilhaande med hvad af dem forlanges.

2) Det er i Grundene for denne Resolusion bemærket, at Meningene heraf ingenlunde er at de egentlige Veterinairer skulle betragte Beslagsmedningen som dem uvedkommende, da practisk Kjendskab til Beslagets Smedning og Underlægning med Rette kan fordres af en Veterinair; men Smedningen bliver for denne en Bisag, medens den for Beslagsmeden er Hovedsagen. De Forbringer, som nu gjøres til Afgangsproven i Beslagskonst for Dyrslæger, ere heller ikke færre end dem, som forhen fandt Sted; der fordres endog nu en hurtigere Smedning og Sygebeslaget er optaget i Prøven.

3) Da Eleven saaledes kom bedre forberedt i denne Dvelfe, lovede den større Nytte for hans Uddannelse, og de syge Dyrs lynbige Behandling blev ogsaa derved mere sikret.

Beskæftigelser for Eleverne, hvorved den sidste Aest af de Eleverne paahvilende Forretninger, der ikke maatte anses ganske nødvendige for deres Underviisning, faldt bort¹⁾). De hidtil givne Bestemmelser vare for en stor Deel kun fremsatte i Almindelighed og der medgif saaledes nogen Tid, i hvilken Fremgangsmaaden deelte sig imellem disse og de ældre Bestemmelser indtil det ovenfor berørte Regulativ af 31te Jan. 1843 udkom. I dette blev det for Lærerens Bedkommende fastsat: at det i Almindelighed paaligger den Lærer, der holder Forelæsninger over en bestemt Doctrin, ogsaa at lede de herhen hørende practiske Øvelser, for at der kan være den tilhørlige Harmonie i Underviisningen; og har han som saadan at gjøre Rede for den Øvelsesleilighed, der er bleven tildeelt enhver Elev især, hvorfor herover ogsaa maa føres de fornødne Bifter, forsynede med hans Dom om Elevens Fremgang og hvoraf Udtog (ligesom af Censur-Bifterne ved Examinatorierne, pag. 89) indsendes for de Elever, som begjære at examineres; at Læreren i den stationaire Klinik dagligen skal revidere Journalerne, der tilføres Labningsforretningen over det syge Dyr, samt give Eleverne en trykt Anviisning til methodist at undersøge syge Dyr; at den practiske Underviisning i de chirurgiske Operationer indrettes saaledes, at Eleven inden et Ophold af to Aar er øvet i dem, der henføres til den almindelige Chirurgie, og at de øvrige maae være gjennemgaaede med Eleven inden 3 Aars Forløb. De Bestemmelser, som bleve fastsatte for Elevernes Bedkommende, er Grundlaget for det, som i denne Henseende er optaget i „Underretning og Vejledning

1) I Underviisningen var det fornemmelig Beslagovelserne, med hvilke der foretoges Forandring, idet de indskrænktes til i det højeste 2 Timer dagligen for hver Elev. Efter Bestemmelsen skulde det staae Eleven frit for selv at vælge naar han vilde begynde sit Cursus i Smedningen, men denne Bestemmelse, der faldt bort ved Regulativet af 31te Januar 1843, blev slet ikke afbenyttet. Man gjorde det til en Forpligtelse for Eleverne og især for dem, der have fri Bolig paa Skolen, at præparere det, der findes nødvendig til Forelæsninger over Anatomie.

for Veterinair-Elever"; men ved Affattelsen af dette Skrift undergik de nogle Forandringer, især derved, at man saavidt muligt undgik Underviisningstvang¹⁾. Det berorte Skrift fastsætter følgende: 1) i Beslagkonst begynder Eleven Underviisningen ved sin Ankomst til Skolen; saalænge indtil han kan forfærdige brugbart Beslag gives ham dagligen 2 Timers Dvelse, hvortil i Regelen regnes et Aar²⁾; efter denne Tid er der til Underviisning i Beslagkonst fastsat 2 Timer dagligen hver 2den Uge, afverlende om Vinteren med Underviisning i Dissection. 2) Underviisning i Hestens Røgt gives 1—2 Timer dagligen i Løbet af 6 Maaneder og begynder i Regelen med Elevens Ankomst til Veterinair-skolen³⁾. 3) Til Dvelse i anatomisk Dissection er fastsat 2—3 Timer dagligen hver anden Uge i Vintersemestret, afverlende med Underviisning i Beslagkonst og den operative Chirurgie⁴⁾; den for Deeltagelse heri fornødne Ind-

1) Det berorte Regulativ af 31te Januar 1843 bestemmer nemlig, at Eleven maatte blive et Aar i hver af de tre Underviisnings-Afdelinger: Smedeøvelserne, Forretningerne for Assistenterne og for Clinikerne; eller ogsaa aflægge en Dygtighedsprøve. Det havde viist sig, at Eleverne ikke benyttede sig af disse Prøver uden med Hensyn til Forberedelsen i Smedning, og de bleve derfor vedligeholdte for denne Dvelse og benyttede sig til at henvise Eleverne til at iagttage det, som i denne Henseende foretages.

2) Forberedelsesøvelserne for 47 Elever, som ankom efter 1ste Januar 1842, varede efter et Middeltal 8 1/2 Maaned.

3) Efter Regulativet skulde Eleven aflægge en Dygtighedsprøve, inden han ophørte med disse Dvelse; men denne Prøve blev nu henlagt til de samlede Afgangsprøver.

4) For de 10 Aar 1839—1848 var Udgiften ved Anatomien og Dvelse i de chirurgiske Operationer efter et Middeltal aarlig omtrent 200 Rbb. Udgiften forarsages især ved Indkjøb af Anatomieheste. Disse sidste, saavelsom andre Dyr, som Værestalten uden synderlig Bekostning fik Raadighed over, bleve isøvrigt jævnligt afbenyttede til videnskabelige Forsøg. I disse understøttedes Skolen derved, at Dyrenes Fodring for en stor Deel blev ydet fra Avlsbruget (p. 61). I Anledning af mere

sigt kan Eleven erhverve sig ved regelmæssig Afbenyttelse af de anatomiske Forelæsninger i et Aar. 4) Til Dvelse i Apotheket er fastsat 1—2 Timer dagligen, hvori Eleven deeltager afverlende med Dveller for Assistenterne i den stationaire Klinik i Løbet af et Aar; naar han har hørt et Cursus over Physik, Chemie¹⁾ og Botanik er han i Regelen tilstrækkeligen forberedt til at deeltage i disse Dveller. 5) Til operativ Chirurgie og Fødselshjelp anvendes 2 Timer ugentlig i Vintersemestret afverlende med Dissectionsøvelser; Begyndelsen steer sædvanligviis ikke førend Eleven i det mindste har afbenyttet den anatomiske Underviisning i et Aar. 6) I den stationaire Klinik finder Underviisningen Sted dagligen 1—2 Timer; Eleven deeltager deri deels som Assistent, deels som Kliniker, og i sidste Egenstaaelse bliver han deeltagende i Journalsørelsen, Ordinationen af Lægemidler og Udførelsen af Operationer; i Regelen er Eleven ikke tilstrækkeligen forberedt til at fungere som Assistent, førend han regelmæssigen har afbenyttet Underviisningen ved Veterinærskolen i et Aar, og til Deeltagelse som Kliniker udfordres 2 Aars Afbenyttelse af hele Underviisningen. Dvellen for Assistenten er beregnet til eet Aar²⁾, hvorefter han optages som Kliniker; Assistenterne saavel som Klinikerne deeltage i Besættelsen af de Dagtposter, som ere nødvendige for Guuranstalterne saavel om Dagen som om Natten³⁾. 7) Underviisning i Beslægtningen for de ældre

omfattende Forsøg til Lærestaltem og saa flere Gange extraordinære Tilskud og navnlig forhen i Hjælp af Foder fra den kongelige Stald, foruden det, som er berørt p. 61. Fra 1836 til Udgangen af 1848 udgjorde Udgifterne i denne Anledning omtrent 20 Rbd. aarlig.

1) I 1847 begyndte den kemiske Docent at øve Eleverne practisk i kemisk Analyse.

2) For 41 efter 1ste Jan. 1842 ankomne Elever var Middeltiden netop 12 Maaned. Iøvrigt er det siden Januar 1849 bestemt, at ingen Elev maa optages som Kliniker, førend han har bestaaet Proven i Hjælpevidensfaberne.

3) For at lette Eleverne Udgangen til Forelæsningerne under Dagtholbet

Elever samt i Dissection og i de chirurgiske Operationer ophøre, naar Forelæsninger i Overensstemmelse med Regulativet ikke finde Sted; i Beslagsmedien undervises ei heller de yngre Elever paa Helligdage; iøvrigt fortsættes Underviisningen i den stationaire og den ambulatoriske Klinik samt i Apotheket og i Beslagsmedien dagligen paa samme Maade, og da disse Underviisningsanstalter ikke taale Standsning ere Eleverne forpligtede til, saavidt det behøves, i Ferietiden saavel som paa Hellig- og Festsdage at varetage de her foresaldende Forretninger¹⁾. 8) paa de anførte Undtagelser nær, deeltager Eleven regelmæssigen i samtlige practiske Underviisninger og Dvælses indtil 3 Maanedes førend han indstiller sig til Examen²⁾. 9) De examinerede Elever maae i den ambulatoriske Klinik deeltage i Behandling af alle syge Dyr, som Veterinærskolen har i Cuur udenfor Læreanstalten og føre de for Tilsynet fornødne Rister, samt behørig Journal over Dyr med sjeldnere Sygdomme, og sætte Læreanstalten i Kundskab om Alt, deres Virksomhed i Cuuranstalten vedkommende³⁾. 10) Enhver Elev, der deeltager i en practisk Underviisning, maa rette sig efter de Forrifter, der til Under-

blev det i Regulativet fastsat, at det kan paalægges Candidaterne efter Omstændighederne selv at udføre denne Function. Angaaende Nattevagter blev det derpaa 1845 bestemt, at en Saglyndig bør vaage, naar der høves syge Dyr, som trænge til uafbrudt Tilsyn, men at det ellers maa stee ved Skolens Folk. Det kom gjentagende under Overveelse, om Eleverne kunde fritages for Vagtholdet i Meldestuen, og den Anskuelse gjorde sig gjeldende, at Elevens practiske Udbannelse fordrer den dermed forbundne Dvælse og Erfaring (see p. 43).

¹⁾ I den senere Tid blev det ikke fordret af Eleverne for Smediens eller Apothekets Skyld at deeltage i de her foresaldende Forretninger.

²⁾ Eleven, som ikke bestod Examen, ansaaes pligtig at øve sig paa ny som Kliniker, indtil han atter indstillede sig til Examen.

³⁾ Da det er Eleverne, som practisere i den ambulatoriske Cuuranstalt, tilladt paa Læreanstaltens Begne at ordinere Medicin til de Syge fra Apothekerne (p. 43), stæer der offentlig Bekjendtgjørelse om de Elever, som gaae over til denne Dvælse.

viisningens Lær og Ordens Bedligelsheds meddeles ham i Overensstemmelse med det Foranførte, og han maa afbenytte Underviisningen med Stadighed, Flid og Orden (see pag. 79, om Straf).

Middeltiden for Opholdet ved Lærestalten var for 71 Elever, som examineredes efter October 1839, medens flere af de paagjældende Elever i samme Tid have underkastet sig Forberedelses-Examen ved Universitetet, 46 Maaned, inden de kunde tiltræde deres Øvelseskursus i den ambulatoriske Guuranstalt. For de sidst dimitterede 20 Dyrlæger (til Udgangen af 1849) var Opholdstiden ved Lærestalten 40½ Maaned for at opnaae Afgangsexamen, og lægger man nu dertil Tiden for Øvelsen i den ambulatoriske Guuranstalt, saa bliver Opholdet 46½ Maaned, medens det førend 1837 var 41 Maaned (pag. 84). Herved maa dog bemærkes, at af de her berørte 20 Elever har Fjerdedelen gjort sig aldeles færdig paa 3 Aar eller kortere Tid, og Øvelsen i den ambulatoriske Guuranstalt blev ikke sjelden forkortet.

B. Underviisning for Elever i Hippologie.

a) For Officerer. Officerer, som enkeltviis gaves Tilladelse til at opholde sig ved Veterinairstolen, afbenyttede de herhen hørende Gjenstande blandt Forelæsningerne for Dyrlæge-Eleverne, og de havde isøvrigt frivillig Afgang til de fornødne Øvelser i Beslagsmedien, ligesom ogsaa Dissectionsøvelserne stode dem aabne. Undertiden blev der holdt særskilte Foredrag i dette Siemed, første Gang i Vinterhalvaaret 1810—11. Gjenstande for disse Foredrag, i hvilke Officerer fra hele Cavalleriet og Artilleriet deeltog, var Hestens Dyrlæge, dens Røgt, Pleie og Beslag samt de for disse Foredrag nødvendige Dele af Anatomien. Et lignende Kursus fandt Sted i Vintersemestrene 181½ og 181¾, og blev da udvidet til de vigtigste og farligste

af Hestens Sygdomme¹⁾. I Aarene 181 $\frac{8}{9}$, 182 $\frac{2}{3}$ og 182 $\frac{5}{8}$ blev et Cursus i Veterinairvidenskab foredraget for Artilleriecorpsets Officerer. Særskilte Foredrag over Hippologie bleve ogsaa givne for den militaire Høiskoles Elever siden 1831²⁾. Efter 1840 overdroges det det Kgl. Artilleriecorps at foranstalte disse Foredrag, som derefter holdtes 184 $\frac{3}{4}$ og 184 $\frac{4}{5}$, saavel for Officerer af Artilleriecorpset som andre Officerer. Disse særskilte Foredrag bleve ordentligviis holdte af den af Skolens Lærere (Forstanderen), som offentlig foredrog Hestens Dyrlære, men fra 1833 vare de overdragne til G. C. With, som derved afbenyttede en af ham for dette Niemed udarbejdet Ledetraad³⁾ og senere hans Haandbog i Veterinairvidenskab (pag. 23).

b) For Underofficerer. Opholdstiden ved Lærestanstalten blev for disse i Aaret 1783 (ligesom for Officerer) fastsat til 3 Aar, men 1824 blev den bestemt til 2 à 2 $\frac{1}{2}$ Aar. Det ovenfor (pag. 77) berørte Reglement fra 1795 fastsætter, at disse Elever skulde besøge Forelæsningerne⁴⁾, og alle andre Underviisninger ved Skolen, men af de practiske Øvelser, i hvilke de skulle deeltage, omtales kun anatomisk Dissection⁵⁾. Det 1815 fornyede Reglement, der ikke meget afviger fra det tidligere, tilføiede at Underofficererne skulde have practisk Øvelse i Smedien, for at lære at underlægge en Hestesko og undersøge

1) Underretning om disse Foredrag og de deri deeltagende Officerer findes i Veterinairsekskabets Skrifter 2den D. p. 462.

2) I Forstningen læstes der aarlig et vist Antal Limer for den ældste Afdeling af Høiskolens Elever, men senere gaves disse Foredrag først efterat Officererne vare dimitterede fra Høiskolen.

3) Ledetraad ved Forelæsninger over Veterinairfaget, udarbejdet for den kongelige militaire Høiskoles Elever, ved Lector G. C. With. Trykt i Kjøbenhavn 1833.

4) De Forelæsninger, som det især var dem vigtigt at høre, bleve fastsatte til de Limer, da de ikke vare i Ridekolen.

5) Underofficererne vare fritagne for den Dyrlægeeleverne paahvilende Ljenesse ved de forskjellige practiske Underviisningsanstalter.

en Fodskade ¹⁾. Da Forelæsningerne 1837 forøgedes saa betydeligt for Dyrlægeeleverne, kunde Underofficererne ikke saaledes som forhen afbenytte dem alle, og selv de for dem mere nødvendige Gjenstande foredroges udførligere for Dyrlægeeleverne, end det var nødvendigt for Underofficererne; der blev derfor 26de Juli 1844 trykt et nyt Regulativ ²⁾, der i de Udtryk, som Examinensattesten (see pag. 120) udviser, fastsætter i Almindelighed, at Hensigten er at forskaffe dem en grundig Kundskab om Hestens Ydrelære og Diætetik. Det paaligger dem derefter at here Forelæsninger og at deeltage i Examinatorier 1) over Hestens Anatomie og Physiologie, der foredrages særskilt for dem, 2) de offentlige Forelæsninger over a. Hestens Ydrelære, b. Hestens Beslaglære, for saavidt som den vedrører Dyrets funde Tilstand, samt c. Hesteavl og Hestehold. De practiske Underviisninger, som det er deres Pligt at afbenytte, ere 1) de offentlige Dvælseser over Hestens Ydrelære, 2) Dvælseser i Beslagsmedien, eengang ugentligen 1 à 2 Timer, i at underlægge Hesteføe uden Varmens Hjælp, 3) Underviisning i den stationaire Klinik dagligen, naar de ikke ere commanderte i Ridestolen. De erholde til Afbenyttelse ved Skolen G. C. Withs Haandbog i Veterinairvidenskab (p. 23), samt C. Viborgs Ydrelære og hans Beslaglære (p. 21-22), af hvilke de vigtigste Capitler ere udhævede i Regulativet.

c) For Civile. For Assistenten og Skolarer ved den Kongelige Manege blev der i Vintersemestret 18 $\frac{1}{4}$ og 18 $\frac{1}{2}$ holdt et særskilt Cursus over de for dem nødvendige Dele af Veterinairvidenskab, men iøvrigt benyttede disse Elever og Andre, som studerede Hippologie, de herhen hørende offentlige Fo-

1) Denne Dvælseser saavel som Dissectionsovelsen synes dog ikke regelmæssigt at have fundet Sted og med 1830, om ikke for, vare de begge ophorte.

2) Veiledning og Underviisningsreglement for de til den Kgl. Veterinair-skole og den militaire Manege commanderte Underofficerer. Kjøbenhavn 1844.

redrag for Dyrlæge=Cleverne¹⁾, og de toge tillige i Regelen privat Underviisning ved Skolens Lærere.

C. Underviisning for Beslagsmede.

a) For Grovsmedsvende. De, som undervises for at kunne aflægge Prøve som vordende Mestere i Kjøbenhavns Smedelaug (p. 69), erholde blot Veiledning i Skolens Smedie i at smede det der brugelige Normalbeslag for velbannede Høve og at beslaae efter den her brugelige Methode. Denne Fremgangsmaade var hidtil i Regelen usforandret. De belæres nu ved samme Leilighed om Reglerne for et godt Beslag i Almindelighed. Der anvendes i Regelen et Par Timer om Dagen, saalænge Dvelfsen staaer paa, og for denne maa Middeltiden ansættes til 3—4 Uger. Siden 1844 var den korteste Dvelfestid 3 Dage og den længste 16 Uger²⁾.

b) For Beslagsmedlæringer (p. 69) bifaldt Kongen under 6te April 1839 et Underviisnings- og Disciplin-Reglement, hvori Læretiden fastsættes til et Aar, der dog efter Omstændighederne kan forkortes eller forlænges, og det foreskriver at Lærlingerne, foruden at gives Dvelse i Smedning, skulle bivaane et Cursus over Beslaglæren, hvori indbefattes et Foredrag over Anatomien af Hestens og Drens Fod i sund og syg Tilstand, hvorhos de ved Skolens Dyrlæge³⁾ skulle øves i at aarelade, sætte Glycer, udbøde og castrere⁴⁾, dog, forsaavidt Castrationen

¹⁾ Med Hensyn til Cleverne i Hippologie blev Hestens Ibrelære fornemmelig foredraget om Vinteren.

²⁾ I ældre Tid bleve Dvelferne undertiden benyttede længere, og den Paagjældende deeltog da stundom i Forelæsningerne.

³⁾ Siden 1845 gav Beslagsmesteren hele den practiske Underviisning og han holdt desuden hver 14de Dag et Examinatorium over Beslaglæren for disse Læringer.

⁴⁾ Underviisning i Castration og Udbødning er ifølge afgiven Forflaring til Overbestyrelsen ikke bleven iværksat, fordi man efter Læreanstaltens Anstuelse derved vilde aabne Veien for Dvafsalverie og gjøre Skaar i

angaaer, med Undtagelse af Hingster. I Smedien skulle de arbejde dagligen om Sommeren 8 Timer og om Vinteren 6 Timer; denne Tid kan forlænges naar behøves, men Lærlingerne maae ikke uden privat Overenskomst bruges til andet Smedearbejde end hvad Beslag af Heste og Drer udkræver. De maae holde Smediens Værktøi i Orden, sørge for Reengjøringen samfunds, og stiftes til at have Vagt i Smedien, for i Beslagsmedens Traværelse at forestaae det foresaldende Arbejde.

D. Godtgjørelse for Underviisningen.

I Henhold til § 10 af Skolens Fundation vare de offentlige Forelæsninger og Underviisninger ikke alene tilgængelige for Enhver uden nogen Betaling, men Lærestiftens Elever erholdt i Regelen ogsaa gratis det fornødne Materiale til de practiske Øvelser. Smedesvendene, som øve sig til Brøven i Beslagkonst for vorde Mestere i Kjøbenhavn's Smedelaug, erlagde i Regelen 5 Rbd. til Beslagmesteren for Underviisningen, hvortil Grunden var, at de sjelden havde Leilighed til at deeltage i den normale daglige Underviisning og Beslagmesteren saaledes særskilt maatte offre Tid og Materiale. 1844 blev det fastsat, at denne Underviisning og de til Øvelserne fornødne Materialier tilstaaes

den vigtigste af de examinerede Veterinairlægers Indtægtsfilber, og forbt det vilde være vanskeligt og med Hensyn til Øvelserne meget bekosteligt heri at undervise Personer, som iøvrigt ere ubekjendte med Veterinairvidenskab. Desuden ere de indsendte Beslagsmedlærlinger paa een nær oplærte for Cavalleriet og i denne Stilling ville de sandsynligviis ikke have synderlig Leilighed til at besatte sig med de omhandlede Operationer. — Med Hensyn til § 18 af Stutteriforordningen af 8de Mai 1795, der, i Tilfælde af Mangel paa Hesteskærere, paabyder at saadanne oplæres ved Veterinairskolen, naar Leilighed dertil mangler hos en bekjendt duesig Hesteskærer, maa bemærkes, at saadant ikkun i ganske enkelte Tilfælde har fundet Sted. I Maret 1803 besvarede Skolens Elever sig for Directionen over, at der paa den Tid oplærtes saadanne,

saadanne Svende frit af Beslagsmedien, i Løbet af et Par Maaneder, imod at de, saalænge de benytte Underviisningen, deeltage i alt Smedearbejde paa samme Maade og under samme Vilkaar, som forestrevet er for Beslagsmedlæringerne; dog at det skal være Beslagmesteren tilladt, naar Svendene ønske Ovelfesterne bestemte efter deres Leilighed, og selv ønske at vælge de Gjenstande, hvori de især ville øve sig, at tilstaae saadant imod at Vedkommende i dette Tilfælde erlægge fra 5 til 10 Rbd. for Underviisning og Ovelfelsesmateriale. De berørte extraordinaire Foredrag for Officerer godtgjordes Docenterne af vedkommende Autoriteter.

E. Privat Underviisning.

Privat Underviisning af Skolens Lærere har stedse mere eller mindre fundet Sted. Den saakaldte Manuduction blev i Regelen kun givet Studerende, som ikke henhørte til de egentlige Dyr læge-Elever og som ikke agtede at gjøre Dyr lægefaget til Levevei, og af saadanne blev den i de fleste Tilfælde afbenyttet. Tilbligere manuducerede Forstanderen undtagelsesviis een og anden Dyr læge-Elev, og i Aarene 1837 og 1838 toge nogle af disse saadan Veiledning i Anatomie og Pharmacologie hos vedkommende Docenter, hvortil Grunden maa søges deri, at disse Doctriner nylig vare overdragne andre Lærere, medens samtidigen den strengere Examensform indtraadte. C. N. Wiborg holdt i Aaret 1800 Forelæsninger for 40 Tilhørere (for det meste unge Theologer) over Huusdyrenes Bygning, Pleie og Formercelse¹⁾. C. Wiborg gav oftere og navnlig i Vintersemestrene 181 $\frac{3}{8}$ og 182 $\frac{5}{8}$ private Foredrag over de berørte Gjenstande, især for Landmand, og G. C. With har stadigen i omtrent et Par De-

¹⁾ Afgangen betalt med 3 Rbd. See Thaarups Statistik 2den Deel, Rbd. 1812, p. 309.

cennier givet lignende Foredrag og navnlig, efter de i de senere Aar offentligt udstedte Bekjendtgjørelser i „Berlingske Tidende“ og i „Fædrelandet“, i to forskjellige Cursus i hvert Vintersemester, det ene over Hestens Ydrelære samt Huusdyravl og Huusdyrhold, det andet over et Udvalg blandt Huusdyrenes Sygdomme, hvorhos Deeltagerne øvedes i de for dem fornødne chirurgiske Operationer ¹⁾). Desuden holdt G. C. With i Vintersemesteret 18 $\frac{3}{8}$ gratis en Række Foredrag over Veterinairvidenskab for unge Læger ²⁾). Eschering gav i Winterhalvaaret 18 $\frac{4}{2}$ Foredrag for Veterinairskolens Elever over almindelig Pathologie og Therapie uden Godtgjørelse. I Vinteren 18 $\frac{4}{2}$ foredrog Michelsen Skæferivåsen og Ulbedømmelse og i Sommeren 1846 begyndte han et Cursus over Beslaglære for Veterinairskolens Elever. Barsoed holdt i 1845 og nogle af de nærmest paafølgende Aar om Vinteren et Cursus over Chemie, med særskilt Hensyn til Agerdyrningslæren, og som foranstaltedes af det Kongl. Landhuusholdningselskab. Samtidig gav han private Foredrag over Pkyst, især beregnede paa dannede Landmænd ³⁾, og som endnu fortsættes i Forbindelse med private Foredrag over Chemie ⁴⁾). Bøndz foredrager i indværende Vintersemester, for Landmænd, Huusdyrenes Anatomie ⁵⁾).

¹⁾ Afgangen til det første Cursus betaltes med 25 Rbd. og til det sidste med 15 Rbd. — Det aarlige Antal af Tilhørere kan anslaaes til omtrent 20.

²⁾ Den i Aaret 1777 for Chirurgiens Opkomst nedsatte Commission foreslog at de, som studere Lægevidenskab, skulde høre et Cursus over Huusdyrenes Sygdomme ved Veterinairskolen. (See Thaarups Statistisk 2den Deel, Rbd. 1812, p. 184.) Dette Forslag, der senere blev bragt paa Bane af E. N. Viborg, var hidtil uden den tilsigtede Virkning.

³⁾ Afgangen til disse sidste betaltes med 8 Rbd.

⁴⁾ Afgangskortet koster til disse Foredrag 15 Rbd. Antallet af Tilhørere i de private Foredrag var imellem 10 og 15.

⁵⁾ Afgangskortet koster 20 Rbd. I Forelæsningerne deeltage 7 Tilhørere.

Ottende Afsnit.

A. Afgangsprøver for Dyrlæger.

(Den fuldstændige Veterinair-Examen.)

Indtil October 1836.

Afgangsexamen for Dyrlæge-Elever fandt Sted fra Læreanstaltens første Tid ¹⁾ og de ere stadigen i de derover udstedte Testimonier betegnede som offentlige ²⁾. Den sædvanlige Examenstid var April og October Maaned, men i Læreanstaltens første Tid havde man en anden Termin ³⁾, og denne er ikke bleven overholdt meget strengt. Det største Antal Elever ere prøvede i April Maaned. — Om bindende Regler for Fremgangsmaaden ved Prøven savnes Oplysning indtil 1810, men ifølge Examenens protocollen ⁴⁾ vare de Gjenstande, i hvilke man 1796 prøvede Eleven mundtlig 1) Naturkyndighed, 2) Plantelære, 3) Anatomie, 4) Dyrelære ⁵⁾, 5) Materia medica, 6) Beslaglære, 7) chirurgisk Operationslære, 8) Sygdomslære; tillige forfattede Eleven en Obductions-Beretning. Vedtrækning blandt Spørgsmaalshedler fandt Sted ved denne Leilighed, som det synes første Gang. Ved

¹⁾ Dette bemærkes med Hensyn til Veterinairskolens Foundation, som kun omtaler Prøver og Examen for det Tilfælde at Rogen, inden at have frekventeret Skolen, formener sig at have de fornødne Kundskaber.

²⁾ Afgangen til at overvære Prøverne var betinget af forud at melde sig hos Forstanderen.

³⁾ Sandsynligen 1ste Juli og 1ste Decbr. (See Thaarups Statistisk Vden Deel 1812 p. 183.) 1780 findes Examen afholdt i April og i October. I Aarene 1781, 1782 og 1784 fandt ingen Afgangsprøve Sted, og Efteraarsprøven forekommer siden 1783 første Gang i Aaret 1792 (Septbr.), men mangler i 1797, ligesom Foraars-Prøven i 1795, 1796 og 1814. I Aarene 1804, 1811 og 1837 blev iffun afholdt Examen om Foraaret.

⁴⁾ Examenensprotokollerne findes opbevarede fra 8de Novbr. 1796.

⁵⁾ Herunder indbefattedes tillige Huusdyravsl og Huusdyrhold.

Prøven-undersøgte man hvor stort Examinandens Forraad var af Manuscripter, Bøger, Instrumenter og tørrede Planter¹⁾. — Om afholdte practiske Afgangsprøver oplyser Archivet Intet før end 1802²⁾, men for den øvrige Tid forekommer practisk Prøve i Anatomie, i Beslagkonst og i chirurgiske Operationer. — I Foraaret 1810 erholdt Afgangsprøven en Udvidelse og en nøjagtigere Organisation; til de berørte 8 mundtlige Prøver blev føjet 9) Kundskab om Gifter og Veterinair-Anordninger, 10) Lægeplanter's Dyrkning og Lægemidlers Tilberedning, desuden 11) skriftlig Prøve over en Opgave af Høghdomslæren³⁾, saa at der i Forbindelse med de bestaaende trende practiske Opgaver nu foretoges i alt 14 Prøver.

Førend 1817 ere, som det synes, flere Elever blevne færdige med hele Prøven paa een og samme Dag, men Tid efter anden forlængedes den, saa at der i Slutningen af denne Periode som oftest blev anvendt 1 Time til hver Candidat for de fleste af de berørte mundtlige Prøver, og da der i Regelen kun blev examineret tvende Timer dagligen, varede Prøven ikke sjelden længere end den berammede Maaned.

Prøven i Beslagkonst bestod i at forfærdige en For- og en Bagsto med tilhørende Søm for veldannede Hove samt at lægge en For- og en Bagsto under den levende Hest, efter Skolens Methode. Alden kunde derved afbenyttes efter Behag, men den anvendte Tid blev taget i Betragtning ved Bedømmelsen af Prøven. Prøven i Dissection medtog i Regelen en heel Dag og Examinanden maatte udføre 3 chirurgiske Operationer. Lodtrækning fandt ogsaa saavidt muligt Sted ved disse Prøver.

1) Denne Skik tabte sig efterhaanden og efter 1831 findes sædvanligen kun tilført Protokollen: „Candidaten har de fornødne Bøger og Instrumenter.“

2) Det er dog mere end sandsynligt at de tidligere have fundet Sted.

3) Denne medtog i den senere Tid i Regelen en heel Dag.

Examinander, hvis Stilling ikke tillod dem Deeltagelse i den ambulatoriske Cuuranstalt, og som ikke havde til Hensigt at uddanne sig til practiserende Dyrlæge, bleve underkastede en mundtlig Prøve, der gik ud paa reent practiske Gjenstande, saasom at undersøge en Fodskade, borttage Esterbyrden o. s. v.¹⁾

Examinatorerne vare stedse Skolens Lærere, saaledes at Forstanderen afholdt selv de fleste Prøver (de practiske altid) og iøvrigt deeltog heri kun den næstældste Lærer, der ligesom Forstanderen eraminerede i nogle Fag, hvori en Anden docerede. De yngre Lærere stiftedes med at føre Examensprotokollen og kontrollere Prøverne²⁾.

Characterer for de særskilte Prøver synes ikke at have været almindeligt afbenyttet førend 1810. For Hovedcharacteren besjente man sig indtil 1798 af en Mængde forskjellige Udtryk³⁾, som maae antages at svare til første og anden Characterer efter de nedenfor anførte tvende Grupperinger. 1808 forekommer en enkelt Gang tredie Character, men iøvrigt nævnes fra 1798 kun tvende, første og anden, eller bedste og næstbedste Characterer. Fra Mai 1810 vare saavel de specielle som Hovedcharactererne første, anden og tredie; første findes undertiden tilføjet „med Udmærkelse“ og en enkelt Gang er dette ogsaa Tilfældet med tredie Character.

Foruden de ovenfor berørte 14 Prøver gav man Characterer for Examinandens Forhold i den ambulatoriske Cuuranstalt⁴⁾

¹⁾ I den senere Tid af denne Periode var den Skik gjeldende, at Examinanden skulde præstere et anatomisk eller pathologisk Præparat til Museet.

²⁾ Naar Examinanden havde afbenyttet utillægelig Hjælp, gav man undertiden i samme Examens-Termin en anden Opgave; en enkelt Gang blev af denne Grund tilkendt anden Character for Dyrsøsel.

³⁾ I. Bedste; udmærket god; roesværdig (r. beqvem); meget god (m. duelig, m. beqvem, m. fortrinlig). II. Aldeles antagelig; duelig (beqvem, god, antagelig); nogenledes antagelig (n. beqvem); lidet beqvem (ei ufynndig); maadelig.

⁴⁾ Et Antal af 300 Syge, i hvis Behandling Examinanden havde deel-

og for Dpforsel¹⁾, saa at der var 16 specielle Characterer. Forstanderen tilkjendegav umiddelbar efter Prøvens Slutning den sidstberørte Character og skildrede i Auditoriet, rosende eller dadelende, Candidatens Dpforsel. — Censuren for den afslagne Prøve blev given alene af Forstanderen²⁾. Hovedcharacteren fremgik af de særskilte Characterer efter følgende Regler:

Første Ch. med Udmærkelse:	Alle Første.
Første Ch.	10 Første og 6 Anden eller 15 Første og 1 Tredie.
Anden Ch.	12 Første eller Anden og 4 Tredie.
Tredie Ch.	6 Første eller Anden og 10 Tredie.

Ved Cancellieskrivelse af 6te August 1805 tilstilledes Veterinairskolen nedenstaaende Formular³⁾ til en Ed for Dyrlæger

taget, blev anseet som Regel for at tilkjende første Character for denne Gjenstand, men der blev lagt ligesaa megen Vægt paa Candidatens gode Forhold isærligt i den ambulatoriske Cuuranstalt, saa at naar der enten af Cuuranstaltens Bestyrer eller af de syge Dyr's Eiere var ført Klage i denne Anledning, kunde end ikke et meget stort Antal behandlede Syge sikre Examinanden første Character.

¹⁾ Naar Studerende udenfor de egentlige Dyrlæge-Elevers Tal underkastede sig Examen, vare i Regelen et eller flere Medlemmer af Directionen tilstede, uden dog at deeltage i Censuren.

²⁾ Paa denne Character havde Examinandens Forhold i den ambulatoriske Cuuranstalt stor Indflydelse, saa at han ikke let fik første Character for Dpforsel, naar den manglede ham for de behandlede Syge. I begge Henseender vare Undtagelser fra første Character dog sjældne.

³⁾ Jeg Undertegnede, N. N., som paa N. N. Stifts Bekostning er ved den kongelige Veterinairskole i Kjøbenhavn oplært i Dyrlægekunsten, og som nu, ifølge Reser. af 26de Oct. 1792, nedsetter mig som Dyrlæge i bemeldte Stift, lover og sværger, at jeg med al mulig Flid skal bestræbe mig for at helbrede de syge Dyr, til hvis Hjælp jeg kaldes, at jeg, naar det overdrages mig at holde Synsforretninger over syge, eller formedelst smitsom Syge dræbte, Creature, saa noiagtigen som muligt skal angive saavel Sygdomstilfældene hos de levende og alle de Mærker, som kunne

med Anmodning om at iagttage, at enhver for Eftertiden fra Veterinarffolen dimitteret Dyrlæge aflægger samme, paa det de af dem som Dyrlæger afholdte Forretninger over dræbte Kreature kunne have den fornødne Troværdighed, ligesom Forstanderen og blev anmodet om at lade de allerede dimitterede og bosatte Dyrlæger underskrive et saadant Exemplar, og derpaa indsende samme til Bevaring ved Veterinarffolen.

Afgangsprøver for Dyrlæger efter October 1836.

Overgangen til den nærværende Fremgangsmaade skete i October 1836 ved at lade hver Docent især examinere i de Fag, hvori han docerede, og flere Videnskabsmænd vare af Directionen indbudne til at overvære efter Leilighed den Prøve, som da blev afholdt. Protocolførelsen og Opsynet under Udarbejdelsen af de skriftlige Opgaver blev overdraget en Lægekyndig udenfor Værestalten, som antoges for hver Afgangsprøve. Antallet af Spørgsmaalssedlerne blev forøget og paa hver opførtes flere Spørgsmaalsgjenstande, medens der forhen kun var een¹⁾. Under 5te April 1837 bestemte Directionen, ifølge dertil meddeelt allerhøjeste Bemyndigelse, a) at den mundtlige Examen skal afholdes 7—8 Timer dagligen og fortsættes, fra den Dag den er begyndt, uden Afbrydelse. b) Examinationen i hver særskilt Disciplin foretages for sig over samtlige Examinander, saa at disse samme Dag prøves En efter

lede til Kundskab om de dræbte og obducerede Kreatures Sygdoms Tilstand, medens de vare ilive, som ogsaa den Verdi, de synde Dyr kunne anses at have havt, uden at lade mig af Benfald, Gave eller andre Aarsager forlede til i nogen Henseende at afvige fra Sandheden, samt endeligen at jeg ogsaa i alt Anbet af yderste Kræfter skal rebdeligen opfylde de mig som offentlig prøvet Dyrlæge paaliggende Pligter. Saa sandt hjelpe mig Gud og hans hellige Ord.

¹⁾ Ved Prøven over Zoologie og Botanik afbenyttedes ikke Spørgsmaalssedler; dog have de været i Brug for sidstnævnte Gjenstand efter 1836.

Anden¹⁾. c) Ved Prøven skulle være tvende af Directionen tilkaldte kyndige Mænd tilstede, som tilligemed den examinerende Lærer censurere de specielle Fag, efterat Examinationen er tilendebragt²⁾. d) De specielle Characterer ere Udmærket Godt (8 points), Meget Godt (7 p.), Godt (5 p.), Lømmelig Godt (1 p.), Maadeligt (\div 7), Slet (\div 23)³⁾. e) Hovedcharactererne ere første, anden og tredje; til første Characterer kan føies Prædikaten „med Udmærkelse“. Første Characterer med Udm. fordrer simpel Pluralitet af Udmærket Godt og forresten Meget Godt; for første Characterer udfordres $\frac{2}{3}$ Meget Godt og $\frac{1}{3}$ Godt; for anden Characterer en Talværdi som af Godt i alle Fag, og for tredje Characterer en Talværdi ikke under $\frac{2}{3}$ Godt og $\frac{1}{3}$ Lømmelig Godt. f) Om de Dage, paa hvilke Examen afholdes, foranstaltes Beskjendtgjørelse i de offentlige Tidender.

Afgangsprøven undergik Lid efter anden nogle Forandringer og forsøgedes med nye Examensgjenstande. Lærestalten udgav i Mai 1838 i Trykken „Grundtræk af Fordringerne til Veterinair-Examen“, hvori der ogsaa findes Anvisning til Kil-

¹⁾ Den mundtlige Prøve i en Doctrin finder Sted vedholdende i 2 Timer og da hver Examinand maa prøves en halv Time, tages der i Regelen ikke flere end 4 paa hver Afdeling.

²⁾ Indtil 1849 valgte Directionen selv Censorerne, men nu efterat der er givet Regler for Valget, tager den nærmeste Bestyrelse den fornødne Bestemmelse, som forelægges Dverbestyrelsen inden den udføres. Foruden Examinator skal i Regelen een af Skolens Lectorer være Censor og den tredje Censor vælges udenfor Lærestalten, saaledes at en i Faget erfaren Mand tiltræder for det egentlige Veterinairfag. Det er derhos anseet for rigtigst, at der i hver enkelt Videnskabsgreen tilkaldes de samme Censorer ved den practiske som ved den mundtlige Prøve. Det er vedtaget, at Censuren ansees gyldig, uagtet den ene af Censorerne udeliver.

³⁾ Siden 1846 tilføies Examens-Protocollen hver Censors specielle Characterer-Votum, hvortil de imellem de normerede Characterer liggende Talstørrelser ogsaa tør benyttes.

berne for den udfordrede Kundskab ¹⁾). Prøverne ere nu:

- a) mundtlige: 1. Anatomie og Physiologie, 2. Diætetik ²⁾, 3. Beslaglære, 4. Hestens Ydrelære ³⁾, 5. Huusdyravl ⁴⁾, 6. Pharmacologie og Pharmacie ⁵⁾, 7. Pathologie og Therapie, 8. Chirurgie og Fødselsbæjlp, 9. Statsveterinairvidenskab, 10. Zoologie ⁶⁾, 11. Botanik, 12. Physik og Chemie. b) skriftlige: 1. Pathologie, Therapie og Chirurgie ⁷⁾, 2. Statsveterinairvidenskab ⁸⁾. c) practiske: 1. Anatomie, 2. Beslagkonst ⁹⁾,

¹⁾ Foruden de særskilte Examenegjenstande, som vare indførte for 1836, nævnes i denne Zoologie, Sundhedspleie, Huusdyravl, Physiologie og Fødselsvidenskab, men i de tvende sidstnævnte Gjenstande blev Examinanden ligesaalet som forhen prøvet særskilt, og han erholdt ei heller særskilt Character for Physik og for Chemie, som i det berorte Skrift staae opførte hver for sig.

²⁾ Denne Doctrin eller Læren om Sundhedspleien blev særskilt optaget i April 1837.

³⁾ Prøven i Hestens Ydrelære er siden 1844 ligesaa meget practisk som mundtlig, da Examinanden maa bedømme nogle Heste.

⁴⁾ Siden October 1839 blev Examinanden særskilt prøvet i denne Gjenstand, der indtil 1846 var indskrænket til Hesten og Faaret, medens man ved Prøven over Diætetik tog Hensyn til de øvrige Huuspattebyr. Nu skal Prøven omfatte alle Huuspattebyr.

⁵⁾ Den forhenværende Examenegjenstand „Lægeplanter og Dyrkning og Lægemidlers Tilberedning“ blev i April 1837 fordeelt saaledes, at den første Gjenstand gik ind under Botanik og den anden under Pharmacologie, hvori de nu begge ere optagne.

⁶⁾ Heri er Examinanden prøvet siden 1839.

⁷⁾ Der forelægges Examinanden afværende en Opgave over de udvortes eller de indvortes Sygdomme. I Begyndelsen af den omhandlede sidste Tidperiode gav man fælles Character for den skriftlige Prøve og den tilsvarende mundtlige.

⁸⁾ Denne Prøve fandt første Gang Sted i April 1844 og indbefatter Gjenstande, hørende til den veterinaire Rettspleie og Veterinair-Politie.

⁹⁾ I denne Prøve er siden 1836 foregaaet den Forandring, at Examinanden efter en opgiven Model og til Foden af en død Hest maa forfærdige Beslaget til en syg eller isbedannet Fod, eller med Feil i Bevægelsen samt anbringe samme under Foden. Foruden Sættigheden maa en Sko til en sund Fod under Tilvirkningen ikke opvarmes oftere end tvende Gange

3. Operativ Chirurgie, 4. Klinik¹⁾, 5. Pharmacie²⁾. Alle disse Prøver censureres særskilte, men da den practiske Prøve i Pharmacie drages ind under Pharmacologie, er der 18 særskilte Characterer for Dannelsen af Hovedcharacteren. Den forhen meddeelte Character for Elevens Opførsel og for hans Forhold i den ambulatoriske Guuranstalt har siden 1839 ingen Indflydelse havt paa Hovedcharacteren, hvorimod den i nogen Tid blev berørt i Testimoniet (pag. 114).

Det blev i 1845 tilladt, særskilt at underkaste sig Prøven i Hjelpevidenskaberne (Physik, Chemie, Botanik og Zoologie), førend Prøven i Hovedvidenskaberne, dog saaledes, at Charactererne fremdeles uforandret tages i Beregning ved den endelige Hovedcharacters Bestemmelse³⁾; samtidigen blev det befalet, at Eleverne med Begyndelsen af Aaret 1849 maatte have underkastet sig denne Prøve førend de kunne optages som Klinikere.

og en Sko til en syg eller ilbedannet Fod, eller mod Feil i Bevægelsen, ikke oftere end fire Gange.

¹⁾ Den kliniske Prøve fandt Sted første Gang i April 1844. Blandt de for denne givne Bestemmelser ere, at der til det Examinanden opgivne syge Dyr helst vælges Hest eller Dre, men iøvrigt ogsaa, naar Omstændighederne byde det, et af de andre Huuspatte-dyr. Examinanden bestemmer Sygdommen, dens Form, Character o. s. v., forordner den diætiske og curative Behandling og navnlig de fornødne Medicamenter i Receptform; hvilket alt dicteres af Examinanden til Protocollen.

²⁾ Denne Prøve blev først afholdt i April 1844 og censureret i Forbindelse med den kliniske Prøve, men senere er den foretaget særskilt og censureret i Forbindelse med den mundtlige Prøve i Pharmacologie i et Forhold som 1:3. Den bestaaer i at dispensere et Lægemiddel til et sygt Huusdyr efter en af Examinator opgiven Recept.

En udførligere Fremstilling af alle Prøvernes Bestaafenhed findes i den p. 39 berorte Underretning og Veiledning for Veterinaireleverne. Deri er desuden berørt en practisk Prøve i Hestens Regt, navnlig i Pudsnings og øvrige Reengjøring m. m., og som skal censureres i Forbindelse med den mundtlige Prøve over Diætetik. Denne er endnu ikke bleven afholdt.

³⁾ Denne Tilladelse blev allerede samme Aar afbenyttet.

Eleven, som anden Gang indstiller sig til Prøve i Hovedvidenskabene, er (siden 1846) fritaget for Prøve i Hjælpevidenskabene og de ham for disse under en tidligere Prøve tillagte Characterer komme i Beregning ved Hovedcharacterens Bestemmelse¹⁾.

Indtil 1840 meldte Eleven det blot mundtlig ved Læranstalten, naar han ønskede at indstille sig til Examen, men det blev nu foreskrevet som Regel, at han en Maaned forud maatte indgive skriftlig Begjering derom til Overbestyrelsen og som foruden Charactersejddel for Præliminair-Examen maatte være ledsaget af vedkommende Læreres Attester om, hvilke Forelæsninger og Dvelfer han har bivaanet²⁾. Denne Bestemmelse er senere (1843) forandret derhen, at Begjeringen indgives til den nærmeste Bestyrelse med Oplysning om Elevens fulde Navn, Fødested, Alder, Forældrenes fulde Navn og Stilling, samt om den Underviisning han tidligere har nydt, og istedetfor de afbrede Attester fra Lærerne traadte nu de ovenfor (pag. 89 og 92) berørte Udtog af Censurlisterne, som fores ved Examinatorier og den practiske Underviisning³⁾. — Det blev 1842 fastsat som Regel, at den Elev, som tvende Gange har forladt Examen, ikke kan gives Udgang til denne førend efter et Aar, samt at den Elev, med hvem dette er Tilfældet 3 Gange, ikke oftere tør fremstille sig til Examen..

¹⁾ Et Andragende fra en pharmaceutisk Candidat om at fritages for Prøve i de Hjælpevidenskaber, i hvilke han var prøvet ved pharmaceutisk Examen, blev afflaaet.

²⁾ 3 Dvereensstemmelse med dette Paabud bleve nogle Elever, som begjerte at examineres, uden at have øvet sig i Beslag for syge Fødder, tilholdte, forinden at indsende Attest for at have gennemgaaet et fuldstændigt Cursus i Beslagsmedien.

³⁾ Siden denne Forandring er ingen Elev nægtet Udgang til Prøven, om han end havde afbenyttet Underviisningen mindre flittig.

Dhrr., som have bæret de siden 1837 afholdte Afgangsprøver med at deeltage i Censuren i Forening med Skolens Lærere, vare Lid efter anden: Vardenfleth, Kgl. Staldmester; Christensen, Dr., Overlæge; Christiansen, Ritmester; David, Proprietair; Djørup, Dr. Overlæge; J. E. Drewsen, Landoeconom og Fabrikeier; Erichsen, Regimentsdyrlæge; Forchhammer, Dr. Professor i Mineralogie; Gjerløv, forhenværende Beslagmester ved Veterinairskolen; J. Hansen, militair Dyrlæge; Hauberg, Apotheker; Haugsted, Dr. med.; Hegermann-Lindencrone, Ritmester; Helper, Dyrlæge ved den Kgl. Stald; Hornemann, Major, Stutmester; L. Jacobsen, Dr. Lovlæge; J. Lange, Candidat; Mørch, Contoirchef; Nielsen, Dyrlæge ved det Kgl. Stutteri; Petit, Bataillonschirurg; Rasmussen, Fuldmægtig ved Mønten; Ravn, Læge; Reinhard, Dr. Prof. i Zoologie; Ringheim, Stabsdyrlæge; Roepstorff, Kgl. Staldmester; Schouw, Dr. Prof. i Botanik; Sjøholm, Smedemester; Sommer, Dr. Professor i Medicin; Stein, Dr. Professor i Medicin; Vahl, Dr. Assistent ved botanisk Have; Voigt, Ritmester; Ørsted, Dr. Professor i Physik.

Udfaldet af de offentlige Afgangsprøver for Dyrlæger.

Siden 1779, da den første Afgangsprøve blev afholdt efterat Skolen havde faaet sin Foundation, og indtil Udgangen af 1850 indstillede sig til den fuldstændige Prøve 642 Examinander, der samtlige paa 8 nær¹⁾ bestode samme, navnlig²⁾:

¹⁾ De 7 af disse falde paa Perioden førind 1836.

²⁾ Dette Udfald maa vistnok for en stor Deel tilskrives den Omstændighed, at det var gjort Lærerne til Pligt (Reser. 26de October 1792), inden det første halve Aar at anmelde for Stifet, om den indsendte Lærling befandtes at mangle den fornødne Beqvæmhed.

Militaire.	Civile.							
	Fra danske Provindser.		Fra Slesvig.		Fra Holsteen.		Fra Lauenborg.	Fra Norge indtil 1814.
	Dff.	Priv.	Dff.	Priv.	Dff.	Priv.	Priv.	Dff.
160 deraf fra Norge 28	112	176	22	43	25	65	4	15

Desuden følgende Elever fra Udlandet: Norge 4, Sverrig 2, Oldenburg 1, Lybek 3, Cutin 1, Bremen 1, Hannover 2, Mecklenborg 2, saa at det hele Antal er 634. Blandt det anførte Antal vare, foruden de egentlige Dhyrlage-Elever, 8 Officerer og 7 Civile, Alle indenlandske.

Det aarlige Middeltal for Antallet af de dimitterede Dhyrlæger er saaledes $8\frac{2}{3}$. For Perioden 1777—95, da man kun understøttede militaire Dhyrlægers Dannelse, var Middeltallet $6\frac{1}{7}$. For den følgende Periode, efterat Stifts- og Amts-Elever, samt Elever fra Hertugdømmerne (pag. 63) forøgede de Dimitteredes Antal, blev Middeltallet forhoiet til $8\frac{2}{3}$, saalænge der endnu var Tilgang af de offentlige Elever fra Norge; men selv efterat disse ikke længere havde Indflydelse herpaa, navnlig for Perioden 1817—1836, steg det aarlige Middeltal til $11\frac{1}{6}$. For Perioden 1837—50, i hvilken Fordringerne til Elevernes Kundskab bleve stærkede, og de militaire Fripladser bleve inddragne¹⁾, var det aarlige Middeltal $7\frac{1}{3}$. Det høieste Antal, som blev dimitteret i et Aar, var 23 (1783), men i 8 Aar til forskjellige Tider var Antallet under 4 og i Aarene 1781—82 og 84 har slet ingen Afgang fundet Sted.

Antallet af dem, som første Gang ikke udholdt den samlede Prøve eller den særskilte Prøve i Hovedvidenskaberne, men derimod bestode den ved første Gjentakelse, var 19, deraf først end 1836 ikkun 3. Desuden maatte Een tage Prøven i Hjelpevidenskaberne anden Gang. — Antallet af dem, som tvende

¹⁾ De civile Fripladser bleve vel ogsaa inddragne i denne Periode, men deels bleve nogle nye oprettede og deels vare endnu de ældre Fripladser besatte, hvorfor denne Forandring endnu ikke har kunnet vise sin Indflydelse.

Gange faldt igjennem ved de førstnævnte Prøver, var kun to, begge efter 1836; desuden forsøgte To sig tvende Gange for-
gjeves i sidstnævnte Prøve. — 7 Candidater, deraf 2 førend
1836, forbedrede ved eengang gjentagen Prøve den erholdte
Hovedcharacter: Trede Character blev derved for tvende Can-
didater forandret til Anden og for een Candidat til Første;
iøvrigt var det anden Character, som overgik til Første. Tre
Candidater søgte derimod forgjeves at forbedre deres Character,
alle efter 1836. Ved den siden 1845 særskilt afholdte Prøve
i Hjælpevidenskaberne ere ingen af Examinanderne endeligen (ved
trede Prøve) erklærede umodne; men Gjentagelser af Prøven
fandt ikke sjelden Sted, navnlig fra October 1845 til April
1848 faldt tvende Elever igjennem to Gange, og med to Andre
var dette Tilfældet eengang¹⁾.

De tildeelte Characterer vare følgende:

Tidsperioden.	Første med Adm.	Første.	Anden.	Trede.
1779—1797.	"	35	70	"
1798—1836.	14	191	168	32
1837—1850.	1	42	38	21
	15	268	276	53 3 Mi 612 ²⁾ .

B. Gramens-Testimonier for Dyrlæger.

De første af Lærestalten udstedte Beviser for den over-
staaede fuldstændige Veterinair-Examen berøre især Elevens
Opholdstid ved Skolen, fri Underviisning, Gramens Datum,
den udviste Kundskab³⁾ og Dypførsel⁴⁾ og slutter med at tilsi-
ge

¹⁾ Tvende af Skolens Elever, som ikke kunde underkaste sig den siden 1836
førte Afgangsprøve, men som iøvrigt fandtes kvalificerede til Dyrlæge-
Praxis, erholdt paa Dverbestyrelsens Foranstaltning Rettighed til at
udøve denne.

²⁾ Om de manglende 22 Characterer savnes Oplysning.

³⁾ Efter et Schema fra 1789 findes den betegnet med 1) nogenlunde anta-
gelig, 2) antagelig, 3) temmelig god, 4) god, 5) meget god, 6) roesvær-
dig; men det maa antages at de andre Udtryk, som ere berørte p. 105,
ogsaa bleve benyttede.

⁴⁾ De herfor benyttede Udtryk vare: 1) nogenlunde upaaflagelig, 2) upaa-

den Paagjældende de Fortrin, som Skolens Fundation hjemler de ved samme udlærte Cuursmede¹⁾. Man forandrede snart Benævnelsen „Cuursmed“ til „Dyrlæge“ og anførte tillige i Testimoniet, at den Paagjældende forstaaer at skære Hingster, samt gilde og udbøde andre Huusdyr²⁾. Iøvrigt vare Examensbeviserne indtil Udgangen af forrige Aarhundrede affattede noget forskjelligt. Fra October 1800 forekomme trykte Testimonier, i tre forskjellige Udtryk med Hensyn til Vidnesbyrdet om den udviste Kundskab og Opsyrsel³⁾, og selv disse bleve i enkelte Tilfælde noget forandrede. 1817 undergif Beviset en ny Forandring: saavel paa Dansk som Tydsk blev det trykt med Kobberplade og forsynet med det danske Waaben, omstrevet: den Kongelige Veterinairskole 1773; det berører ikke den udviste

klagelig, 3) ordentlig og upaaklagelig, 4) flittig og ordentlig, 5) meget flittig og ordentlig. For Elever, som vare oplærte for egen Regning, udelod man i Regelen at berøre Opsyrsel.

- 1) Det er især ved dette Tilsagn, der senere er vedligeholdt, at Dyrlæge-Testimoniet adskiller sig fra andre meddeelte Attester, der kunne tjene Bedkommende til anbefaling som Dyrlæger. Fundatsens Forbud (see ovenfor, Indledn.) mod at besatte sig med Hestecurerer, maa her sammenholdes med en Cancellie-Skr. af 29de Mai 1827, som tilkjendegiver, at det ei kan formenes Nogen, der tiltroer sig den i saa Henseende fornødne Kyndighed, at helbrede Dyr, naar Sygdommen ikke er smitsom.
- 2) 1781 blev det forbudt alle andre end de af Amtmændene bestfittede og tilladte Gildere at skære Heste og andre Creature, men 1787 tilkjendegav Cancelliet, at de ved Veterinairskolen „udlærte Smede, naar paa deres Duelighed Intet var at udsætte“, fremfor Andre maatte bestfikes til Hestekarere, og Forordningen 8de Mai 1795 § 18 berettiger de Lærlinger, som fra Veterinairskolen ere forsynede med Vidnesbyrd om at kunne skære Heste og andre Creature, at udøve denne Haandtering, og byder at ingen nye Hestekarere maae antages hvor saadanne Lærlinger findes. Heri ligger Grunden til den Forandring i Testimoniet, at berøre Bedkommendes Duelighed i disse Operationer, noget man dog i den senere Tid har unbladt som overflødig.
- 3) Næmlig med Hensyn til Kundskab 1) nogenlunde antagelig, 2) antagelig og god, 3) meget roesværdig og fuldstændig, og med Hensyn til Op-

Dyrsførsel og den for Dagen lagte Kundskab er betegnet med første, anden eller tredje Character. I denne Skikkelse holdt man Testimonierne indtil 1837, men nu bleve de skrevne, og anførte man paa ny deri Candidatens Dyrsførsel ved Væeanstalten samt berørte tillige hans Forhold i den ambulatoriske Guuranstalt¹⁾. Da det 1839 blev befaleet, at Elevens Dvelse i den ambulatoriske Guuranstalt først skal ske efter overstaaet Examen, maatte Meddelelsen af Examenbeviset, forsaavidt som det autoriserer som Dyrlæge, udsættes herefter, og for det Tilfælde at Noget, uden at have gennemgaaet det befalede Dvelseskursus, ønskede en Attest for den bestaaede Prøve, blev det paa denne ved een eller anden Paategning tilkjendegivet, at den ikke autoriserer den Paagjeldende som Dyrlæge. Med Foraaret 1844 blev Testimoniet indrettet saaledes som det nu bruges²⁾, paa Dansk eller

førsel 1) villig og upaaklagelig, 2) flittig og ordentlig, 3) meget flittig og ordentlig.

1) For Dyrsførsel 1) godt, 2) meget godt, 3) roedværdig godt; og for Paategningen af de Syge 1) Orden, 2) Omhu, 3) megen Omhu,

2) Examen's-Testimonium
for

Dyrlæge N. N.

Til den i Maaned 18. afholdte offentlige Veterinair-Examen indstillede sig N. N. fød den 18. i efterat have opholdt sig Aar som Elev ved den Kongelige danske Veterinair-skole. Ved denne Examen blev han underkastet nedenstaaende Prøver, for hvilke han erholdt de vedtagne Characterer.

(Her følge de særskilte Prøver i den ovenfor pag. 109 anførte Orden.)

Ifølge disse særskilte Characterer erholdt han for den hele Examen Characterer.

Det tilføies, at han i Maaneder har practiseret i Veterinair-skolens ambulatoriske Klinik.

Som Folge af Ovenstaaende og den af ham aflagte og underkrevne Ed har Dyrlæge N. N. Afkomst til at nyde de Rettigheder, som de Kongelige Anordninger hjemle eller for Fremtiden maatte hjemle saadanne examinerede Dyrlæger.

Den Kongelige Veterinair-skole, den , 18.

Dybsk, steentrykt med latinske Bogstaver og forsynet med det danske Vaaben¹⁾. Copier af Testimonier fra 1800 vidne om at Forstanderen dengang underskrev Testimoniet i Fællesskab med den anden faste Lærer; men iøvrigt underskrev Forstanderen ene indtil det 1844 blev paalagt de 4 fast ansatte Lærere (Lectorer) at undertegne samme²⁾.

For Testimoniet betales til Skolens Kasse fra 1799 1 Rdl., derpaa (1812) 2 Rdl., som senere (1813) erlagdes med 2 Rbd. Sølvhårdi, hvilket blev anført paa Testimoniet. 1817 tillodes det Forstanderen at lade sig betale 4 Rbd. r. S. for Beviset, men denne Godtgørelse bortfaldt 1844 ifølge Overbestyrelsens Bestemmelse.

For at forebygge Misbrug med de afdøde autoriserede Dyrlægers Testimonier er det ved Cane. Skr. af 15de Septb. 1812 paalagt Skifteforvalterne at affordre Vedkommende den afdøde Dyrlæges Testimonium og gennem Overøvrigheden at indsende det til Veterinærskolen. Lignende Bestemmelse er ved Gen. Com. Coll. Skr. af 3te Decbr. 1812 givet samtlige Cavallerieregimenter og Corps med Hensyn til de militære Dyrlæger. Ifkun i enkelte Tilfælde er denne Befaling efterkommet.

C. Grovsmedprobe for Dyrlæger.

3 November 1812 begyndte man med at lade de ved Lærestalten udlærte Dyrlæger, naar de ønskede det, aflægge en Prøve som Grovsmed ved at gøre Mesterstykke³⁾. Ved Lodtrækning imellem omtrent 12 forskellige Opgaver tilfaldt det

¹⁾ Den vedtagne Skif, iffe at herre Eleuens Dyrsfel, kunde iffe ganske overholdes. Et Testimonium blev efter denne seneste Forandring givet Paategning om en af vedkommende Elev udviist betydelig Overhørigheid under hans Deeltagelse i den ambulatoriske Cuuranstalt.

²⁾ Saavidt erindres bleve Testimonierne i 1837—38 underskrevne af samtlige Examinatorer.

³⁾ Foranledningen hertil var den Rgl Resolution af 13de Aug. 1812, som

Dyrlægen at udføre i Veterinairffolens Smedie og under Beslagmesterens samt Forstanderens Bedømmelse et eller tvende af de vanffeliger Smedearbejder. For denne Prøve blev mod en Godtgjørelse af 4 Rbd. meddeelt et *Privilegium*, som tilstiger den Paagjeldende ifølge Rescriptet 26de October 1792 og den Rgl. Resolution 13de August 1812 Rettighed til at nedsætte sig som Smed i Kjøbstæderne eller paa Landet, hvor han selv maatte finde det fordeelagtigt. Antallet af de Dyrlæger, som have aflagt denne Prøve, der blev afholdt sidste Gang i 1836¹⁾, er i det mindste 68²⁾.

D. Afgangsprøve for Hippologer.

Officerer og Underofficerer af Armeen, som deeltog i Underviisningen ved Lærestalten (p. 67) ere fra første Tid blevne underkastede en Prøve³⁾, om hvis Bestaafenhed der dog savnes Oplysning førend 1799. Det synes, at man efter denne Tid lod Examinanden selv opgive de Gjenstande, hvori han vilde prøves mundtlig, og saaledes nævnes foruden Hestens Drelære, der ogsaa gik ud paa Bedømmelse af den levende Hest, Naturkyndighed, Anatomie, Sygdomme, Lægemidler og Beslaglære.

tillader alle ved Veterinairffolen oplærte Dyrlæger at nedsætte sig som Smede paa Landet eller i Kjøbstæderne, naar de fra Veterinairffolen medbringe et Lærebrev eller andet formeligt *Privilegium* for deres Duellighed.

1) Aarsagen til at den ophorte maa søges i Cancellieskrivelsen 16de Octob. 1830, der blandt Andet tilkjendegiver, at denne Prøve ikke giver Afkomst til at optages i Kjøbstædernes Smedelaug uden at gjøre det befalede Mesterstykke, og at Dyrlæger kun kunne øve Smedeprofessionen som Fri-mestere, naar de ei indtræde i Smedelauget. Senest har Cancelliet dog ved Skrivelse af 12 Decbr. 1837 tilkjendegivet, at det var findet i mødende Tilfælde at afgjøre det Fornødne ved speciel Bevilling.

2) Af disse falde de 34 paa Decenniet 1825—35. (See „Dagen“ for 1835 Nr. 191.)

3) See E. Viborgs Efterretning om Skolen. Rbh. 1792.

For Tidrummet fra 1804 til 1810 have ingen Efterretning om at saadan Prøve er afholdt. Fra 1811 blev alene examineret over Hestens Ydrelære, saaledes at Rægt, Pleie og Beslag fandtes paa Spørgsmaalssbeblerne og pathologiske Gjenstande vedrørende Ydrelæren forelagdes til Forklaring. Prøven blev stedse afholdt af Docenten i Ydrelære (som i den længste Tid var Skolens Forstander) og han gav alene Characteren indtil Octob. 1844, fra hvilken Tid der foruden Examinator er bleven tilkaldt tvende Censorer, der valgtes imellem Embedsmændene ved den Kongelige Stald=Stat, veterinairkyndige Officerer og Dyrlæger¹⁾. Prøven var stedse paa samme Maade offentlig som Examen for Dyrlæger, men den blev ikke forud offentlig bekendtgjort. Censuren blev indtil 1811 given uden bestemt Character, men de forskjellige benyttede Udtryk ere, med Hensyn til den hosfæiede Udagt over Charactererne, ordnede paa samme Maade som for Dyrlægerne (p. 105). Efter 1811 tildeelte man første, anden og tredje Character. Examensbeviset, som altid blev frebet, hørte siden 1826, foruden Dyholdstiden, Examensdatum, offentlig Examen i Hestens udvortes Veil og Fuldkommenheder samt dertil hørende Anatomie (undertiden tillige Sygdomme) og den tildeelte Character, men omtaler aldeles ikke nogen Berettigelse til Dyrlæge=Praxis.

Da Underviisningen for de til Læreanstalten indsendte Underofficerer kom under Overveielse i 1844 (pag. 98) blev det med Hensyn til Prøven fastsat, at denne særskilt maa gaae ud paa 1) Hestens Ydrelære og 2) Læren om dens Sundhedspleie, i Overeensstemmelse med de forefrevne Underviisningskilder, og at Examinanden maa vise sin Færdighed i at bedømme levende Heste, samt at underlægge Hesteføe uden Varmens Hjælp. Characteren betegnes nu i Testimoniet med meget gode, gode eller an-

¹⁾ Det militaire Medlem af Directionen eller Chefen for den militaire Manege var i Regelen tilstede naar Prøven blev afholdt med Militaire, dog uden at deeltage i Censuren.

tagelige Kundskaber og Testimentiet skrives loevrigt efter nedenstaaende Formular¹⁾.

De samme Bestemmelser angaaende Proven vedtoges 1844 for Elever af den Kongelige Manege under Staldetaten, men Attesten blev forandret forsaavidt som den kun berorer Underviisningstid, Examens Datum og den udviste Kundskab i disse Grene af Veterinairvidenskab.

Det hele Antal examinerede Hippologer udgjor indtil Udgangen af 1850 137, blandt hvilke vare 15 Officerer, 10 Elever af den Kongelige Manege ved Stald-Etaten, og 7 Private (1 fra Sverrig). 50 erholdt første (1 med Udmærkelse), 72 fik anden og 8 tredie Character. For de øvrige savnes Oplysning om Characteren. Eiden 1844 bleve 13 examinerede og af disse erholdt ikkun 3 første Character, og de 10 fik anden.

Til den omhandlede Prøve maa ogsaa henregnes den, som ifølge allerhøieste Befaling blev afholdt 1811, 1812 og 1813 med Officerer af Armeen, som havde deeltaget i Foredrag, bestemte for dette Niemed (p. 96). Nogle af disse, som deeltog i tvende Cursus af Foredrag, lode sig examinere tvende Gange. 46 Officerer underkastede sig denne Prøve, de 17 tvende Gange (see p. 97 Anmærkn. 1).

1) ved Regiment, der i Aar har erholdt Underviisning ved den Rgl. Veterinairstole i Hestens Ibrelare og Laren om Sundhedspleien, — navnlig med Hensyn til at bedømme Hestens Dygtighed for Ridestolen, Cavallerietjenesten eller anden militair Brug, at afbenytte den paa rette Maade og at yde samme den under de forskjellige mødende Forhold til Sundhedens og Brugbarhedens Væbligeholbelse hensigtsvarende Behandling, for saavidt samme ikke ubfordrer Dyrslægehjelp — har ved den med ham derover afholdte mundtlige og practiske Prøve, der fandt Sted d A., godtgjort at være i Besiddelse af Kundskaber, der kunne tjene ham til Anbefaling som militair Berider eller i anden Tjeneste, der har Krav paa Indsigt i Hestens Ibrelare og Laren om dens Sundhedspleie.

E. Afgangsprøve for Beslagsmede.

1. For Grovsmedmestere i Kjøbenhavns Smedelaug.

Saavidt bekendt er har denne Prøve fra første Tid alene bestaaet i ligesom nu at forfærdige en For- og en Baggfod med tilhørende Søm og at beslaae en For- og en Baggfod paa den levende Hest, alt efter Læreanstaltens Methode. Nu lader man dog tillige den Prøvegivende forklare sig over hvorledes han har opfattet Reglerne for et godt Hestebeslag og over Aarsagen til de Særegenheder, som Læreanstaltens Beslag frembyder ¹⁾. Indtil 1843 blev Prøven bedømt af Forstanderen med Bistand af Beslagsmesteren, men siden denne Tid ledes den af Docenten i Beslaglære og bedømmes af ham tilligemed tvende andre Censorer, hvoraf den ene vælges i Kjøbenhavns Smedelaug; den anden Censor var hidtil Skolens Beslagsmester. Siden 1843 maatte Prøven undertiden gjentages som utilfredsstillt og i et enkelt Tilfælde var en tredie Gjentagelse fornøden. Attesten bevidner alene, at den afslagne practiske Prøve er befunden antagelig, men i Examinens-Protocollen optegnes den ubvisste Dueligheds-Grad. Antallet af de saaledes Prøvede var fra 1843 til Udgangen af 1850 30 (pag. 69).

2. Prøve for Beslagsmedlærlinger.

Den Kongl. Resolution af 6te April 1839 bestemmer, at disse Lærlinger (p. 69) førend de forlade Skolen skulle aflægge en Prøve paa at have tilstrækkelig Kundskab i den theoretiske Beslaglære, Færdighed i at smede Skoe til syge og sunde Fødder,

¹⁾ Det Kgl. danske Cancellie erklærede sig 1839, i Overensstemmelse med Minoritets-Votum i Communalraadet imod at denne Prøve blev indrettet saaledes som den forefærdte Prøve for Skolens Beslagsmedlærlinger (see nedenfor). Senere har Læreanstalten henledet Opmærksomheden paa at den nuværende Prøve i Henhold til Veterinærskolens Funderation § 9 ogsaa burde træde i Kraft udenfor Kjøbenhavn.

i at beslaae disse, samt Dvælse i at aarelade, sætte Clysteer, udbøde og castrere, dog forsaavidt Castrationen angaaer, med Undtagelse af Hingster. Denne Prøve blev første Gang afholdt 1841 og blev det ved denne Leilighed fastsat, at Docenten i Beslaglære examinerer og bedømmer Prøven i Forbindelse med 2 Censorer, hyortil vælges en Dyrlæge udenfor Læreanstalten og een af Skolens Lærere. Ved den practiske Prøve i Beslagkonsten maa Examinanden smede 2 Skoe til de opgivne Fødder af en levende Hest, som han beslaaer, og desuden efter Lodtrækning forfærdige et Beslag med Skærpning eller mod Sygdomme og Feil i Lemmerne, saaledes at Prøven i denne Henseende baade er mere omfattende og sværere end Dyrlægernes Prøve i Beslagkonst. Den mundtlige Prøve er derimod mindre omfattende end Veterinairlægens. En Prøve i at castrere og udbøde er ikke bleven afholdt, efterdi Lærlingen ikke erholdt Underviisning heri (pag. 99); i de øvrige Operationer derimod lod man Examinanden vise sin Færdighed, dog uden at give denne Indflydelse paa Antagelsen af Prøven i Beslagkonst og i Beslaglære. Bevist for denne Prøve skrives efter nedenstaaende Formular ¹⁾). Af 8 Lærlinger, som underkastede sig denne Prøve, erholdt 3 første Character og Resten fik anden. De bestode alle Prøven den første Gang, naar undtages Een, som først erholdt Character, da han tredje Gang indstillede sig.

¹⁾ Lærebrev for som Beslagsmed. Aar 18 . . har den fra til Dplærelse ved Veterinairskolen indsendte Beslagsmedlærling aflagt den ved allerhøieste Resolution af 6te April 1839 befalede Prøve saavel i Beslagets theoretiske som practiske Deel, og derved viist saabanne theoretiske Kundskaber og en saadan practisk Færdighed, at han kan anses for en meget god (god, antagelig god) Beslagsmed. Ifølge heraf meddeles Beslagsmed dette Lærebrev, der i Henhold til Fundationen for Veterinairskolen af 23de Juli 1777 § 9 hjemler ham Ret til at beslaae, og tilføies det at ved Veterinairskolen har faaet Underviisning i at aarelade Hesten og sætte Clysteer.

F. Prøve i at castrere og udbøde.

I Genhold til Forordningen Sde Mai 1795 § 18 (p. 100) have nogle Personer i ældre Tid ved Læreanstalten aflagt saadan Prøve saavel paa Hesten som Svinet, nemlig 1795 Gen, 1802 Gen, 1803 Fem, 1816 Gen. Senere synes saadan Prøve ikke at være afholdt¹⁾. I de for de Paagjældende udstedte Duelighedsbeviser er det bemærket, at de af Amtmændene kunne vorde bestfikkede, hvor der ikke findes nogen af de ved Veterinairstolen oplærte Dyrleger.

G. Andre Prøver.

Foruden de berørte Examina blev undertiden afholdt Prøver, hvis Udstrækning blev fastsat efter den Paagjældendes Ønske, og Attester, som i nogle Tilfælde gif ud paa at Vedkommende kunne anbetroses syge Dyrs Behandling, bleve udstedte i Overensstemmelse hermed. Blandt 9 Veterinairkyndige, som saaledes bleve prøvede, vare 4 Indlændinge, de øvrige vare 2 fra Sverrig, 1 fra Norge, 1 fra Rusland, 1 fra Würtemberg. Den sidste af disse Prøver fandt Sted i 1835. Det var alene Forstanderen, som afholdt dem. 1839, da en Person ønskede at underkaste sig en Prøve i visse Dele af Veterinairfaget, tilskjendegav Directionen, at saadant ikke kunde tilstedes og at Ansøgeren, naar han ikke kunde eller vilde underkaste sig den foreskrevne Examen, maatte lade sig nøie med et stempelt Beviis fra den Docent, der kjender hans Fliid og Fremgang. Derhos tilskjendegav Directionen, at det ikke kan være nogen af Skolens Lærere formeent at prøve Gen eller Anden af de unge Menne-

¹⁾ I Aaret 1845 begjærte en Person at aflægge Prøve i disse Operationer, men Læreanstalten erklærede sig herimod, da der ikke var Mangel paa examinerede Dyrleger i det paagjældende Distrikt, og Begjæringen blev afflaaet.

ster, som for egen Regning besøge Skolen, i hant Kundskaber, og at meddele ham et Vidnesbyrd derom. Forstanderen udstedte derpaa i det mindste 3 saadanne Attester, af hvilke de to gik ud paa at syge Dyr kunne betroes Vedkommende til Behandling. Efter Forstanderskabets Døher vides saadanne Attester ikke at være udstedte. Ogsaa fra ældre Tid foresindes nogle Beviser for saadan Duellighed, uden at der er paaberaabt nogen Prøve¹⁾.

- 1) Indtil 1830 medførte Grøverne ingen Udgift af Betydenhed for Læreanstalten. Efter denne Tid var den væsentligste Udgift Honoraret for Opsynet og Protocolførelsen, Trykningen af Attester, Rister o. s. v. For de 13 Aar 1836—49 udgjorde Udgiften efter et Middeltal rigelig 50 Rbb. aarlig.

Niende Afsnit.

Læreaanstaltens Indtægter og Udgifter.

Det var Forfatterens Hensigt i den følgende Fremstilling især at give en kort og saavidt muligt nøiagtig Underreiming om den hele Indtægt, som Læreaanstalten har havt, og derhos tillige at vise de forskjellige Indtægtskilder og Indtægtens afværende Størrelse. Forsaavidt som Udgiften derved tillige er berørt, staaer den i saa nær Berørelse med Indtægten, at en Sondring ikke godt kunde finde Sted, hvorfra dog maa undtages Udgiften over Udgiften efter Statsregnskaberne. Over Udgifstens Detail findes udførligere Oplysning i Skriftets forskjellige Afsnit.

Udfigt¹⁾

over Middeltallet af den aarlige Indtægt i Tidsrummene

	Fra 1. Juli 1776 til 31. Dec. 1811.	Fra 1. Jan 1814 til 31. Dec. 1836.	Fra 1. Jan. 1837 til 31. Dec. 1847.
Af Finantserne ²⁾	1882 Rbd.		
" Stad-Statens Fond ³⁾	379 "		
" Militair-Statens Fond ⁴⁾ 753 "			
" Stutteriets Fond ⁵⁾	200 "		
	5194	5212	
For Stifts læringer ⁶⁾	588	1750	
" Læringer for Slesvig og Holsten ⁷⁾	84	640	
" Amts læringer og andre off. Læringer ⁸⁾	125	50	
" Læringer for Privates Regning	177	75	
Læreaanstaltens egne Indtægter ⁹⁾ . .	453	1469	
Af Hundeskatten ¹⁰⁾	"	182	
Tilskud til den ordentlige Indtægt . (see pag. 127)	126	335	
Summariff	4747	7691	14259 ¹²⁾

Den specificerede Indtægt findes næbenf. 11.)

1) Ifknu saa af de ældre Regnskaber kunde afbenyttes og Indtægten maatte

saaledes for de tvende først opstillede Lidsperioder beregnes efter andre forhaanden værende Oplysninger. De tvende først opstillede Lidsperioder ere især begrundede ved Forandringen i Pengevæsenet, og ere Aarene 1812 og 1813 ubeladte af samme Grund. Den tredie Lidsperiode er opstillet i Overeensstemmelse med de betydelige Forandringer i Underviisningens Organisation, som gjorde en meget forøget Indtægt nødvendig. Staaende Indtægt i Navneværdi er her omsat til Solværdi efter Cours 236, som er omtrent 22 mindre end Middeltallet for de forskjellige Kvartalscourser.

- 2) Fra Skolens første Lid udbetaltes aarlig til Forstanderen 1200 Rdl. foruden 500 for Secretairforretninger. I syv Aar (1784—90) gave Finantserne et aarligt Tilskud af 200 Rdl. til Lectorgagen eller til Pensionairer, og fra 1801 var dette en staaende Sum. Til Skolens Vedligeholdelse erlagdes siden 1803 250 Rdl., som besparedes ved Stutterivæsenet.
- 3) Tilskuddet var fra 1776 til 1790 aarlig 500 Rdl., derpaa 300 Rdl. og fra 1813 kun 100 Rdd. R. B. Det bortfaldt ved Udgangen af 1849.
- 4) Fra 1776 var dens Tilskud 500 Rdl. aarlig, fra 1780 700 Rdl. og fra 1793 800 Rdl. 1813 blev Contingentet fastsat til 818 Rdd., 1814 til 650 Rdd. S. B. og 1815 tilkom 192 Rdd. R. B.
- 5) Fra 1776 til 1790 blev betalt aarlig 200 Rdl., derpaa indtil 1801 400 Rdl., hvorpaa Tilskuddet ophørte indtil 1811, da det bestemtes til 200 Rdl. aarlig.
- 6) Den oprindelige Godtgjærelse for hver Elev var (1792) 100 Rdl., men fra 1812 blev den erlagt med det Tre dobbelte i Navneværdi.
- 7) Fra 1804 betaltes aarlig for hver af de 4 Lærlinger 100 Rdl., og fra 1813 blev Contingentet erlagt aarlig med i Alt 640 Rdd. Sely.
- 8) For en Amtslærling blev ifkun erlagt aarlig 100 Rdl. (Rdd. Solv), men for andre offentlige Lærlinger og for dem, som underholdtes for Privates Regning, fik Skolen en noget større Sum.
- 9) Hertil er henregnet Overstuddet fra Cuuranstalterne (p. 46), af Beslagsmebien (p. 55) og af Apotheke (p. 58); Indtægten for Syn over Kreature til fælles Græsgang (p. 51), der er anslaaet til 60 Rdl. aarlig fra 1807; Indtægten for andre Synsforretninger (p. 50) og for Testimonier til Dyrslæger, der er ansat til 20 Rdl. som aarligt Middeltal for hele den første Periode; desuden Indtægten for solgte Huder og Haar, for hvilke i første Periode er regnet 100 Rdl. aarlig og i den anden 80 Rdd. S. B.
- 10) Siden 1817 erholdt Skolen deraf aarlig 200 Rdd. Solv.
- 11) Indtægten (Udgiften) var for 1837: 11,604 Rdd. 62 Skill., for 1838: 15585 Rdd. 66 Skill., for 1839: 15050 Rdd. 82 Skill. og for 1840: 19230 Rdd. 12 Skill.
- 12) Naar de til Skolens Eiendele anvendte Summer medregnes, bliver dette Middeltal 14528 Rdl.

Udfigt

over Tilskud til den aarlige Indtægt¹⁾.

1787.	Til E. Viborgs Udenlandsreise (p. 20) af det Kgl. Stutteries og den Kgl. Staldbetats Kasse.	2300 Rbd.
1788.	Af det Kgl. Stutteries Kasse i Anledning af Uddannelse af en tilkommende Beslagmester for Skolen	200 —
1800.	Af Samme til Forsøg med Muf og Kokopper	125 —
1801.	Af Samme til Liquidation af Skolens Underbalance	465 —
1802.	For det solgte Stykke af Veterinairhaven (pag. 4)	389 —
1803.	Af det Kgl. Stutteries Kasse til Dækning af Skolens Underbalance	800 —
1811.	Til Indkjøb af Heste til Dissections=Dvælses	200 —
1812.	Til lignende Anvendelse.	200 —
1824.	Af Landstutterifondet til Reparation af Skolens Bygninger 1100 Rbd. R. B.	926 — ²⁾
—	Af Finantserne et Tilskud for at dække Skolens Underbalance 10000 Rbd. R. B.	8421 —
		14026 Rbd. ³⁾

¹⁾ Førend Skolen fik sin Foundation havde Regjeringen anvendt 3000 Rbd. for at opmuntre Videnskabsdyrkere til at studere Veterinairvidenskab.

²⁾ Omsætningen til Sølvværdi er her og i det følgende foretagen i Overeensstemmelse med Kvartalscoursen.

³⁾ Af denne Sum er dog udredet Udgiften ved Opførelsen af Hundestalden (p. 2) 728 Rbd. S. B., og i Obligationer eiede Skolen ved Udgangen af 1836 1300 Rbd., betalte 1827 med 950 Rbd. S. B., hvorfor den Deel af Tilskuddet til den ordentlige Indtægt, som falder paa den ovenfor (p. 125) opstillede anden Tidsperiode, er beregnet til 7669 Rbd. S. B. eller aarlig til 333 Rbd.

Udsigt

over de til Anskaffelsen af Skolens Giendele anvendte Summer
(udenfor den aarlige Indtægt).

1775—76.	Til Kjøb af Skolens Indretninger og Opførelsen af en senere nedreoven Smede- bygning, af Generalitets- og Commissaria- Collegium, Finantscollegium og den Konge- lige Staldkasse, tilsammen	4956 Rbd.
1776.	Af det Rgl. Stutteries Kasse i samme Anled- ning et Laan ¹⁾	6000 —
1783.	Af Skatammeret til Indkjøb af Abild- gaard's Bibliothek og Samlinger	6800 —
—	Af det Rgl. Stutteries Kasse et Laan ²⁾	2000 —
1790.	Af samme Kasse for at affjøre G. Viborg Bøger og Instrumenter	400 —
1793.	Af Samme et Laan	6400 —
1801.	Af Samme et Laan	1000 —
1805.	Af Samme til den nuværende Smedies Op- førelse	7500 —
1815.	Af Finantserne til Opførelse af Bygninger paa Skolens Leiede Torde, og som senere ere nedrevne (pag. 6). 2000 Rbd. Sedler	1066 —
1816.	Af Finantserne til samme Brug 1800 Rbd. R. B.	960 —
1817.	Lømmer, ffjenket af de kongelige Skove til Værdi	174 —
		Tællis 37256 Rbd.

¹⁾ Dette og de øvrige nedenfor anførte Laan ere at betragte som Tilskud.

²⁾ Dette, saavelsom Laanet i 1776, fik Skolen oprindeligén af Staldmester
Bülow (p. 7).

	Transport	37256 Rbd.
1819.	Af Vinantserne til Bygningers Opførelse paa Skolens Jordlod (p. 4)	4528 Rbd.
	R. B.	3622 Rbd.
—	Af Samme til Opførelsen af Staldbygningen mod Prindsensgade (p. 1) og til Bygnings-Reparationer	30567 Rbd. R. B.
		24450 —
1831.	Af Samme til Anskaffelsen af Eiendommen under Sundbyøster (p. 5) og dens Reparation.	1300 —
		<hr/> 66628 Rbd.

Lørcansfaltens Indtægter og Udgifter,
sammenstilte efter "Regnskabs-Oversigt over samtlige Stats-Indtægter og Udgifter".

	1841.	1842.	1843.	1844.	1845.	1846.	1847.	1848.	1849 og 1. Quar- tal 1850 ⁶⁾ .
a. Skolens egne Indtægter:	Rbb. St.	Rbb. St.	Rbb. St.	Rbb. St.	Rbb. St.	Rbb. St.	Rbb. St.	Rbb. St.	Rbb. St.
Bidrag fra den militaire Fond . . .	650. "	650. "	650. "	650. "	650. "	650. "	650. "	650. "	*812.48
Anteel af Hundeskatten	200. "	200. "	200. "	200. "	200. "	200. "	200. "	200. "	200. "
Bidrag fra Staldbetatens Fond . . .	100. "	100. "	100. "	100. "	100. "	100. "	100. "	100. "	100. "
Overskud af Eggbehandlingen . . .	400. "	505. 8	2047. 17	1790. 45	795. 88	1152. 15	" 5)	175. 50	160. 84
Overskud af Emecien	200. "	68. 12	" "	167. 58	222. 17	270. 56	183. 80	249. 51	254. 59
For solgte Huder	120. "	90. "	61. 48	" "	" "	" "	" "	" "	" "
Quarteerpenge for Corporaler . . .	156. "	168. "	169. "	192. "	192. "	192. "	192. "	" "	" "
Sælskellige Indtægter ²⁾	187. 62	160. "	156. "	52. "	52. "	52. "	52. "	49. 80	61. 15
b) Finantsernes Tilskud³⁾ . . .	9740. "	9704. 65	10964. "	10564. "	12440. "	14717. 65 ¹⁾	12110. "	15000. "	*15400. "
	11755. 62	11645. 85	14527. 65	15716. 5	14652. 9	17514. 40	15487. 80	14422. 65	16989. 14

1) S Budget for 1841 samt Normal-Reglement for samtlige Stats-Indtægter og Udgifter" er Veterinairskolens Indtægt anslaaet til 7848 Rbb., nemlig foruden de ovenfor berorte 950 Rbb. i Bidrag fra den militaire og fra Staldbetatens Fond samt Andelen af Hundeskatten, endvidere Bidrag af Danmarks 7 Stiftier 2100 Rbb., af Feringdommerne 640 Rbb., Overskud af Eggbehandlingen og Emecien 900 Rbb., for solgte Huder 100 Rbb., det hidtilvige Bidrag af Finantskassen 3158 Rbb.; men da Udgiften er antaget at ville i 1841 beløbe sig til 11750 Rbb., udfordres der et Tilskud af Finantserne af i Alt 7060, eller med en rund Sum 7000 Rbb., der foreløbigt blev betragtet som Normalsum.

2) S de fleste af disse Summer er indbefattet Afdrag paa et Gageforslud; iøvrigt er det Renten af en Skolen tilhørende Obligation paa 1300 Rbb. og i 1849 tillige en Beholdning isølge Lovings- og Jourgeregnskabet.

3) Deri indbefattet indtil 1846 incl. Bidrag for Stifts-Elver samt for Elver fra Feringdommerne, og for de følgende Aar 1000 Rbb. for de ovenfor (p. 69) berorte 5 Fripladser, af hvilke dog den for Holsheen ikke er opført for Januar Aarstal 1850.

4) Heri er indbefattet 1677 Rbb. 65 Skill. til Dækning af Underbalancen for 1845.

5) Indtægten har udgjort 646 Rbb. 70 Skill., men er tilbageholdt i Andledning af en Fordring paa Curranfalterne fra den senest aftraadte Dørløse.

6) Aar undtages de med * betegnede Summer falde de øvrige paa 1849.

Udgift.

	1841.	1842.	1843.	1844.	1845.	1846.	1847.	1848.	1849 og 1. Qvart. tal 1850.
Gaager 1)	Rbb. Cf. 5068.	Rbb. Cf. 5188.64	Rbb. Cf. 5210. "	Rbb. Cf. 5965.48	Rbb. Cf. 6405.20	Rbb. Cf. 6456. "	Rbb. Cf. 6407.48	Rbb. Cf. 6492. 9	Rbb. Cf. 8065.48
Honorar til Docenter og An- dre 2)	1524. "	1239. "	1466. "	1594. "	1523. "	1553.48	1068.48	972.48	922.64
Underholdningspenge til Ele- ver	1040. "	992. "	1052. "	1008. "	1052. "	1040. "	762. "	582. "	594. "
Bøffelomninger	753.88	729.40	787.94	786.56	789.88	765.40	850.40	821.16	874.52
Bibliotheket	410.50	455.95	441.80	566.92	581.79	597. 5	590.24	245.89	286.14
Museet	192.55	572.85	528.94	527.11	875.28 ⁴⁾	480.58	690.74 ⁵⁾	555.18	558.80
Den botaniske Have	41.92	46.57	67.52	79.64	99.19	192.68	195.58	200. "	100. "
Anatomien	292.67	241.50	180.40	197.44	171.16	235. "	247.88	189.52	281. "
Brende og Lys	907.44	878.26	905.17	870.60	870.10	994.26	985.69	945.10	980.12
Snørentariet	208.59	261.64	557.95	563.52	285. 6	265.88	567.51	906.55 ⁶⁾	696.45
Bygnings-Udgifter	1078.77	1096.55	2462. "	1726.48	2748.21	2445.59	1844.87	1759. 7	2250.16
Andre foreskabende Udgif- ter ³⁾	259. 6	165.55	907.75	452.50	1148.75	2710.52 ⁷⁾	1115.51	2021.74 ⁸⁾	1295.55 ⁹⁾
	11757.16	11645.85	14527.65	15716. 5	16329.74	17314.40	14922.22	15466.48	16682.56

1) I denne Rubrik forekommer ogsaa Udgifter ved Skolens Expeditioner.

2) Høvnlig for Undervisning i Strigling, Provisorforelse ved Examen, Revisionsalair og Budlønning.

3) Deriblandt Rejsunderrettelser, Trykningsomkostninger, Udsigter for en Samling af Udsprøve, for Skriverne, og Underbalance
ifølge Avtægtsregnskabet, samt Dørt- og Bompenge.

4) Heri indbefattet 525 Rbb. 28 Skfl. til Anskaffelsen af fysiske og kemiske Apparater.

5) Heri er indbefattet Anskaffelsen af et Mikroskop, Micromer og Camera lucida.

6) Deri er ligesom for 1849 indbefattet Udgift i Anledning af Høste- og Vognhold for Curranfaltterne.

7) Indbefattet Underbalancen for 1845 1677 Rbb. 65 Skfl.

8) Heri indholdes Underbalancen for 1847: 1434 Rbb. 38 Skfl.

9) Indbefattet Underbalancen for 1848: 1043 Rbb. 79 Skfl.

Rettelser.

Side 7, Anmærkn. 1 skal staae 1776 istedetfor 1770.

- 11. Overstuefter F. C. K. Koepstorff fratraadte Directionen den 8de Marts 1840.
- 27. Stud. chirurg. Bloch tilføies: Johan Frederik. — I „Dagen“ for 1804 Nr. 71 navnes C. Lorenzen som hans Eftermand, hvormod dog Underretning savnes ved Lærestalten.

